

ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ**ΤΜΗΜΑ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ****Η Μ Ε Ρ Ι Δ Α****ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΑ ΚΑΡΛΑΣ****ΒΟΛΟΣ, ΜΑΡΤΙΟΣ 1996****ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ**

1. Ξηρακιάς Ηλίας,	<i>Πρόεδρος ΤΕΕ Μαγνησίας</i>
2. Μέγας Κων/νος,	<i>Πρόεδρος ΤΕΕ Κ. Δ. Θεσσαλίας</i>
3. Γκούμας Κων/νος,	<i>Πρόεδρος ΤΕΩΤΕΕ Κεντρ. Ελλάδας</i>
4. Μπαρμπούτης Αναστάσιος,	<i>Γ.Γραμματέας ΤΕΕ Κ. Δ. Θεσσαλίας</i>
5. Μόσιαλος Λάμπρος,	<i>Μέλος Δ.Ε. ΤΕΕ Κ. Δ. Θεσσαλίας</i>
6. Πρίντζος Ιωάννης,	<i>Μέλος Δ.Ε. ΤΕΕ Μαγνησίας</i>

.....αντί προλόγου

Στο τεύχος αυτό προσπαθήσαμε να καταγράψουμε τα πρακτικά μιας σημαντικής ημερίδας που συνδιοργάνωσαν στο Βόλο το ΤΕΕ/Μαγνησίας, το ΤΕΕ/Κ.Δ. Θεσσαλίας και το ΓΕΩΤΕΕ Κεντρικής Ελλάδας.

Στις εισηγήσεις τεκμηριώνεται για μια ακόμη φορά η αναγκαιότητα κατασκευής του σημαντικού αυτού έργου.

Αποτυπώνεται η αγωνία των επιστημόνων, των φορέων της περιοχής και των βουλευτών των δύο Νομών, για τις αρνητικές επιπτώσεις από τη μη κατασκευή του έργου τριάντα πέντε χρόνια μετά την αποξήρανση της λίμνης.

Καταγράφεται η κραυγή αγωνίας των ειδικών για την επερχόμενη οικολογική καταστροφή από την ``εισβολή`` της θάλασσας στον υπόγειο υδροφόρα της ευρύτερης πεδιάδας αν δεν αναστραφεί άμεσα η σημερινή πτωτική πορεία της στάθμης των υπόγειων νερών.

Αυτό θα ήταν ένα έγκλημα με ανυπολόγιστες συνέπειες για την περιοχή.

Η πολιτεία θα έχει τεράστια ευθύνη αν άμεσα δεν προχωρήσει επιτέλους στη δημοπράτηση και την κατασκευή του έργου πριν είναι πολύ αργά.

Η φύση εκδικείται. Ελπίζουμε να μην επιβεβαιωθεί για μια ακόμη φορά.

Η μεταφορά του προφορικού λόγου στις σελίδες που ακολουθούν δεν ήταν πάντοτε εύκολη υπόθεση. Ζητούμε την κατανόηση των εισηγητών για την τελική μορφή των κειμένων.

Ηλίας Ξηρακιάς
πρόεδρος ΤΕΕ/Μαγνησίας

Στην επιμέλεια των πρακτικών βοήθησαν οι: η κα Σοφία Καζάκη η κα Ελένη Αντωνιάδου και ο κ. Γεώργιος Αχλαδιώτης.

Προεδρείο: *Η. Ξηρακιάς, Κ. Μέγας, Κ. Γκούμας, Ι. Πρίντζος, Α. Μπαρμπούτης*

Χαιρετισμός του προέδρου ΤΕΕ-Μαγνησίας, κ. **Ηλία Ξηρακιά**

Κυρίες και κύριοι,

Εκ μέρους της Δ.Ε. του ΤΕΕ-Μαγνησίας που έχω την τιμή να εκπροσωπώ, σας καλωσορίζω στο αμφιθέατρο του νέου κτιρίου των μηχανικών της Μαγνησίας, που πιστεύουμε, ότι είναι ένα απόκτημα για την περιοχή και ελπίζουμε να γίνει κυψέλη διαλόγου και συνεργασίας των φορέων και των πολιτών της.

Χαιρετίζω με ιδιαίτερη ικανοποίηση αυτή την κοινή συνδιοργάνωση, αυτή την κοινή ημερίδα που οργανώνουμε με το αδελφό τμήμα του Τ.Ε.Ε. της Δυτικής και Κεντρικής Θεσσαλίας και το εξάδελφο τμήμα το Γ.Ε.Ω.Τ.Ε.Ε. Κεντρικής Ελλάδος, τους γεωτεχνικούς μας. Επίσης χαιρετίζω την παρουσία των δύο προέδρων, τους συναδέλφους Γκούμα και Μέγα.

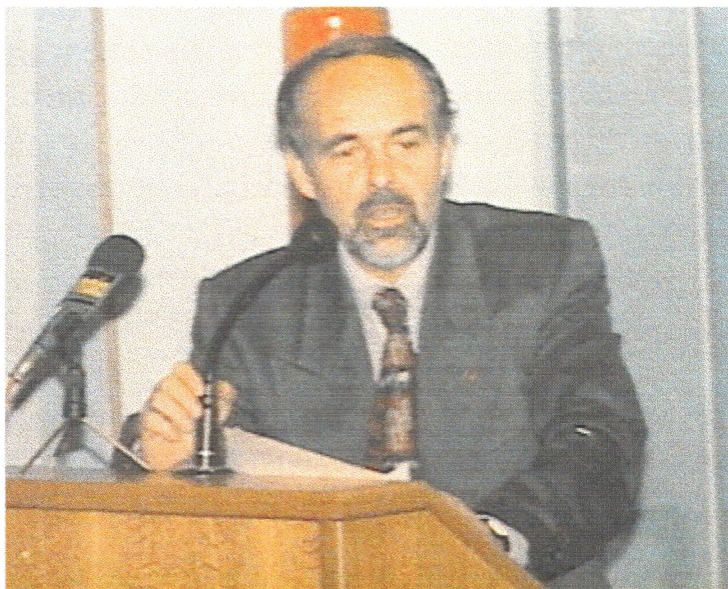
Την εκδήλωσή μας τιμούν πολλά διακεκριμένα πρόσωπα σήμερα. Να ξεκινήσουμε από τη βουλευτή Μαγνησίας, την Κ. Ροδούλα Ζήση και τον κ. Χατζημιχάλη, βουλευτή του Νομού Λάρισας.

Έχουμε λοιπόν δύο βουλευτές, τρεις αντινομάρχες, τον Αντινομάρχη Λάρισας κ. Κουμπούρα Χρήστο, τους Αντινομάρχες Μαγνησίας κ. Μεριαλή και Στάμο, τον Πρόεδρο του Ν.Σ. Μαγνησίας τον κ. Φοινικόπουλο, τον εκπρόσωπο του Περιφερειάρχη Βασίλη Έξαρχο, τον Αντιδήμαρχο Λάρισας κ. Καραϊσκο, που εκπροσωπεί το Δήμαρχο, ο οποίος λόγω κάποιου κωλύματος δεν θα μπορέσει να παρευρεθεί, Νομαρχιακούς Συμβούλους, υπηρεσιακούς παράγοντες, στελέχη της δημόσιας διοίκησης.

Σας καλωσορίζουμε, λοιπόν, στην ημερίδα μας, που ελπίζουμε να είναι ουσιαστική και χρήσιμη.

Κυρίες και κύριοι, αναλάβαμε την πρωτοβουλία να διοργανώσουμε αυτή την ημερίδα, όχι γιατί θέλαμε να γίνει μια ακόμη ημερίδα για ένα θέμα που τόσο πολύ έχει συζητηθεί.

Για όσους γνωρίζουν, και οι περισσότεροι από εσάς που είστε εδώ γνωρίζετε, το θέμα αυτό απασχολεί ήδη από τον προηγούμενο αιώνα την περιοχή με τις μελέτες που είχαν ξεκινήσει αμέσως μετά την απελευθέρωση και φαίνεται, ότι αισίως θα

Ο Πρόεδρος του ΤΕΕ / Μαγνησίας, κ. Ηλίας Ηηρακιάς

Το προεδρείο της ημερίδας, κ.κ. Η. Πρίντζος, Α. Μπαρμπούτης,
Η. Ξηρακιάς, Κ. Μέγας

μπούμε στον τρίτο αιώνα ενασχόλησης με το ίδιο πρόβλημα. Δεν το κάναμε λοιπόν γι' αυτό το λόγο, αλλά με τους παρακάτω συγκεκριμένους στόχους που θα αναφέρω.

Πρώτος στόχος της ημερίδας είναι η ευαισθητοποίηση των κατοίκων της ευρύτερης περιοχής της πεδιάδας της Κάρλας, ώστε να δημιουργηθεί μια πολιτική και κοινωνική πίεση, σ' αυτή την κρίσιμη στιγμή, γιατί πιστεύουμε ότι το έργο βρίσκεται σε μία κρίσιμη φάση, για να μπει οριστικά στην τροχιά της υλοποίησής του.

Δεύτερος στόχος είναι αυτή η ημερίδα, να είναι μια συνάντηση ουσίας, μια συνάντηση αλήθειας θα την έλεγα, για τους πολιτικούς και κοινωνικούς φορείς των δύο Νομών, μετά την εμπειρία όλων μας από τις πολλές εξαγγελίες για την κατασκευή του έργου, αλλά και την απογοήτευσή μας για τη μη υλοποίησή του μέχρι σήμερα.

Τρίτος στόχος είναι να αποτελέσει αυτή η ημερίδα το έναυσμα για το συντονισμό πλέον των ενεργειών μας σ' αυτή την κρίσιμη φάση, ώστε το έργο, επαναλαμβάνω, πραγματικά να μπει στην τροχιά της υλοποίησής του.

Τέταρτος στόχος, είναι η σημερινή ημερίδα των τριών Επιμελητηρίων να αποτελέσει ένα παράδειγμα, ένα μήνυμα **για την προώθηση της συνεργασίας των πολιτικών και κοινωνικών δυνάμεων της περιφέρειας μας** με την εμπέδωση της περιφερειακής αντίληψης των πραγμάτων, αφήνοντας οριστικά πίσω τους άγονους και επαρχιώτικους, ας μου επιτρέψετε τον όρο, τοπικισμούς, που συνολικά αφαίρεσαν δυνατότητες και πόρους για μια διαφορετική πορεία ανάπτυξης, για το σύνολο της περιφέρειας, για τη Θεσσαλία.

α) Υπάρχει άραγε σήμερα ανάγκη επιπλέον ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των πολιτών για ένα έργο που συζητιέται επί τόσο μακρύ χρονικό διάστημα ;

Ζούμε στην εποχή της ταχύτητας. Ζούμε στην εποχή της αποχαυνωτικής και γρήγορα εναλλασσόμενης εικόνας, της ιδιώτευσης και της απαξίωσης της συλλογικής προσπάθειας. Υπάρχει, πιστεύουμε, πράγματι ανάγκη να αφυπνιστούν όλοι και να κατανοήσουν, ότι πρόκειται για ένα έργο ζωής για την ευρύτερη περιοχή. Αν δεν ξεκινήσουν άμεσα τα έργα κατασκευής του ταμιευτήρα, υπάρχει, όπως θα τονιστεί στις εισηγήσεις, σοβαρός κίνδυνος μιας τεράστιας οικολογικής καταστροφής από την υφαλμύρωση των υπόγειων υδάτων.

α) Θέλουμε πράγματι η σημερινή μας συνάντηση να είναι μια συνάντηση αλήθειας πρόσωπο με πρόσωπο, γιατί έχουμε πειστεί, ότι βρισκόμαστε ίσως μπροστά στην τελευταία ευκαιρία για την κατασκευή ή όχι του ταμιευτήρα της Κάρλας.

Πολλοί εξάγγειλαν πολλές φορές την κατασκευή του έργου, που άρχισε να μελετάται από το 1887, όπως θα αναφέρουν οι εισηγητές.

Έχει τονιστεί από πολλές πλευρές, ότι το Β' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, το γνωστό 2ο πακέτο Ντελόρ, είναι ίσως η τελευταία μεγάλη ευκαιρία για τη χώρα μας να ενισχύσει και να ολοκληρώσει σ' ένα βαθμό τις υποδομές της.

Εμείς οι μηχανικοί και οι γεωτεχνικοί, με βάση τις σπουδές μας και την παιδεία μας, θεωρούμαστε πρακτικοί άνθρωποι και έχουμε σαν υπέρτατο κριτήριο την πράξη, το αποτέλεσμα και όχι τις εξαγγελόμενες προθέσεις. Αυτό ας μην θεωρηθεί αφορισμός.

γ) Ξέρουμε ότι το έργο δεν είναι ενταγμένο σ' ένα χρηματοδοτικό πρόγραμμα συγκεκριμένο. Έχει εγγραφεί σε κάποια ΣΑΕ, που σημαίνει εθνικούς πόρους. Υπάρχει σαφής υπόσχεση του σημερινού ΥΠΕΧΩΔΕ ότι το έργο θα χρηματοδοτηθεί από τη στιγμή που θα ολοκληρωθούν οι μελέτες. Ξέρουμε ότι υπάρχουν προβλήματα στις μελέτες, οι οποίες είναι στην τελική τους φάση, αλλά υπάρχουν προβλήματα, από εμπλεκόμενες υπηρεσίες, που πρέπει να γνωμοδοτήσουν και γι αυτό πρέπει σήμερα οριστικά να δούμε τις αντιρρήσεις τους και να βρούμε πως αντιμετωπίζονται.

δ) Θέλουμε, όπως είπα, η κοινή μας εκδήλωση να στείλει ένα μήνυμα σ' όλη τη Θεσσαλία. Να ξεκινήσει επιτέλους μια περίοδος συνεργασίας μεταξύ των φορέων της Θεσσαλίας. Οι αντιπαραθέσεις του παρελθόντος αφαίρεσαν δυνατότητες από την περιφέρειά μας, αφού η εκάστοτε κυβέρνηση ``μετρούσε`` το πολιτικό κόστος και προχωρούσε με δυσκολία στην ικανοποίηση ώριμων αιτημάτων της περιοχής. Η Θεσσαλία, άλλωστε, είναι μια ανθρωπογεωγραφική ενότητα με κοινά ιστορικά, πολιτιστικά και οικονομικά στοιχεία και έτσι πρέπει να πορευθεί. Μπορεί να αποτελέσει πιλότο για όλες τις περιφέρειες της χώρας. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση οι περιφέρειες είναι ο τρίτος μεγάλος εταίρος μετά το Κοινοβούλιο και την Επιτροπή. Εφόσον έχουμε αποφασίσει να πορευτούμε το δρόμο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πρέπει να συντονίσουμε τα βήματά μας σ' αυτή την κατεύθυνση.

Θέλουμε η σημερινή ημερίδα να μην επαναλάβει χλιοειπωμένα πράγματα, αλλά να κάνουμε ένα απολογισμό και έναν κοινό προγραμματισμό δράσης, ώστε οι εξαγγελίες να γίνουν επιτέλους πράξη.

Γι' αυτό, από τους αγαπητούς προσκεκλημένους μας, βουλευτές και εκπροσώπους φορέων, δεν θα θέλαμε ούτε τις συνήθεις ευχές, αντίστοιχων εκδηλώσεων για ευόδωση των σκοπών μας, ούτε τους συνήθεις χαιρετισμούς.

Έχουμε συμφωνήσει στην οργανωτική επιτροπή, να τους καλέσουμε, αφού ακούσουν τις σύντομες εισηγήσεις, να παρέμβουν με προτάσεις σ' ένα ζωντανό και ουσιαστικό διάλογο, απολογισμού-προγραμματισμού ενεργειών για την υλοποίηση του έργου που είναι έργο ζωής για την περιοχή.

Ο Πρόεδρος του ΤΕΕ / Κ.Δ. Θεσσαλίας
κ. Κων/νος Μέγας

Ο Πρόεδρος του ΓΕΩΤΕΕ / Κεντρ.
Ελλάδος, κ. Κων/νος Γκούμας

Στο αμφιθέατρο του ΤΕΕ Μαγνησίας, Βουλευτές, εκπρόσωποι αρμοδίων φορέων
καθώς και πολίτες της περιοχής.

Πριν αρχίσει ο κ. Γιάννης Πρίντζος τη βασική εισήγηση, θα καλούσα τους δύο προέδρους και πρώτα τον κ. Κώστα Μέγα, Πρόεδρο του Τ.Ε.Ε. Κεντρικής και Δυτικής Θεσσαλίας να απευθύνουν ένα σύντομο χαιρετισμό.

Κ. ΜΕΓΑΣ, *Πρόεδρος ΤΕΕ/Κ.Δ. Θεσσαλίας :*

Επίσημοι προσκεκλημένοι, κυρίες και κύριοι, αγαπητοί συνάδελφοι. Εκ μέρους του τμήματός μας, του Τ.Ε.Ε. Κεντρικής και Δυτικής Θεσσαλίας, εκφράζουμε σαν συνδιοργανωτές αυτής της ημερίδας την απόλυτη ικανοποίησή μας για την άφογη συνεργασία που είχαμε στην πραγματοποίηση αυτής της επιστημονικής παρέμβασης για την αναγκαιότητα ανασύστασης της λίμνης Κάρλας με το αδελφό τμήμα Μαγνησίας, όσο και με το τμήμα Κεντρικής Ελλάδας του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου. Παράλληλα επιθυμούμε να εκφράσουμε τη διάθεση και την πρόθεσή μας για συνέχιση ενωτικών κοινών επιστημονικών εκδηλώσεων, που αποσκοπούν να αναδείξουν την ωφελιμότητα των αναγκαίων για τη Θεσσαλία αναπτυξιακών έργων, όπως αυτό της κατασκευής του μεγάλου ταμιευτήρα της Κάρλας, που πραγματεύεται η σημερινή μας ημερίδα.

Η ημερίδα στοχεύει να ευαισθητοποιήσει δημιουργικά τους κυβερνητικούς θύοντες να καθορίσουν υπεύθυνα εδώ και τώρα το πρόγραμμα για την πορεία υλοποίησης του έργου κατασκευής του ταμιευτήρα της Κάρλας. Να ξεφύγουμε επιτέλους από τις αδάπανες υποσχέσεις και τις εξαγγελίες και να περάσουμε στην πραγματοποίηση του έργου, την πολλαπλή ωφελιμότητα του οποίου όλοι αναγνωρίζουν και αποδέχονται. Η κυβέρνηση και οι αρμόδιοι υπουργοί οφείλουν να μετουσιώσουν τις διακηρύξεις τους σε πράξεις, επισπεύδοντας άμεσα τις διαδικασίες που θα οδηγήσουν το ταχύτερο δυνατό στη δημοπράτηση του έργου, ενώ παράλληλα υποχρέωσή τους αποτελεί και η εξασφάλιση των πηγών χρηματοδότησής του με την οριστική ένταξη του έργου σε κάποιο πρόγραμμα.

Η κατασκευή του ταμιευτήρα της Κάρλας είναι ένα έργο ορθολογικής διαχείρισης των νερών στη συγκεκριμένη περιοχή και η αναγκαιότητά του είναι πολιτικά και επιστημονικά αδιαμφισβήτητη και μάλιστα σε μια εποχή που η Θεσσαλική γη διψάει όσο ποτέ άλλοτε.

Δεν θα υπεισέλθω σε τεχνικές λεπτομέρειες, επισημάνσεις και χρονικές αναδρομές, άλλωστε ο συνάδελφος και φίλος Γιάννης Πρίντζος θα παρουσιάσει αναλυτική και τεκμηριωμένη εισήγηση, καλύπτοντας τις θέσεις του τμήματός μας.

Κυρίες και κύριοι, νομίζω ότι θα άξιζε ειδικής μνείας η σημερινή παρουσία και θέση, η στενή συνεργασία που προηγήθηκε των τμημάτων Μαγνησίας και Κεντρικής Θεσσαλίας του Τ.Ε.Ε., γιατί η Κάρλα που εκτείνονταν μεταξύ των δύο νομών Λάρισας και Μαγνησίας και αφορούσε ολόκληρη τη Θεσσαλία μας ενώνει. Υπάρχουν, όμως,

και άλλοι κρίκοι που μπορούν να δέσουν και να αναδείξουν την περιφερειακή συνείδηση. Όχι μόνο στις τάξεις των μηχανικών, αλλά και όλων των Θεσσαλών την περιφερειακή συνείδηση που αποτελεί στις σημερινές συνθήκες προαπαιτούμενο όρο της ανάπτυξης της συγκεκριμένης πορείας προς τα μπρος. Ως διοικούσα επιτροπή του τμήματος Κεντρικής και Δυτικής Θεσσαλίας, πιστεύουμε ότι είναι στο χέρι μας να απολεπίσουμε τη σκόνη της χρόνιας παρωχημένης αντιπαράθεσης και να αποκαλύψουμε τα θεμέλια που μας ενώνουν, ανεγείροντας επ' αυτών το οικοδόμημα της προόδου. Το θέλουμε, δεν το θέλουμε, πρέπει να αντιληφθούμε, ότι είμαστε συγκάτοικοι και μάλιστα σε μια περιοχή με πλούσιες δυνατότητες.

Καταλήγοντας, δράττομαι της ευκαιρίας να αναφερθώ επιγραμματικά και σε μια ακόμα σημαντική πρωτοβουλία, που έχει αναλάβει το τμήμα μας, η οποία είναι συνδεδεμένη και σχετίζεται με το σημερινό μας θέμα. Είναι η διοργάνωση ενός συνεδρίου διεθνούς επιπέδου, με θέμα τη διαχείριση των υδατικών πόρων, που θα πραγματοποιηθεί στη Λάρισα από 13-16 Νοεμβρίου. Πρόκειται για μια φιλόδοξη εκδήλωση, η οποία πραγματοποιείται σε μια εποχή που το πρόβλημα του νερού και ιδίως της έλλειψης από τη ρύπανσή του είναι πραγματικά επίκαιρο παγκοσμίως. Προετοιμάζουμε το συνέδριο αυτό με γοργούς ρυθμούς, προσδοκώντας να παρέμβουμε δραστικά σε έναν κρίσιμο τομέα διαχείρισης μιας πηγής ζωής, όπως είναι το νερό. Ευελπιστούμε να σας έχουμε και τότε κοντά μας στη φιλόξενη πόλη μας. Σας ευχαριστώ πολύ, που είχατε την ευγενή καλοσύνη να με ακούσετε.

ΞΗΡΑΚΙΑΣ :

Το λόγο έχει ο Πρόεδρος του Γ.Ε.Ω.Τ.Ε.Ε. Κεντρικής Ελλάδας κ. Κώστας Γκούμας.

Κ.ΓΚΟΥΜΑΣ:

Κύριε Γενικέ, κύριοι βουλευτές, κύριοι Νομάρχες, εκπρόσωποι φορέων, κυρίες και κύριοι.

Η κατασκευή του ταμιευτήρα της Κάρλας απασχόλησε στο παρελθόν τόσο τους επιστημονικούς φορείς, όσο και τους αγρότες των νομών Λάρισας και Μαγνησίας. Συζητήθηκαν εκτενώς όλα τα τεχνικά και άλλα θέματα και δόθηκαν τεκμηριωμένες απαντήσεις για την αναγκαιότητα κατασκευής του μεγάλου ταμιευτήρα, για τις εφικτές τεχνικές λύσεις, αλλά και για τα περιβαλλοντικά και άλλα θέματα.

Η τέως λίμνη Κάρλα με τα υφάλμυρα και ακατάλληλα προς ύδρευση νερά της καλώς αποξηράνθηκε το 1957-60. Καλώς, με την έννοια ότι δεν θα αργούσε η κατασκευή του μεγάλου ταμιευτήρα, αυτού για τον οποίο μιλάμε σήμερα και ελπίζω να μη μιλάμε για πολύ ακόμη. Ατυχώς στα τελευταία δεκαπέντε χρόνια σε σημαντική

μερίδα της κοινής γνώμης, επικρατεί η λαθεμένη εντύπωση, ότι η αποξήρανση της λίμνης Κάρλας υπήρξε σφάλμα. Αυτό οφείλεται σε λαθεμένη πληροφόρηση, που συνειδητά ή ασυνείδητα διέρρευσε. Μία αντιεπιστημονική τακτική, που ακολουθούν οι λεγόμενες οικολογικές οργανώσεις, αυτές που αμφισβητούν κάθε αναπτυξιακό έργο στον τόπο μας. Συνοπτικά υπενθυμίζω, ότι τα έργα της Κάρλας στα οποία συμπεριλαμβάνεται και η σήραγγα, αποτελούν μέρος των αντιπλημμυρικών και εξυγιαντικών έργων της Θεσσαλίας. Πρόκειται για δώδεκα έργα αλληλοεξαρτώμενα, που εξυγιάναν περί τις 180.000 στρέμματα και που τα προστατεύουν σήμερα από τις πλημμύρες.

Τα έργα της Κάρλας έμειναν μισοτελειωμένα ή μισοαρχητισμένα. Δεδομένου ότι από το σχεδιασμό του 1913 και του 1933 έγιναν μόνο τα έξι. Οι ανάγκες άρδευσης σήμερα των παρακαρλίων, δηλαδή της ευρύτερης περιοχής Πλατυκάμπου, Βελεστίου, Καναλίων, δεν μπορούν πλέον να καλυφθούν. Τα νερά του Πηνειού και τα υπόγεια νερά δεν λύνουν το πρόβλημα, αν δεν ολοκληρωθούν τα υπόλοιπα έργα στην Κάρλα με πρώτο τον ταμιευτήρα.

Οι κίνδυνοι από την ποσοτική ανεπάρκεια και την ποιοτική υποβάθμιση των υπόγειων νερών είναι υπαρκτοί, αφού ήδη υπάρχει ανάστροφη ροή νερών από τη θάλασσα προς τη στεριά μέσω των ασβεστολιθικών όγκων. Το μέτωπο υφαλμύρωσης έχει διαπιστωθεί ήδη, κάτι που θα αναπτυχθεί από ειδικό ομιλητή σήμερα στην ημερίδα μας.

Το έργο της Κάρλας δεν αντιστρατεύεται την εκτροπή του άνω ρου του Αχελώου. Μπορεί να λειτουργήσει ανεξάρτητα από αυτόν, συνδυάζεται όμως με το έργο της εκτροπής άριστα.

Η ολοκλήρωση των έργων της Κάρλας θα δώσει λύση όχι μόνο στο αρδευτικό πρόβλημα των νομών Λάρισας και Μαγνησίας, αλλά και στο υδρευτικό πρόβλημα των πόλεων, κωμοπόλεων και χωριών και ακόμη στο μέγα πρόβλημα ρύπανσης του Παγασητικού.

Κύρια όμως η ολοκλήρωση των έργων της Κάρλας είναι έργο περιβαλλοντικό, έργο προστασίας της περιοχής. Οι οικολογικές οργανώσεις, όσες εργάζονται σε επιστημονικές βάσεις, όσες δεν αερολογούν, θα αντιληφθούν την αγωνία των τεχνικών και γεωτεχνικών.

Το Γ.Ε.Ω.Τ.Ε.Ε. Κεντρικής Ελλάδος με το Τ.Ε.Ε. Κεντρικής και Δυτικής Ελλάδος πήραν την πρωτοβουλία και κάλεσαν σε κοινή σύσκεψη στις 24 Φεβρουαρίου 1995 όλους τους προέδρους των παρακαρλίων κοινοτήτων, τους ΤΟΕΒ Πηνειού και Κάρλας με σκοπό να εξεταστούν τόσο τα προβλήματα ενημέρωσης, όσο και της καθυστέρησης των έργων. Στη σύσκεψη αυτή που παρευρέθηκαν έντεκα πρόεδροι, αποφασίστηκε ομόφωνα να διευρυνθεί το άτυπο συντονιστικό όργανο που υπήρχε με τη συμμετοχή και των δύο τμημάτων του Τ.Ε.Ε.

και του Γ.Ε.Ω.Τ.Ε. Δυστυχώς, αυτή η πρωτοβουλία δεν εκτιμήθηκε σωστά. Οι κοινοτάρχες της περιοχής επέλεξαν άλλο δρόμο χωρίς τη συμμετοχή των επιστημονικών και των τεχνικών οργάνων.

Δεν είναι στις προθέσεις μας να αμφισβητήσουμε το ενδιαφέρον σε οποιοδήποτε φορέα ή δημόσιο πρόσωπο ή να αντιδικήσουμε μαζί τους. Είμαστε όμως υποχρεωμένοι να υπενθυμίσουμε, ότι η υλοποίηση των μεγάλων αναπτυξιακών έργων προϋποθέτει συστράτευση όλων των φορέων με τη συμμετοχή πάντοτε των τεχνικών και γεωτεχνικών. Η συστράτευση αυτή, όμως, δεν επιτυγχάνεται, όταν η μόνη επίσημη υπεύθυνη ενημέρωση που έχουμε σαν επιστημονικοί φορείς είναι αυτή που έγινε μέσω του τύπου, που δημοσίευσε δηλώσεις, είτε τοπικού βουλευτή της Λάρισας, είτε του κ. Νομάρχη Μαγνησίας, είτε τέλος των προέδρων των παρακαρλίων κοινοτήτων. Φυσικά, είναι θετικό το γεγονός, ότι οι παραπάνω ενδιαφέρονται για το έργο και ενημερώνουν την κοινή γνώμη.

Είναι όμως παράλειψη το γεγονός, ότι οι επιστημονικοί φορείς δεν έχουν απευθείας έγκαιρη και έγκυρη πληροφόρηση για την πορεία των μελετών και την προοπτική των έργων με αποτέλεσμα να υπάρχουν αμφιβολίες και πολλά ερωτήματα που παραμένουν αναπάντητα ακόμη και σήμερα.

Σύμφωνα, δε, με αυτήν την ανεπίσημη ενημέρωση, καθώς και από σχετικά έντυπα του ΥΠΕΧΩΔΕ που μας δόθηκαν από τους κοινοτάρχες, η μελέτη θα ήταν έτοιμη τον Απρίλιο του 1995 και η δημοπράτηση τον Ιούλιο του 1995. Δεν γνωρίζουμε, όμως, να έγινε κάτι μέχρι σήμερα και περιμένουμε σήμερα να ενημερωθούμε.

Το παράρτημα Γ.Ε.Ω.Τ.Ε.Ε. Κεντρικής Ελλάδος έχει ιδιαίτερη ευαισθησία σε θέματα εγγειοβελτιωτικών έργων και διαχείρισης υδατικών πόρων και ασχολείται με κάθε συναφές θέμα στο χώρο της Κεντρικής Ελλάδος. Για το σκοπό αυτό συγκρότησε την επιστημονική επιτροπή διαχείρισης υδατικών πόρων, η οποία ασχολήθηκε με την ρύπανση των υπόγειων υδροφόρων του Νομού Λάρισας, με το πρόβλημα των παράνομων γεωτρήσεων και την προστασία των υπόγειων νερών της Θεσσαλίας, με την άμεση αξιοποίηση των νερών του Σμοκόβου και άλλα θέματα. Για όλα τα παραπάνω θέματα η επιτροπή επεξεργάστηκε θέσεις και έκανε προτάσεις, τις οποίες το παράρτημά μας προώθησε προς την Πολιτεία και τους συναρμόδιους φορείς.

Με τον ταμιευτήρα της Κάρλας είχαμε ασχοληθεί πριν τρία χρόνια, όταν με πρωτοβουλία μας οργανώθηκε με επιτυχία, πάλι από κοινού με τα δύο παραρτήματα Τ.Ε.Ε., ημερίδα στο Στεφανοβίκειο, με θέμα «Κάρλα και παρακάρλια - ταμιευτήρας και συναφή έργα». Είχε εκτιμηθεί τότε, το Μάιο του 1993, και ταυτόχρονα είχε εκφραστεί η ευχή από όλους του φορείς, ότι η ημερίδα αυτή θα ήταν η τελευταία πριν από την έναρξη κατασκευής του μεγάλου αυτού και πολλαπλής χρησιμότητας έργου.

Δυστυχώς η προσδοκία αυτή διαψεύστηκε, αφού τρία χρόνια μετά συγκεντρωθήκαμε εδώ σήμερα. ακριβώς επειδή υπάρχουν ακόμα πολλά ερωτήματα αναπάντητα. Διατηρούμε επιφυλάξεις και εκφράζουμε τους φόβους μας για την εξασφάλιση της απαιτούμενης χρηματοδότησης και το χρόνο έναρξης των εργασιών.

Όμως, ακούγονται και νέα προβλήματα από πλευράς αρχαιολογικής υπηρεσίας και αεροδρομίου Στεφανοβικείου που δεν τα γνωρίζουμε. Επίσης υπάρχουν και άλλα ερωτήματα που χρήζουν απάντησης και είναι ανεξάρτητα από το χρόνο έναρξης των έργων. Αφορούν τα έργα και έχουν σχέση με την αξιοποίηση του νερού όταν ολοκληρωθεί ο ταμιευτήρας. Ξεκίνησαν οι απαραίτητες μελέτες για τα αρδευτικά δίκτυα: Υπάρχει χρηματοδότηση γι αυτές; Πόσο θα στοιχίσουν τα έργα αυτά και ποια είναι η προοπτική εξασφάλισης χρηματοδότησης; Σε ποιο βαθμό εγκυμονεί κινδύνους για τα εδάφη και τα υπόγεια νερά της περιοχής η καθυστέρηση κατασκευής των έργων;

Η ανάγκη να απαντηθούν άμεσα ορισμένα από τα ερωτήματα που μας απασχολούν και συνδέονται με την τύχη του έργου, αλλά και η εκτίμησή μας, ότι πρέπει να γίνει μια πλήρης και αξιόπιστη ενημέρωση από τους υπεύθυνους μελετητές και τους αρμόδιους υπηρεσιακούς παράγοντες των δύο συναρμόδιων υπουργείων μας οδήγησε στην απόφαση να οργανώσουμε από κοινού τα δύο παραρτήματα του Γ.Ε.Ω.Τ.Ε.Ε. και του Τ.Ε.Ε. τη σημερινή ημερίδα. Η ελπίδα μας είναι, ότι με τις απαντήσεις που θα δοθούν στα ερωτήματα θα διαλυθούν πολλές επιφυλάξεις και φόβοι και ότι με τον τρόπο αυτό θα συμβάλλουμε στην προώθηση του έργου. Πιστεύουμε, ότι η διαφάνεια και η έγκυρη και έγκαιρη πληροφόρηση των φορέων, αλλά και η επιστημονική προσέγγιση υπαρκτών προβλημάτων ποτέ δεν έβλαψαν ένα αναπτυξιακό έργο. Αντίθετα, βοήθησαν σημαντικά, τόσο στη λήψη σημαντικών αποφάσεων, όσο και στην έγκαιρη έκφραση πολιτικής βούλησης με τις συγκεκριμένες ενέργειες και τα μέτρα που απαιτούνται για την υλοποίηση ενός μεγάλου έργου.

Με τις σκέψεις αυτές και ευελπιστώντας για την επιτυχία των στόχων της σημερινής ημερίδας, ολοκληρώνω τον χαιρετισμό μου, αφού ευχαριστήσω εκ μέρους της διοικούσας επιτροπής του Γ.Ε.Ω.Τ.Ε.Ε. όλους τους εκλεκτούς εισηγητές, την οργανωτική επιτροπή για τις προσπάθειες να οργανώσει σε σύντομο χρόνο την ημερίδα αυτή και όλους εσάς που διαθέσατε το πρωινό του Σαββάτου για να συμμετάσχετε σ' αυτή.

ΞΗΡΑΚΙΑΣ:

Ευχαριστούμε τον Πρόεδρο Γ.Ε.Ω.Τ.Ε.Ε. για τον εκτεταμένο χαιρετισμό του. Θα καλέσω στο βήμα το Γιάννη Πρίντζο, που μάλλον θα κάνει μια γενική αναφορά στο έργο και στη συνέχεια, όπως είπαμε, θα υπάρξουν οι παρεμβάσεις των προσκεκλημένων

Πριν πάρει το λόγο ο Γιάννης ο Πρίντζος να ανακοινώσω, ότι έφθασε στο μεταξύ ο Γενικός Γραμματέας ΥΠΕΧΩΔΕ ο κ. Βούλγαρης.

ΠΡΙΝΤΖΟΣ:

Κυρίες και κύριοι, εγώ δεν ξέρω αν θα μπορούσα να πω περισσότερα πράγματα, διότι οι τρεις πρόεδροι σας είπαν τόσα πολλά. Θα προσπαθήσω πάντως να είμαι σύντομος για να δοθεί χρόνος για μια ουσιαστική συζήτηση. Έχω μιλήσει πάρα πολλές φορές για τον ταμιευτήρα της Κάρλας. Ορισμένα από αυτά που θα πω τα έχουν ακούσει κάποιοι, είμαι όμως αναγκασμένος να τα συμπεριλάβω για την πληρότητα της εισήγησης και γι αυτούς οι οποίοι δεν είναι τόσο ενημερωμένοι.

Ταμιευτήρας, λοιπόν, της Κάρλας. Η επέμβαση του ανθρώπου στο φυσικό περιβάλλον πρέπει να είναι καλά σχεδιασμένη, προσεκτική και να συνοδεύεται από όλα τα απαιτούμενα προστατευτικά μέτρα, που απαιτούνται για τον περιορισμό των επιπτώσεων που θα προκύψουν από την ενέργειά του αυτή. Όσες φορές δεν ακολουθήθηκε ο κανόνας αυτός, τότε πραγματικά προέκυψαν καταστάσεις ανεξέλεγκτες, απρόβλεπτες και εν πολλοίς μη αναστρέψιμες. Η αποξήρανση της λίμνης Κάρλας είναι χαρακτηριστική περίπτωση επέμβασης στο φυσικό περιβάλλον με πολύ σοβαρές επιπτώσεις στην περιοχή της Μαγνησίας, αλλά και του Λαρισαϊκού χώρου.

Η ραγδαία πτώση του υπογείου υδροφόρου ορίζοντα της ευρύτερης περιοχής Κάρλας, η επιβάρυνση του κλειστού οικοσυστήματος του Παγασητικού κόλπου από τα λύματα της περιοχής Κάρλας, η αλλαγή του μικροκλίματος της παρακαρλίου περιοχής, η καταστροφή ενός από τους σπουδαιότερους υδροβιότοπους της Ελλάδας είναι μερικές από τις σοβαρότερες επιπτώσεις από την αποξήρανση της λίμνης. Επιπτώσεις, οι οποίες θα είχαν αποφευχθεί ή περιορισθεί, αν είχαν υλοποιηθεί όλα τα έργα αποξήρανσης της λίμνης Κάρλας. Δυστυχώς, όμως, το έργο έμεινε ημιτελές, διότι ο σχεδιασμός ήταν αποξήρανση της λίμνης και στη συνέχεια κατασκευή ταμιευτήρα 64.700 στρεμμάτων.

Σήμερα, λοιπόν, ζητούμε κατ' ουσία την ολοκλήρωση του έργου και πιστεύουμε, ότι τα 34 χρόνια που πέρασαν από την αποξήρανση έχουν πείσει όλους για την αναγκαιότητα κατασκευής του μεγάλου ταμιευτήρα Κάρλας με στόχους την αντιπλημμυρική προστασία και άρδευση της περιοχής, την προστασία του

Παγασητικού, τον εμπλουτισμό του υπογείου υδροφόρου ορίζοντα και τη μερική, τουλάχιστον, αποκατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος.

Η λίμνη Κάρλα καταλάμβανε την νοτιοανατολική απόληξη της πεδιάδας της Λάρισας και κατέβαινε και προς τη Μαγνησία. Το εμβαδόν της έκτασης της λίμνης ήταν μεταβλητό και κυμαίνονταν μεταξύ ευρέων ορίων. Από 180.000 στρέμματα το μέγιστο μέχρι 41.000 το ελάχιστο.

Ήταν ένας από τους πέντε σπουδαιότερους υδροβιότοπους της Ελλάδας. Υπήρχε μέγα πλήθος από παρυδάτια πουλιά, ψάρια, νεροχελώνες, έντομα κλπ. Η μέση ετήσια ιχθυοπαραγωγή της λίμνης ήταν περίπου 600 τόνοι και από την αλιεία ζούσαν χίλια άτομα. Τα αλιεύματα της λίμνης έσωσαν πραγματικά τον κόσμο της περιοχής στην πείνα του 1941, όπως θυμούνται οι παλιότεροι. Ο υπόγειος υδροφόρος ορίζοντας της ευρύτερης περιοχής Κάρλας γύρω από τη λίμνη ήταν σε βάθος ενάμιση μέχρι δύο μέτρα, ενώ σήμερα μετά την αποξήρανση βρίσκεται σε βάθος μεγαλύτερο των 150 μέτρων.

Παράλληλα, όμως, για να πούμε και τα αντίθετα, η ελονοσία θέριζε τους κατοίκους των παρακαρλίων οικισμών. Οι καταστροφές από τις πλημμύρες ήταν συνηθισμένη ιστορία κάθε χρόνο, διότι δεν υπήρχε έλεγχος στην έκταση της λίμνης και κατακλύζονταν χιλιάδες στρέμματα καλλιεργημένων εκτάσεων. Εξάλλου, τα νερά της λίμνης ήταν υφάλμυρα και ακατάλληλα για άρδευση και πόση.

Η λίμνη, λοιπόν, αυτή το 1959 αποφασίζεται από την τότε κυβέρνηση να αποξηρανθεί. Ανατίθεται μελέτη στο γραφείο Νικολαΐδη με αντικείμενα την κατασκευή σήραγγας προς Παγασητικό, προκειμένου να διαφύγουν τα νερά, αλλά και ταμιευτήρα 64.700 στρεμμάτων αμέσως μετά την αποξήρανση. Το 1961 ολοκληρώνεται η κατασκευή της σήραγγας, μήκους 10.120 μέτρων και το 1962 αποξηραίνεται η λίμνη. Δυστυχώς, όμως, το έργο δεν ολοκληρώνεται με την κατασκευή του ταμιευτήρα. Άκουγα τότε και θυμάμαι κι εγώ, γιατί ήμουν αρκετά μεγάλος, ότι πλέον βρήκαμε Καναδά να καλλιεργήσουμε. Και την αφήσαμε σ' αυτή την κατάσταση με τις προσωρινές διανομές να καλλιεργούνται αυτά τα εδάφη τα οποία ήταν υποβαθμισμένα και βέβαια σοδειά παίρναμε μια φορά στα τρία χρόνια, γιατί ή καίγονται όταν δεν υπάρχουν βροχοπτώσεις από το Μάρτη ή πλημμυρίζουν το Μάη όταν υπάρχουν έντονες βροχοπτώσεις.

Οι καταστροφές μεγάλων καλλιεργημένων εκτάσεων από τις πλημμύρες και η ελονοσία, που μάστιζε τους κατοίκους των παρακαρλίων περιοχών ήταν λόγοι επαρκείς και σοβαροί που αιτιολογούσαν την αποξήρανση της λίμνης. Το μεγάλο λάθος ήταν η μη ολοκλήρωση του έργου με την κατασκευή του ταμιευτήρα. Δεν άργησαν, βέβαια, να φανούν οι δυσάρεστες συνέπειες από τη μη κατασκευή του ταμιευτήρα. Η στάθμη της υπόγειας υδροφορίας παρουσίασε ραγδαία πτώση, άλλαξε το μικροκλίμα της περιοχής και παρατηρούνται συχνοί παγετοί με

καταστροφικές συνέπειες στις καλλιέργειες. Κατεστράφη η ορνιθοπανίδα και χλωρίδα της περιοχής. Χάθηκαν τα αλιεύματα της λίμνης. Τέλος, η ρύπανση μέσω της σήραγγας μεταφέρθηκε στο κλειστό ευαίσθητο οικοσύστημα του Παγασητικού και είναι γνωστοί οι αγώνες που έκανε ο λαός της Μαγνησίας. Θυμάστε όλοι τα λύματα της αχυροκουταρίνης και τους αγώνες που έγιναν στο πολεοδομικό συγκρότημα του Βόλου.

Οι μελέτες για τα εγγειοβελτιωτικά και αντιπλημμυρικά έργα στην περιοχή της Κάρλας άρχισαν από το 1887 και η πρώτη μελέτη εκπονήθηκε από τη γαλλική αποστολή. Δεν θα μνημονεύσουμε αναλυτικά αυτή τη σειρά μελετών που έγιναν από τότε έως σήμερα για λόγους οικονομίας χρόνου, αλλά θα σταθούμε σε ορισμένες που κατά τη γνώμη μας αποτελούν σταθμό στην εξέλιξη του έργου Κάρλας.

Το 1980 το Υπουργείο Δημοσίων Έργων αναθέτει στα συνεργαζόμενα γραφεία ``Αλφα-Ωμέγα`` Νικολαΐδης - Εξάρχου τη σύνταξη προμελέτης του ταμιευτήρα Κάρλας, από την οποία προκύπτει ότι ο Ταμιευτήρας που θα γίνει θα πρέπει να έχει έκταση 42.000 στρέμματα. Η μελέτη αυτή εγκρίνεται με την υπ' αριθ. 2659Δ/1-10-1983 απόφαση του Υπουργείου Δημοσίων Έργων και φαίνεται ότι το καλοκαίρι του 1985 το έργο πάει για δημοπράτηση. Η διαδικασία όμως αυτή σταματά, γιατί στο ενδιάμεσο βγαίνει μια καινούρια πρόταση - μελέτη του αγροτοβιομηχανικού συνεταιρισμού παρακαρλίων οικισμών, η οποία προτείνει τους πολυταμιευτήρες, τους μικρούς ταμιευτήρες. Ήταν μία πρόταση η οποία απεδείχθη ανεδαφική, διότι δεν έδινε λύση ούτε στο πλημμυρικό πρόβλημα, ήταν δελεαστική βέβαια, διότι έπαιρνε μικρές εκτάσεις, ήταν ανεδαφική όμως γιατί τα νερά τα έπαιρνε πάλι από γεωτρήσεις. Φανταστείτε στις χιλιάδες γεωτρήσεις του θεσσαλικού κάμπου να προσθέταμε κι άλλες. Σίγουρα όμως επηρέασε τις παρακάρλιες κοινότητες να πάρουν αρνητική θέση στο μεγάλο ταμιευτήρα, διότι πραγματικά ήταν δελεαστική η πρόταση αφού δέσμευε μικρές εκτάσεις. Το 1987 εκπονείται αναγνωριστική έκθεση από το γραφείο Μαντζιάρα, η οποία προτείνει επτά εναλλακτικές λύσεις ταμιευτήρων και τελικά από το ίδιο γραφείο προτείνεται ως λύση για υλοποίηση ταμιευτήρα 13.600 στρεμμάτων με σήραγγα προς το Αιγαίο, πάνω από δέκα χιλιόμετρα και χρήση επικουρικής της σήραγγας προς Παγασητικό. Χρειάζεται αγώνας τριών ετών από τα Τ.Ε.Ε. Μαγνησίας και Δυτικής και Κεντρικής Ελλάδας και του Γ.Ε.Ω.Τ.Ε.Ε. Κεντρική Ελλάδος, τα οποία υποστηρίζουν σθεναρά τη λύση του ταμιευτήρα των 42.000 στρεμμάτων για να κατανοήσουν όλοι, ότι αυτή είναι η ενδεδειγμένη λύση, γιατί μ' αυτήν εξυπηρετούνται οι στόχοι προστασίας του Παγασητικού, της αντιπλημμυρικής προστασίας της περιοχής Κάρλας, της άρδευσης του θεσσαλικού κάμπου, της κάλυψης των υδρευτικών αναγκών των οικισμών και ιδιαίτερα του πολεοδομικού συγκροτήματος Βόλου έστω και έμμεσα.

Αυτός ο ταμιευτήρας των 42.000 στρεμμάτων, θα έχει μια νεκρή χωρητικότητα 13.000.000 κυβικών μέτρων νερού, ωφέλιμη χωρητικότητα 135.000.000 κυβικών

μέτρων νερού και χωρητικότητα ανασχέσεως πλημμύρων 50.000.000 κυβικών μέτρων νερού. Ο ταμιευτήρας θα τροφοδοτείται από τη λεκάνη απορροής της Κάρλας, από τις βροχοπτώσεις στον καθρέπτη του ταμιευτήρα, καθώς επίσης και με πρόσθετα νερά από τον Πηγεϊό, κατά τη χειμερινή περίοδο. Υπολογίζεται ότι θα αρδεύονται 185.000 στρέμματα καθαρής γης, χωρίς το οδικό δίκτυο.

Είναι βέβαιο, ότι η δημιουργία του ταμιευτήρα θα έχει θετικές επιδράσεις και επιπτώσεις στο φυσικό, βιοτικό, κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον της περιοχής. Ο υπόγειος υδροφόρος ορίζοντας θα ανέλθει και θα υπάρξει ανασχεση του θαλασσίου μετώπου. Θα προστατεύεται ο Παγασητικός, θα αποκατασταθεί μερικώς, τουλάχιστον, το μικροκλίμα της περιοχής καθώς επίσης και η χλωρίδα και πανίδα.

Το Νοέμβριο του 1990, μετά από τεκμηριωμένη πρόταση της Νομαρχίας Μαγνησίας και σθεναρή υποστήριξη στην επιτροπή παρακολούθησης των ΜΟΠ, γίνεται δεκτή η ένταξη του μεγάλου ταμιευτήρα με χρηματοδότηση 500 εκατομμυρίων και ταχύτητα συντάσσεται και η περιβαλλοντική μελέτη για το μεγάλο ταμιευτήρα, από το γραφείο ΕΨΙΛΟΝ ΕΠΕ, χωρίς όμως να προχωρήσει για διάφορους λόγους το έργο.

Φτάνουμε στο 1993, τη χρονιά των προτάσεων και της κατάρτισης του περιβόητου Β' πακέτου Ντελόρ. Ο ταμιευτήρας των 42.000 στρεμμάτων προτείνεται ομόφωνα από τα Νομαρχιακά Συμβούλια Μαγνησίας και Λαρίσης, προτείνεται από όλες τις παρακάρλιες κοινότητες, οι οποίες έχουν πλέον κατανοήσει την αναγκαιότητα του έργου και είναι ένθερμα αποδεκτό. Προτείνεται από τα Τεχνικά Επιμελητήρια Μαγνησίας Δυτικής και Κεντρικής Ελλάδος και το Γ.Ε.Ω.Τ.Ε.Ε Κεντρικής Ελλάδος, ως έργο άμεσης προτεραιότητας. Περιλαμβάνεται στα προγράμματα αναπτυξιακών έργων υποδομής όλων των κομμμάτων. Προτείνεται από την Περιφέρεια Θεσσαλίας για ένταξη στο Β' Κ.Π.Σ. Εξαγγέλλεται η ένταξη και κατασκευή του έργου από τον τότε Πρωθυπουργό Κωνσταντίνο Μητσotάκη. Εξαγγέλλεται η ένταξη και κατασκευή του έργου από τη σημερινή κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ. Επιβεβαιώνεται η υλοποίηση του έργου από τον Υπουργό ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ κ. Λαλιώτη στην τελευταία επίσκεψή του στη Μαγνησία το 1995 και μάλιστα με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα. Ανατίθενται και σχεδόν έχουν ολοκληρωθεί η περιβαλλοντική και η τεχνική μελέτη του έργου.

Ιδιοκτησιακό πρόβλημα δεν υφίσταται, διότι ο ταμιευτήρας θα γίνει σε εκτάσεις του δημοσίου. Άρα, πραγματικά, αυτό το έργο έχει πλήρη ωριμότητα να ενταχθεί στο Β' Κ.Π.Σ.

Δυστυχώς, όμως, σήμερα βρισκόμαστε σε μία οριακή και αποφασιστική στιγμή που κρίνεται και πάλι, αν θα υλοποιηθεί το έργο. Πραγματικά, εδώ ταιριάζει αυτό που λέμε, ότι " όλοι μας ερωτεύονται αλλά δεν μας παντρεύονται". Γινόμαστε σαφείς. Αυτή τη στιγμή έχουν ανακύψει τρία ζητήματα από την επίλυση των οποίων θα κριθεί η υλοποίηση του έργου.

1. Το έργο δεν έχει ενταχθεί σε κανένα πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ήταν λάθος της Πολιτείας, της κυβέρνησης, όπως θέλετε πείτε το, η οποία πρότεινε την ένταξη του έργου ως εγγειοβελτιωτικού, ενώ είναι γνωστό ότι η ΕΟΚ δύσκολα χρηματοδοτεί εγγειοβελτιωτικά έργα. Το έργο έπρεπε να προταθεί ως έργο περιβαλλοντικό, αντιπλημμυρικό και υδρευτικό. Έχει εξαγγελθεί από την παρούσα κυβέρνηση ότι το έργο έχει ενταχθεί στη ΣΑΕ 072 και προβλέπεται η χρηματοδότησή του από εθνικούς πόρους. Είναι γνωστό, όμως, ότι ποσοστό πάνω από το 90% των εθνικών πόρων διατίθενται σήμερα για τη συμμετοχή μας στα κοινοτικά προγράμματα. Με το δεδομένο αυτό και την πολιτική κατάσταση που υπάρχει σήμερα στις σχέσεις μας με τις γειτονικές χώρες, κανένα μεγάλο έργο δεν είναι διασφαλισμένο ότι θα κατασκευαστεί με εθνικούς πόρους, παρά τις αντίθετες διαβεβαιώσεις των ιθυνόντων. Εξάλλου, η τύχη του έργου δεν επιτρέπεται να εξαρτάται από πρόσωπα, όσο καλή θέληση κι αν έχουν και όσο αξιόπιστα και να είναι, τα οποία έρχονται παρέρχονται και αλλάζουν.

2. Έκκρεμεί απάντηση της αρχαιολογικής υπηρεσίας Μαγνησίας και Λάρισας, όσον αφορά τη χωροθέτηση του ταμειυτήρα και την ενδεχόμενη εξαίρεση κάποιων περιοχών που παρουσιάζουν αρχαιολογικό ενδιαφέρον.

3. Οι υπηρεσίες του στρατού, κατά πληροφορίες, προβληματίζονται και φέρνουν αντιρρήσεις στην υλοποίηση του έργου, λόγω γεινιάσεως με το αεροδρόμιο Στεφανοβικείου. Πρέπει, εδώ, να τονίσουμε ότι η λίμνη Κάρλα υπήρχε πάντα στην ίδια θέση. Και σ' όλες τις μελέτες από το 1911 και μετά προβλέπεται η κατασκευή ταμειυτήρα για να λειτουργήσει το όλο σύστημα. Άρα, λοιπόν, νομίζω, ότι οι στρατιωτικές υπηρεσίες δεν έκαναν καλά τη δουλειά τους να λάβουν υπόψη τους αυτήν την παράμετρο και χωροθέτησαν σ' αυτήν τη θέση το ελικοδρόμιο.

Πιστεύω, πάντως, ότι και γι' αυτά τα προβλήματα τα οποία παρουσιάζουν οι υπηρεσίες του στρατού μας, μπορεί να βρεθεί λύση και να αντιμετωπιστούν, έστω και με κάποια τροποποίηση στη θέση του ταμειυτήρα.

Εκτός από τα παραπάνω είμαστε αναγκασμένοι να θέσουμε και κάποιες άλλες παραμέτρους, οι οποίες κυρίως πρέπει να ληφθούν υπόψη από τους μελετητές στην οριστικοποίηση της τελικής μελέτης, προκειμένου να αποφύγουμε αντιδράσεις στην υλοποίηση του έργου:

α) Η χωροθέτηση του ταμειυτήρα θα πρέπει να μην επιβαρύνει εκτάσεις μόνο του Νομού Μαγνησίας, αν και είναι δεδομένο λόγω διαμορφώσεως του εδάφους, ότι το μεγαλύτερο μέρος του ταμειυτήρα θα χωροθετηθεί στη Μαγνησία.

β) Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη, ότι δεν θα έρχονται νερά της χαμηλής ζώνης στον Παγασητικό κόλπο, πλην εξαιρετικών περιπτώσεων και εφόσον δεν υπάρχει η δυνατότητα αποθήκευσης στις διώρυγες και τον ταμειυτήρα. Ο λαός της Μαγνησίας είναι ιδιαίτερα ευαίσθητος στο συγκεκριμένο θέμα και σε καμία περίπτωση δεν μπορεί

να δεχθεί ότι οι αγώνες του για την προστασία του Παγασητικού με την κατασκευή του ταμιευτήρα δεν δικαιώνονται από τη λύση που θα δοθεί και νερά της λεκάνης Κάρλας θα εξακολουθούν να έρχονται στον Παγασητικό μέσω σήραγγας. Αυτόματα, εδώ προκύπτει και η ανάγκη σύστασης διανομαρχιακού φορέα διαχείρισης των νερών και έργων Κάρλας, διότι υπάρχει η πικρή πείρα του παρελθόντος, της έλλειψης συντονισμού των υπηρεσιών των δύο νομών. Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Μαγνησίας με πρόταση του Τ.Ε.Ε. Μαγνησίας προέβη στη σύσταση επιτροπής, η οποία έχει κάνει τις παραπάνω επισημάνσεις στους μελετητές.

Αγαπητοί σύνεδροι, το περιβόητο Β' πακέτο Ντελόρ μας είχε δημιουργήσει το όραμα υλοποίησης των μεγάλων έργων της Θεσσαλίας μέσα στα οποία ήταν και τα έργα Κάρλας. Φοβούμαι, ότι το τρένο του πακέτου Ντελόρ προσπερνά την περιοχή μας χωρίς σταθμό. Βρισκόμαστε στην πιο κρίσιμη στιγμή. Πρέπει να συστρατευθούμε, να πιέσουμε, να γίνουμε πειστικοί και γιατί όχι, να πιέσουμε όλοι, πολιτικοί παράγοντες, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, Τοπική Αυτοδιοίκηση, επιμελητήρια, για την υλοποίηση του έργου του ταμιευτήρα Κάρλας. Είναι έργο ζωής για τους νομούς Μαγνησίας και Λαρίσης και πολλαπλής σκοπιμότητας. Διαφορετικά φοβούμαι, ότι για μια ακόμα φορά θα έχει χυθεί πολύ μελάνι σε μια σειρά νέων μελετών που θα προστεθούν στις υπάρχουσες από το 1887. Ευχαριστώ.

ΞΗΡΑΚΙΑΣ:

Ευχαριστούμε τον κ. Πρίντζο για τη μακροσκελή εισήγησή του. Το Προεδρείο έχει την εκτίμηση ότι δεν πρέπει να προχωρήσουμε στη διαδικασία, που προηγουμένως ανακοινώσαμε συναποφασίσαμε να συνεχίσουμε αμέσως με τις δύο εισηγήσεις από το Γ.Ε.Ω.Τ.Ε.Ε., οι οποίες είναι σύντομες, σχετικά με την επικινδυνότητα του υπεδάφους και τις καταστροφές που επέρχονται αν δεν κατασκευαστεί το έργο. Στη συνέχεια να γίνει ένα μικρό διάλειμμα και στη συνέχεια θα γίνει αυτή η συζήτηση αφού υπάρχει μια σύντομη ενημέρωση από τους μελετητές και το ΥΠΕΧΩΔΕ. Παρακαλώ τον κ. Μανούδη στο βήμα.

ΜΑΝΟΥΔΗΣ:

Κύριε Γενικέ, κύριοι βουλευτές, κυρίες και κύριοι. Η εισήγηση αυτή έχει σκοπό να αποδείξει την αναγκαιότητα άμεσης κατασκευής του ταμιευτήρα Κάρλας και στηρίζεται στα στοιχεία που υπάρχουν στις υπηρεσίες εγγείων βελτιώσεων Μαγνησίας και Λαρίσης, καθώς και στην ελληνική και παγκόσμια εμπειρία.

Τα στοιχεία που θα σας παρουσιάσω μαζί με εκείνα της εισήγησης του γεωλόγου κ. Θάνου, δείχνουν ότι αν δεν ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα ο κίνδυνος

της καταστροφής της περιοχής είναι κοντά και αν αργήσουμε πολύ η κατάσταση πιθανόν να μην είναι αναστρέψιμη.

Σήμερα, δεν μιλάμε μόνο για οικονομική ανάπτυξη της περιοχής με την κατασκευή του ταμιευτήρα, αλλά και για τη σωτηρία της περιοχής, η οποία όπως φαίνεται από τα στοιχεία που θα ακολουθήσουν κινδυνεύει ανεπανόρθωτα. Η ανθρωποκεντρική αντιμετώπιση σε όλον τον κόσμο θεμάτων που αφορούσαν το περιβάλλον και ιδιαίτερα την αιφορική χρήση νερών και εδαφών, ή παλαιότερα, η άγνοια αντιμετώπισης τέτοιων θεμάτων έφερε πολλά δεινά και υποβάθμισε πολλές περιοχές του πλανήτη μας. Δυστυχώς, η αντίληψη αυτή εξακολουθεί να υπάρχει και η κατασκευή έργων μεγάλης σημασίας όπως αυτό του ταμιευτήρα της Κάρλας αναβάλλεται με απρόβλεπτες για την περιοχή δυσμενείς συνέπειες, φυσικά και με μεγάλη οικονομική αιμορραγία και καθυστέρηση ανάπτυξης της περιοχής. Ο έντονος διεθνής οικονομικός ανταγωνισμός απαιτεί μεγιστοποίηση των αποδόσεων και πολύ μεγάλη μείωση των εξόδων παραγωγής. Και μόνο μεγάλα έργα, σαν αυτό του ταμιευτήρα, μπορούν να το επιτύχουν.

Το 1963 περατώθηκε η πρώτη φάση ενός μεγαλεπήβολου έργου. Η αποξήρανση της λίμνης Κάρλας και μετά τίποτα. Μετά από προτάσεις, σχεδιασμούς και μελέτες η κατάσταση εξακολουθεί να παραμένει η ίδια από την άποψη κατασκευής σημαντικών έργων και κύρια τη δημιουργία του ταμιευτήρα των 42.000 στρεμμάτων, όχι όμως και από πλευράς εκμετάλλευσης της περιοχής. Η παραδοσιακή σιτοκαλλιέργεια των 100-120 κιλών το στρέμμα έδωσε τη θέση της σε εντατικές αρδευόμενες καλλιέργειες και στη σιτοκαλλιέργεια των 500 κιλών.

Στον πίνακα που σας δείχνω φαίνεται ότι σε μια δεκαετία οι αρδευόμενες εκτάσεις έχουν διπλασιαστεί. Αυτό σημαίνει κατανάλωση νερού και έξοδα. Οι παραπάνω εκτάσεις αρδεύονται από επιφανειακά νερά, τα οποία είναι νερά απορροής και ένα μικρό μέρος προϊόν στράγγισης εδαφών και δεύτερον με νερά του Πηνειού και αποταμίευση στους μικρούς ταμιευτήρες. Μέχρι το 1987 τα επιφανειακά νερά της περιοχής συλλέγονταν στο στραγγιστικό δίκτυο, στο οποίο δόθηκε ανάστροφη κλίση για συγκράτηση των νερών και αύξηση της χωρητικότητας και στη συνέχεια με αντλητικά συγκροτήματα των παραγωγών γίνονταν η άρδευση από την τάφρο - διώρυγα. Συγχρόνως γινόταν και άντληση από τον Πηνειό, όσο αυτός είχε νερό, ώστε το στραγγιστικό δίκτυο ήταν πάντα γεμάτο με νερό. Έτσι είχαμε το ανεπίτρεπτο από την γεωργική υδραυλική σχήμα η τάφρος να λειτουργεί άλλοτε ως τάφρος και άλλοτε ως διώρυγα. Αυτό βέβαια μέχρι το μήνα Ιούλιο, από κει και πέρα άρχιζε η ζημία από την έλλειψη νερού. Προκειμένου να αντιμετωπίσουμε το σοβαρό πρόβλημα λειψυδρίας που παρουσιάζεται κάθε χρόνο, σκεφτήκαμε να αξιοποιήσουμε τα χειμερινά νερά απορροής της λεκάνης της Κάρλας, εκτάσεως 1.073.000 στρεμμάτων.

Από αυτές τις εισροές είχαμε πολύ μεγάλη αντίδραση από την πλευρά του Νομού Μαγνησίας. Έτσι, από το 1987 με χρηματοδότηση του Υπουργείου Γεωργίας αρχίσαμε να κατασκευάζουμε τους μικρούς ταμιευτήρες. Συνολικά κατασκευάστηκαν οχτώ ταμιευτήρες, οι οποίοι είναι πλάι στην κύρια διώρυγα τάφρο που οδηγεί τα νερά της αποστράγγισης στον Παγασητικό κόλπο. Εδώ είναι τα τεχνικά χαρακτηριστικά των ταμιευτήρων, σύνολο χωρητικότητας 20 εκατομμύρια κυβικά μέτρα νερού και άρχιζαν να κατασκευάζονται από το 1987 και ακόμα επενδύουμε χρήματα. Συνολική επένδυση περίπου 900 000.000 δρχ.

Ποιότητα νερού μικρών ταμιευτήρων. Οι πρώτες ποιότητες νερού που εισρέουν στους ταμιευτήρες στις αρχές Οκτωβρίου είναι τα νερά στράγγισης του αρδευτικού δικτύου, τα οποία υπολογίζονται σε 500.000 κυβικά περίπου. Στη συνέχεια οι ταμιευτήρες γεμίζουν από νερό απορροής και με άντληση από τον Πηνειό ποταμό. Από το 1988 πραγματοποιούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα αναλύσεις νερών σε δείγματα που λαμβάνονται σε διάφορες θέσεις της 1Τ και από το 1990 των ταμιευτήρων. Όλες οι αναλύσεις δείχνουν μεγάλη ηλεκτρική αγωγιμότητα των νερών που είναι δείγμα μεγάλης συγκέντρωσης αλάτων. Εδώ σας παρουσιάζω ένα διάγραμμα που δείχνει τους βαθμούς αλατότητας και αλκαλικότητας, σύμφωνα με τα διεθνή στάνταρ και βλέπουμε, ότι ο κίνδυνος αλάτωσης μέχρι αυτήν την κατηγορία είναι μέσος.

Έδώ είναι οι αναλύσεις νερού στους ταμιευτήρες, όταν οι ταμιευτήρες είναι γεμάτοι. Πρώτος ταμιευτήρας Ελευθερίου που βρίσκεται στην πλευρά του Πηνειού. Ο δεύτερος ταμιευτήρας περνάει το 2.000 και ο ταμιευτήρας του Στεφανοβικείου περνάει το 4.000. Δηλαδή, ξεκινούμε από ένα νερό καλής ποιότητας και καταλήγουμε σε νερό ακατάλληλο για άρδευση εξαιτίας των αλάτων, γεγονός το οποίο μπορεί να μην προκαλεί άμεσες ορατές βλάβες, αλλά μεσοπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα θα προκαλέσει σοβαρές βλάβες στη δομή του εδάφους και θα το καταστήσει ακατάλληλο για καλλιέργεια.

Από όσα αναφέρθηκαν και από αυτά που θα σας παρουσιάσει ο κ. Θάνος στην επόμενη εισήγησή του, καθίσταται φανερό ότι ο ταμιευτήρας Κάρλας είναι ένα έργο ζωής για την περιοχή και όχι απλά ένα αναπτυξιακό έργο. Δηλαδή, εδώ δεν έχουμε να επιλέξουμε μεταξύ της στασιμότητας και της ανάπτυξης, αλλά μεταξύ της υποβάθμισης και της ανάπτυξης. Έτσι όταν λέμε ταμιευτήρας της Κάρλας, δεν εννοούμε μόνο την τεχνητή λίμνη, αλλά το σύνολο του έργου. Δηλαδή αρδευτικό, στραγγιστικό δίκτυο, οδικό δίκτυο και προπάντων την οργάνωση ενός ενιαίου φορέα διαχείρισης του ταμιευτήρα. Σήμερα μπορεί να υπάρχει ένας ΤΟΕΒ στα σπάργανά του, πρέπει όμως να οργανωθεί σε σωστές βάσεις.

Μόνο η κατασκευή της λίμνης για τη συλλογή καλής ποιότητας νερού και στη συνέχεια η χρησιμοποίηση των υπάρχοντων έργων, δηλαδή της τάφρου σα διώρυγα,

δεν λύνει το πρόβλημα. Απλώς θα το μεταθέσει λίγα χρόνια πίσω και για απόδειξή σας αναφέρω δύο παραδείγματα από κακή χρήση καλής ποιότητας νερού: ένα από την αρχαιότητα και ένα σύγχρονο. Το θέμα της Μεσοποταμίας σας είναι γνωστό, η εύφορη περιοχή η οποία κατέστη έρημος και τα προβλήματα αλατότητας που αντιμετωπίζουν οι εκτάσεις που ποτίζονταν παλιότερα από τον ποταμό Νείλο, που σήμερα παρουσιάζουν ήδη, μετά την κατασκευή του φράγματος του Ασουάν, προβλήματα αλατότητας. Ευχαριστώ πολύ.

ΞΗΡΑΚΙΑΣ:

Ευχαριστούμε τον κ. Μανούδη. Να ανακοινώσουμε την εν τω μεταξύ προσέλευση του Δημάρχου Βόλου κ. Πιτσιώρη, του Δημάρχου Τυρνάβου κ. Χελιδόνη, και του Προέδρου της διαδημοτικής επιχείρησης φυσικού αερίου Λάρισας κ. Τσαλαπόρτα. Το λόγο έχει ο κ. Θάνος, ο οποίος θα ολοκληρώσει αυτόν τον κύκλο των εισηγήσεων.

ΘΑΝΟΣ:

Η δική μου εισήγηση θα περιοριστεί στην κατάσταση των υπόγειων νερών, όπως σήμερα έχει εξελιχθεί, για να εκφράσω και την ανησυχία για την καθυστέρηση που παρατηρείται στις εργασίες κατασκευής και λειτουργίας του ταμιευτήρα. Ανησυχίες που άγονται και μας προκαλούν, η επιδείνωση και το ενδεχόμενο να φτάσουμε στο σημείο να έχουμε πλήρη έλλειψη νερού, ποσοτικά και ποιοτικά, διότι εκεί που έχει φτάσει σήμερα η κατάσταση δεν έχουμε συνειδητοποιήσει αυτόν τον κίνδυνο και αυτό πρέπει να το επισημάνουμε. Και παράλληλα να εξηγήσω τις ανησυχίες μας που απορρέουν από αυτή την καθυστέρηση.

Πρώτα μερικές διευκρινιστικές έννοιες για τα υπόγεια νερά για να γίνει αντιληπτό το πρόβλημα. Τα υπόγεια νερά δεν είναι κάτι το άγνωστο, δηλαδή δεν έρχονται από το απώτερο μηδέν ή από τα έγκατα, περιορίζονται στις διαστάσεις των υδροφόρων, εξαρτούνται δε από τη φύση των υδροφόρων και από τη δυνατότητα να δέχονται νερό από τις βροχές. Σε κάθε περίπτωση, όμως, αντιλαμβανόμαστε, ότι εξαρτώνται από τις βροχές και δέχονται νερό από τις βροχές, είτε απευθείας μέσα στην πεδιάδα, ή από τα ρέματα που γύρω γύρω διασχίζουν την περιοχή κοντά ή μακριά ή από τα γύρω βουνά. Έτσι, έχουμε την κίνηση των υπόγειων νερών, από τις βροχές δηλαδή, που ένα μέρος τους διηθείται μέσα στη γη, το άλλο εξατμίζεται, το άλλο πάει στη θάλασσα δια της ροής. Το μέρος που διηθείται μέσα στη γη και κινείται αυτό με τάση να πάει μέσα στη θάλασσα, είναι εκείνο το νερό που εκμεταλλευόμαστε.

Όταν, λοιπόν, αυτά τα νερά εμείς τα υπερεκμεταλλευόμαστε, δηλαδή δεν τα ελέγχουμε και αν αντλήσουμε περισσότερα νερά από εκείνα που είναι δυνατόν να

αποδώσει το υδροφόρο, τότε δημιουργούμε πρόβλημα, δηλαδή διαταράσσεται το υδατικό ισοζύγιο των υπόγειων νερών και το αποτέλεσμα είναι να κατεβούν οι στάθμες, να μειωθεί η παροχή ή και να μηδενιστεί, και όταν η στάθμη κατεβαίνει κάτω από τη στάθμη της θάλασσας, δημιουργείται το πρόβλημα να έχουμε ανάστροφο κίνηση του υπόγειου νερού, στις περιοχές που υπάρχει επικοινωνία υδραυλική των υπόγειων υδροφόρων. Αποτέλεσμα είναι να εισχωρήσει το θαλασσινό νερό στην υδροφόρο και να έχουμε το πρόβλημα που στην προκειμένη περίπτωση έχουμε στο Ναύπλιο και η ανησυχία μας σήμερα είναι να μην το έχουμε και στην Αργολίδα, διότι τα υπόγεια νερά είναι η βάση της ανάπτυξης. Πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι η αχρήστευση αυτών των νερών σημαίνει ότι δεν θα έχουμε νερό, όχι μόνο για την ανάπτυξη, αλλά ούτε για την ύδρευση κι εδώ έγκειται η δική μας ανησυχία.

Ερχόμαστε, λοιπόν, στο δικό μας πρόβλημα. Η τροφοδοσία σε κάθε περίπτωση των υπόγειων νερών γίνεται ή επιφανειακά, ή από τα γύρω μέρη ή από τις πηγές. Στην προκειμένη περίπτωση όμως, εξετάζουμε από που έχουμε τροφοδοσία. Ανατολικά που είναι το Αιγαίο, το Μαυροβούνι στη συγκεκριμένη περίπτωση, δεν τροφοδοτεί την περιοχή της Κάρλας, αυτό είναι όχι μόνο δική μου άποψη αλλά και άλλων μελετητών. Αποδεικνύεται ότι τα νερά φεύγουν προς τη θάλασσα. Συνεπώς τροφοδοσία περιμένουμε ή από τους ορεινούς όγκους, ή από την πεδιάδα και στο βαθμό που δεν αντλούνται αυτά πριν να φτάσουν στην Κάρλα θα είχε καλώς. Τώρα, όμως, που και η περιοχή αρδεύεται δημιουργείται κάποιο πρόβλημα. Να δούμε ποιο είναι το πρόβλημα: Τα τελευταία χρόνια και βρέχει λιγότερο και αξιοποιείται η περιοχή, όπως είπαμε. Σήμερα έχουμε το 70% της βροχής που είχαμε πριν είκοσι χρόνια, δέχονται οι μελετητές, ο Νόμπιλε αναφέρει ότι η βροχή στην πεδιάδα ήταν πάνω από 500 χιλιοστά το χρόνο. Απεναντίας αργότερα η μελέτη του λέει ότι ήταν 450 χιλιοστά και σήμερα αποδείχθηκε με τη διαφάνεια που είδαμε ότι είναι 350. Αυτό σημαίνει ότι έχουμε μικρότερη υδροφορία και στην λεκάνη και πιο μακριά. Αλλά, αν λάβουμε υπόψη το εξής φαινόμενο, ότι μέσα στην πεδιάδα η υδροπερατότητα είναι πολύ μικρή, δηλαδή τα αργιλικά χώματα, για όσους τουλάχιστον δεν το ξέρουν, δε δέχονται τροφοδοσία όσο και να βρέξει. Οι σημερινές βροχές, που είναι μεν αισιόδοξες, δεν είναι δυνατές να τροφοδοτήσουν τα υπόγεια νερά. Συνεπώς χρειαζόμαστε εδάφη. Άρα δεχόμαστε, ότι το μέρος του νερού που τροφοδοτεί τα υπόγεια υδροφόρα μέσα στη λεκάνη είναι περίπου 10 ή 5%, τι σημαίνει αυτό; Ότι και 500 χιλιοστά βροχή να είχαμε, θα είχαμε μόνο πενήντα κυβικά νερό τροφοδοσία. Αν λάβουμε υπόψη ότι θέλουμε 500 κυβικά το χρόνο για να αρδεύσουμε κάποιο στρέμμα καλλιεργήσιμης γης και όταν όλη αυτή η γη καλλιεργείται, όλα τα νερά που μπαίνουν μέσα στην πεδιάδα είναι τόσο λίγα που δεν επαρκούν για να τροφοδοτήσουν τον υδροφόρο. Άρα, το νερό που αντλούμε εμείς για το κάθε στρέμμα προέρχονται είτε από τα νερά που συσσωρεύονται μέσα στις προηγούμενες εκατονταετίες ή χιλιετίες, ή από τα νερά που έρχονται από τους ορεινούς όγκους και

από την γύρω περιοχή. Για να δούμε όμως, έχουμε τροφοδοσία στη συγκεκριμένη περίπτωση. Έχουμε δυνατότητα να τροφοδοτούνται, ή επειδή εκμεταλλευόμαστε την περιοχή αυτή και εκεί έχουμε πρόβλημα. Θυμηθείτε παρακαλώ τα σημεία τα πράσινα στη διαφάνεια, είναι σημεία που μας λένε τα εξής: γενικά στην περιοχή όχι μόνο δεν είχαμε τροφοδοσία από τις πηγές και τα ρέματα, γιατί, όπως φαίνεται εδώ, έχουν ξεραθεί. Ορισμένες περιοχές από όλη τη Θεσσαλία δείχνουν ότι το πρόβλημα έχει αρχίσει από καιρό και δεν έχουμε δυνατότητα να έχουμε μεγάλη παροχή. Ακόμα και το Βελεστίνο, το οποίο είναι 80... τα τελευταία χρόνια, ακόμη και αυτοί που υποτίθεται ότι ήταν ανεπηρέαστοι, κι αυτοί έχουν κρίση. Και φτάνουμε στο πράσινο σημείο για να δούμε τη στάθμη.

Επισημαίνω συναγερμό, χτυπάω σάλπιγγα και λέω γρηγορείτε, ο εχθρός προ των πυλών, λέω ο κίνδυνος κάτω από τα πόδια μας. Αν το συνειδητοποιήσουμε, μπορούμε να το αποτρέψουμε, αλλιώς είμαστε άξιοι της μοίρας μας να το συζητάμε και να τα ρίχνουμε ο ένας στον άλλον και μετά από λίγα χρόνια οι μεν πολιτικοί να λένε εμείς δεν είμαστε τεχνικοί, που να τα ξέρουμε, οι δε χωρικοί που αντλούν πολύ να λένε εμείς πού να ξέρουμε, δεν μας είπατε ούτε οι τεχνικοί ούτε οι πολιτεία και το κακό να έχει γίνει. Εμείς θέλουμε να προλάβουμε αυτήν τη συμφορά. Αν το συνειδητοποιήσουμε, μπορούμε να προλάβουμε. Ευχαριστώ.

ΞΗΡΑΚΙΑΣ:

Ευχαριστούμε τον κ. Θάνο για το γλαφυρό τρόπο με τον οποίο παρουσίασε το θέμα. Νομίζω, ότι μέχρι τώρα παρουσιάστηκε το ιστορικό του έργου, η αναγκαιότητα, η κρισιμότητα και το ότι δεν υπάρχει πλέον χρόνος, δεν μπορούμε να περιμένουμε άλλο. επέρχεται τεράστια οικολογική καταστροφή, η οποία δεν θα είναι αναστρέψιμη. Θα καλέσω στο βήμα τον εκπρόσωπο του Υπουργείου Γεωργίας να συμπληρώσει τον κύκλο εισηγήσεων. Θα κάνουμε στη συνέχεια ένα μικρό διάλειμμα για καφέ και ανταλλαγή απόψεων ``πρόσωπο με πρόσωπο`` και στη συνέχεια θα γίνει μια σύντομη παρουσίαση της πορείας των μελετών και του έργου από τους μελετητές και τον εκπρόσωπο του ΥΠΕΧΩΔΕ, όσον αφορά τη χρηματοδότηση, και στη συνέχεια θα γίνουν οι παρεμβάσεις και οι τοποθετήσεις όλων μας για να δούμε τι γίνεται από δω και πέρα. Ο κ. Φατούρος έχει το λόγο.

ΦΑΤΟΥΡΟΣ:

Κυρίες και κύριοι,

Επειδή καλύφθηκα σε πάρα πολλά σημεία και για να είμαι σύντομος θα αρχίσω από λίγο πιο κάτω.

Όπως είναι γνωστό η αναδιάρθρωση των καλλιεργειών και οι αρδεύσεις της Θεσσαλίας στηρίχθηκαν κατά κύριο λόγο στην εντατική εκμετάλλευση του υπόγειου υδροφορέα, που σήμερα έχει φτάσει σε ανησυχητικά επίπεδα και όπως είπε ο κ. Θάνος παρατηρείται είσοδος της θάλασσας στα ανατολικά μέρη της Θεσσαλίας, αλλά και σημαντική πτώση της στάθμης του νερού. Οι μειωμένες διαθέσιμες παροχές, αλλά και η στρέβλωση των κανόνων της αγοράς οδήγησαν σε αγροτοτεχνικές εκτροπές - μονοκαλλιέργεια - με την εγκατάσταση καλλιεργειών λιγότερο απαιτητικών σε νερό. Η μονοκαλλιέργεια οδήγησε στη μείωση της φυσικής γονιμότητας των εδαφών με την αναπλήρωση της οποίας απαιτούνται περισσότερα λιπάσματα και φυτοφάρμακα με συνέπεια την επιβάρυνση της παραγωγής και του περιβάλλοντος. Η επέκταση και η βελτίωση των συνθηκών αρδεύσεως αποτελεί μόνιμη προτεραιότητα της εκάστοτε ασκούμενης αγροτικής πολιτικής, αλλά και των σχεδίων επενδύσεων των εκμεταλλεύσεων των αγροτών. Και τούτο γιατί αυξάνει το οικονομικό μέγεθος των αγροτικών εκμεταλλεύσεων, δίνει μερική απάντηση στο πρόβλημα της στενότητας της γεωργικής γης και συμβάλλει στην ανάπτυξη της γεωργίας.

Πρέπει, επίσης, να τονίσουμε, ότι οι κύριοι παράγοντες που θα επηρεάσουν την ανάπτυξη της γεωργίας για τα επόμενα χρόνια είναι: η συμφωνία της GAT, η εξέλιξη των οικονομιών των χωρών της Ανατολικής Ευρώπης, η ενιαία αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι παράγοντες αυτοί οδηγούν σε μια παγκόσμια αγορά γεωργικών προϊόντων στην οποία θα επιβιώσουν οι πλέον ανταγωνιστικές εθνικές γεωργικές οικονομίες. Η βελτίωση λοιπόν της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων αποτελεί απόλυτη προτεραιότητα στα πλαίσια της εθνικής, όσο και της κοινοτικής αγροτικής πολιτικής.

Η ασκούμενη γεωργία στην ευρύτερη περιοχή της Κάρλας και στη Θεσσαλία γενικότερα, που αποτελούν και τον πυρήνα της ελληνικής γεωργίας στον τομέα των αροτραίων καλλιεργειών και της κτηνοτροφίας, βρίσκεται στο επίπεδο του διεθνούς ανταγωνισμού, αφού τα προϊόντα της - σιτηρά, βιομηχανικά φυτά, κτηνοτροφία - αντιμετωπίζουν οξύτατο ανταγωνισμό και επιπλέον περιλαμβάνονται με λίγες εξαιρέσεις στα πλεονασματικά της κοινότητας. Κατά συνέπεια, ο κίνδυνος να βρεθεί η θεσσαλική γεωργία, αν αφεθεί στη σημερινή της κατάσταση, στη ζώνη της οριακής αποδοτικότητας περιοχών, τα προϊόντα των οποίων θα εκτοπιστούν από την αγορά, είναι ορατός. Η ριζική μεταβολή της σημερινής κατάστασης που θα ενισχύσει τη διεθνή ανταγωνιστικότητα της γεωργικής παραγωγής θα πραγματοποιηθεί εκτός των άλλων με επέκταση, συστηματικοποίηση και σταθεροποίηση των αρδεύσεων.

Η αγροτική ανάπτυξη σαν συνέπεια της βελτιώσεως των αρδεύσεων στην περιοχή είναι κατ' αρχήν οικονομική. Θα επιδράσει θετικά στην αύξηση της απασχολήσεως του πληθυσμού και θα συμβάλει στη συγκράτησή του. Θα αυξηθούν οι δευτερογενείς και τριτογενείς δραστηριότητες, που αφορούν τη μεταποίηση,

διακίνηση και εμπορία των γεωργικών προϊόντων. Τέλος θα υπάρξει κοινωνική αναβάθμιση της περιοχής και ανάσχεση της υποβαθμίσεως των φυσικών της πόρων.

Με τη γενική διαπίστωση, ότι οι υδατικοί πόροι της ευρύτερης περιοχής της Κάρλας είναι περιορισμένοι και ότι το μεγαλύτερο μέρος του νερού προέρχεται από τον υπόγειο υδροφόρα, του οποίου η στάθμη παρουσιάζει συνεχή ταπείνωση, με συνεχή υποβάθμιση της ποιότητάς του, πρέπει το διαθέσιμο νερό για άρδευση να θεωρείται φυσικός πόρος σε ανεπάρκεια και η χρησιμοποίησή του να γίνεται με στόχο τη μεγαλύτερη δυνατή οικονομία, τη μέγιστη δυνατή αύξηση των γεωργικών εισοδημάτων και την προστασία των εδαφικών πόρων. Ο στόχος αυτός για να πραγματοποιηθεί πρέπει να στηρίζεται σε χρησιμοποίηση τεχνικών αρδεύσεων που ελαχιστοποιούν την ποσότητα νερού που απαιτείται για τις ανάγκες των καλλιεργειών. Σε διάρθρωση των καλλιεργειών που επιτρέπει την εφαρμογή ορθολογικών συστημάτων σποράς με την έννοια ότι η επόμενη καλλιέργεια θα εξυπηρετείται από την προηγούμενη και θα εξυπηρετεί την επόμενη. Σε τεχνικά αποτελεσματική και οικονομικά βιώσιμη γεωργική παραγωγή, κατά την οποία τα παραγόμενα προϊόντα είναι ανταγωνιστικά στα πλαίσια όχι της αυτοπροστατευόμενης κοινοτικής αγοράς, αλλά της διεθνούς αγοράς από άποψης ποιότητας και κόστους. Καλύπτουν τις ανάγκες της ελληνικής οικονομίας, υπό καθεστώς ελεύθερου διεθνούς ανταγωνισμού υποκαθιστώντας τις εισαγωγές και πραγματοποιώντας εξαγωγές.

Σε ότι αφορά τη διάρθρωση της γεωργικής παραγωγής στις αρδευόμενες εκτάσεις, αυτή θα αποσκοπεί στην ενθάρρυνση για την παύση της καλλιέργειας αρόσιμων γαιών, στη χρησιμοποίηση γαιών για την παραγωγή βιομάζας και ορισμένες καλλιέργειες για την παραγωγή καυσίμων, στον περιορισμό της καλλιέργειας των πλεονασματικών προϊόντων με στόχο τη μείωση της παραγωγής, σε επενδύσεις για τη μείωση του κόστους παραγωγής γεωργικών εκμεταλλεύσεων, την εξοικονόμηση ενέργειας, καθώς και τις συνθήκες εκτροφής των ζώων και στη δασοφύτευση εκτάσεων. Στην προστασία του περιβάλλοντος, όπως: μεθόδους γεωργικής παραγωγής για την μείωση των ρυπάνσεων, όπως μείωση λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων, εκστατικές μεθόδους παραγωγής κτηνοτροφικών προϊόντων, κατάρτιση των γεωργών πάνω σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος και βιολογική γεωργία για την παραγωγή προϊόντων με βιολογικό τρόπο, κυρίως στις ορεινές και τις ημιορεινές περιοχές. Επίσης, κοινή οργάνωση αγοράς γεωργικών προϊόντων με τη θέσπιση ειδικού καθεστώτος για κάθε προϊόν.

Μετά τα προαναφερθέντα και με δεδομένο, ότι η έκταση της ευρύτερης περιοχής που επηρεάζεται άμεσα από την κατασκευή του ταμιευτήρα της Κάρλας ανέρχεται σε 309.000 στρέμματα και ότι ο ταμιευτήρας αναμένεται να καταλάβει έκταση 42.000 στρεμμάτων, η κατανομή των καλλιεργειών σύμφωνα με το προτεινόμενο σύστημα εκμεταλλεύσεως, αναμένεται να έχει ως ακολούθως: σιτάρι 60.000 στρέμματα, βαμβάκι 107.000 καλαμπόκι 13.000, μηδική 43.000, τεύτλα

19.000, κηπευτικά 5.000, και ο ταμειυτήρας 42.000. Από αυτά με τους διαθέσιμους υδατικούς πόρους αρδεύονται σήμερα ανεπαρκώς περί τα 160.000 στρέμματα. Οι χορηγούμενες κατά στρέμμα ποσότητες νερού καλύπτουν το 40 - 70% των πραγματικών αναγκών των καλλιεργειών. Συχνά δεν πραγματοποιούνται αρδεύσεις κατά την κριτική περίοδο των καλλιεργειών, όπως είναι τα μέσα Ιουλίου μέχρι τέλος Αυγούστου, με συνέπεια τη σημαντική μείωση της παραγωγής. Τα υπόλοιπα 186.000 στρέμματα θα αρδευτούν από τον ταμειυτήρα και ένα ποσοστό από τις υφιστάμενες γεωτρήσεως, που λόγω ζητήσεως που υπάρχει, οι αρδευόμενες εκτάσεις αναμένεται να διατηρηθούν. Με τη βελτίωση των συνθηκών αρδεύσεως και την παραγωγή ζωοτροφών, αναμένεται να επηρεαστεί άμεσα και η ημιορεινή και ορεινή περιοχή που περιβάλλει τα έργα με την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας και ειδικότερα των μικρών ζώων.

Σε ότι αφορά τώρα τα αρδευτικά δίκτυα, θα αποτελούνται από τις διώρυγες προσαγωγής νερού, οι οποίες θα είναι επενδυμένες με σκυρόδεμα, μέσω των διωρύγων θα τροφοδοτούνται οι αναρρυθμιστικές δεξαμενές και τα αντλιοστάσια, τα οποία σε εποχές αιχμής θα λειτουργούν 18 ώρες το 24ωρο. Το αρδευτικό δίκτυο θα είναι κλειστό υπό πίεση, η αρδευτική μονάδα περί τα πενήντα στρέμματα και η παροχή των στομιών εννέα λίτρα το δευτερόλεπτο και η πίεση στην έξοδο του στομιού 4,5 ατμόσφαιρες. Παράλληλα, θα συμπληρωθούν και τα δίκτυα αποστραγγίσεως και αποχετεύσεως και θα κατασκευαστεί το αναγκαίο οδικό αγροτικό δίκτυο και θα πραγματοποιηθούν αναδασμοί.

Για τα συστήματα εφαρμογής των αρδεύσεων που θα επικρατήσουν στην περιοχή, αυτά θα εξαρτηθούν από την εξέλιξη και την απόδοση του κάθε συστήματος τις εδαφικές και τοπογραφικές συνθήκες και τα είδη των καλλιεργειών και τις τάσεις των αγροτών. Η εφαρμογή της μεθόδου αρδεύσεως με τεχνητή βροχή αναμένεται να καταλάβει το μεγαλύτερο τμήμα των εκτάσεων, η χρήση μάλιστα εκτοξευτήρων με αυτοκινούμενα συστήματα, η οποία γίνεται κυρίως από γεωργούς που ασκούν επιχειρηματική γεωργία, διευκολυνόμενοι έτσι για τη μετάβασή τους από αγροτεμάχιο σε αγροτεμάχιο, οδηγεί στην επικράτηση της μεθόδου. Η εφαρμογή της αρδεύσεως με σταγόνες ή μικροπαροχές μπορεί να θεωρηθεί ως η πιο φιλική προς το περιβάλλον, εμφανίζει σημαντικά πλεονεκτήματα και μπορεί να εφαρμοστεί σε όλες τις γραμμικές καλλιέργειες και παρέχει τη μεγαλύτερη οικονομία στην κατανάλωση νερού, πράγμα απόλυτα αναγκαίο για να αντισταθμιστούν οι εξατμίσεις του ταμειυτήρα. Πρέπει, όμως, να σημειωθεί ότι έχει υψηλές αρχικές δαπάνες εγκαταστάσεως και συνήθως εφαρμόζεται σε ιδιόκτητα και ενιαία αγροτεμάχια. Αντίθετα, στα ενοικιαζόμενα αγροτεμάχια, που αποτελεί και τη συνήθη πρακτική της ασκούμενης επιχειρηματικής γεωργίας επί των ημερών μας δεν είναι εύκολη η εφαρμογή της μεθόδου, διότι τα συμβόλαια ενοικιάσεως έχουν περιορισμένη διάρκεια και προς τούτο θα πρέπει να παρθούν θεσμικά μέτρα.

Κλείνοντας, θα ήθελα να πιστεúω, ότι η επαναδημιουργία του ταμιευτήρα της Κάρλας, εκτός από την περιβαλλοντική διάσταση και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής, αποτελεί και μια απάντηση της ελληνικής γεωργίας προς την ορθή κατεύθυνση για την αντιμετώπιση των δύσκολων ημερών που έρχονται. Ευχαριστώ.

ΞΗΡΑΚΙΑΣ:

Να ευχαριστήσουμε και τον εκπρόσωπο του Υπουργείου Γεωργίας, κ. Φατούρο, τώρα θα περάσουμε σ' ένα σύντομο διάλειμμα, και στη συνέχεια θα ακολουθήσει, όπως είπαμε, η ενημέρωση όσον αφορά την χρηματοδότηση και την πορεία των μελετών και οι πολιτικές παρεμβάσεις για το τι πρέπει να γίνει από εκεί και πέρα.

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

ΞΗΡΑΚΙΑΣ:

Συνεχίζουμε μετά τη διακοπή δίνοντας το λόγο στο Γενικό Γραμματέα του ΥΠΕΧΩΔΕ, κ. Αλέκο Βούλγαρη.

Α.ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ:

Θέλω να ευχαριστήσω τους διοργανωτές της σημαντικής αυτής ημερίδας. Θέλω επίσης να ευχαριστήσω και όλους τους μελετητές και την υπηρεσία του Υπουργείου Δημοσίων Έργων και του Υπουργείου Περιβάλλοντος που συμβάλλουν αποτελεσματικά αυτή τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο, προκειμένου να προχωρήσουν όλες οι διαδικασίες σύνταξης των αντίστοιχων μελετών για να προχωρήσουμε στην υλοποίηση του έργου.

Κυρίες και κύριοι, αγαπητοί συνάδελφοι, η λίμνη Κάρλα κάλυπτε μέχρι τη δεκαετία του 1960 το χαμηλότερο τμήμα της λεκάνης της Ανατολικής Θεσσαλίας από το Ελευθέριο μέχρι τα Κανάλια. Μετά όμως από την αποξήρανσή της μεταβλήθηκε σε μία επίπεδη σχεδόν πεδιάδα, όπως παρουσιάζεται και εμφανίζεται σήμερα. Η λίμνη αποτελούσε έναν πλουτοπαραγωγικό χώρο για την περιοχή και τροφοδοτούσε όλη την Θεσσαλία με μεγάλες ποσότητες αλιευμάτων. Από τις αρχές του αιώνα μέχρι και την αποξήρανση η διοίκηση αυτή ασκείτο από εταιρεία του δημοσίου με έδρα το Βόλο και η εποπτεία είχε έδρα τα Κανάλια.

Η Κάρλα, είναι κάτι το οποίο πρέπει να τονίσουμε ιδιαίτερα σ' αυτό το σημείο, υπήρξε υγρότοπος με πολλά είδη πουλιών, ήταν ένας πλούσιος κυνηγότοπος και ποιοτικά και ποσοτικά. Οι κάτοικοι ζούσαν επί αιώνες προσαρμοσμένοι σ' αυτό το περιβάλλον, με κέντρο βέβαια το υγρό στοιχείο της λίμνης, προσπαθώντας να

αντιμετωπίσουν τις πλημμύρες και το μεγάλο πρόβλημα της ελονοσίας που τους έπληττε εκείνη τη χρονική περίοδο. Η ελονοσία ήταν ένας σοβαρός παράγοντας, μεταξύ άλλων, που οδήγησαν στην αποξήρανση, μια και δεν υπήρχαν τότε άλλοι τρόποι αντιμετώπισης αυτής της αρρώστιας, παρά η εξαφάνιση, η εύκολη λύση, φυσικά και των υγροτόπων μαζί με τα κουνούπια.

Το 1961 κατασκευάστηκε η σήραγγα, που αποξήρανε τη λίμνη και οδήγησε τα νερά της στον Παγασητικό Κόλπο. Η αποξήρανση ολοκληρώθηκε το 1962 και παράλληλα έγινε και η διάνοιξη των αποστραγγιστικών τάφρων της πεδιάδας. Οι εκτάσεις που απελευθερώθηκαν τότε δόθηκαν στην καλλιέργεια και άρχισε η κατασκευή γεωτρήσεων για την άρδευση των περιοχών αυτών με έντονη όμως άντληση των υδατικών πόρων, που δεν ήταν δυνατόν να αναπληρωθούν, λόγω μικρής δυνατότητας καθίζησης του νερού στα εδάφη αυτά με τη σύνθεση τη συγκεκριμένη που έχουν.

Μετά την αποξήρανση, η στάθμη των υπόγειων νερών έπεσε κατά είκοσι μέτρα και η προσχλωσιγενείς υδροφόροι ορίζοντες άρχισαν να εκφορτίζονται προς τους ασβεστόλιθους, ενώ πρώτα τροφοδοτούνταν από αυτούς. Το φαινόμενο αυτό σε συνδυασμό με την εντατικοποίηση των γεωτρήσεων στις προσχώσεις, οδήγησε σε καταστροφή του υπόγειου υδατικού δυναμικού της Ανατολικής Θεσσαλίας με άμεσο κίνδυνο και ποιοτικής καταστροφής από τη διείσδυση του θαλασσινού νερού, με την υπαλμύρωση δηλαδή των νερών.

Η Πολιτεία στη συνέχεια προχώρησε σε λύσεις προκειμένου να επανέλθει η περιοχή αυτή της Κάρλας στην πρότερα, κατά το δυνατόν βέβαια, κατάσταση. Σήμερα, το ΥΠΕΧΩΔΕ έχει προχωρήσει, έχει αναθέσει και βρίσκεται σε εξέλιξη προς το τέλος μια μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Αυτή η μελέτη των περιβαλλοντικών επιπτώσεων επιχειρεί μια συστηματική και αντικειμενική βέβαια ανάλυση και παρουσίαση των επιπτώσεων από την κατασκευή και τη λειτουργία του ταμιευτήρα, αλλά και των συναφών έργων, σε σχέση με άλλες λύσεις που έχουν κατά καιρούς μελετηθεί και που αφορούν την αντιπλημμυρική προστασία της περιοχής, τις ανάγκες άρδευσης, την προστασία των υπόγειων υδροφορέων, καθώς και την αποκατάσταση του οικοσυστήματος της Κάρλας και της οικολογικής ισορροπίας, όπως τονίστηκε και από προηγούμενους ομιλητές, του Παγασητικού Κόλπου.

Η κυρίως εξεταζόμενη λύση έχει το πλεονέκτημα, ότι εκτός από την αντιπλημμυρική προστασία καλύπτει και αρδευτικές ανάγκες και συμβάλλει στην καλύτερη και ορθολογικότερη διαχείριση των υδατικών πόρων σε μια περιοχή της Θεσσαλίας που έχει ανάγκη και την τελευταία σταγόνα του νερού και γι αυτό το λόγο έχει προχωρήσει και το έργο της εκτροπής του Αχελώου. Παρά το γεγονός, ότι ο ταμιευτήρας της προμελέτης καταλάμβανε μεγαλύτερη συγκριτικά έκταση καλλιεργήσιμων εδαφών, έχει το πλεονέκτημα ότι μπορεί να μετατρέψει τις

πλημμύρες σε αρδευτικό νερό χωρίς κόστος. Επίσης μπορεί να εκμεταλλευτεί και τις χειμερινές παροχές του Πηνειού, που διοχετεύονται ανεκμετάλλευτες στη θάλασσα για τον εμπλουτισμό του υδροφόρου ορίζοντα των προσχώσεων.

Το έργο του ταμιευτήρα της Κάρλας και των συναφών έργων που το συνοδεύουν, θεωρείται υψίστης σημασίας για την ανάπτυξη της περιοχής και περιλαμβάνει έργα που είναι ο ταμιευτήρας της Κάρλας με μία συνολική επιφάνεια λίμνης 42.000 στρέμματα, τους συλλεκτήρες με μήκος 55.000 μέτρα, τους χειμάρρους του Αλμυρού, της Ανάβρας, Καλοχωρίου, με ένα μήκος χειμάρρων 13.849 μέτρα και τα έργα διάστρωσης που είναι εικοσιένα γέφυρες διαφόρων ανοιγμάτων.

Το έργο αυτό εντάσσεται στο μεγάλο για την εθνική οικονομία και την ανάπτυξη του θεσσαλικού κάμπου, έργο της εκτροπής του Αχελώου. Αυτό εξάλλου δηλώθηκε και από τον Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ, τον Κώστα Λαλιώτη, τόσο στην επίσκεψή του το Φλεβάρη του 1995 στο Νομαρχιακό Συμβούλιο Βόλου, όπου υπήρξε μια δέσμευση πολιτική για την πορεία, για την χρηματοδότηση και την κατασκευή του έργου, όσο και στις προγραμματικές δηλώσεις της νέας κυβέρνησης στη Βουλή, όταν από τη δική του πλευρά δηλώθηκε, ότι το έργο της Κάρλας αποτελεί από τις βασικές επιλογές της κυβέρνησης, έργα πνοής αλλά και ταυτόχρονα έργα προστασίας του περιβάλλοντος και ότι το έργο αυτό θα συνδυαστεί με το μεγάλο έργο της εκτροπής του Αχελώου ποταμού.

Θα ήθελα σ' αυτό το σημείο να διευκρινίσω τα τρία σημεία, τα οποία επεσήμανε ο κ. Πρίντζος από τη μεριά του Τ.Ε.Ε. σε σχέση με την πορεία του έργου και τα οποία είναι οι γνωμοδοτήσεις της αρχαιολογικής υπηρεσίας, το πρόβλημα που έχει προκύψει από το ελικοδρόμιο που έχει κατασκευαστεί από την αεροπορία στρατού στην περιοχή της Κάρλας, καθώς και την χρηματοδότηση του έργου.

Όσον αφορά τις γνωμοδοτήσεις της αρχαιολογικής υπηρεσίας, οι οποίες είναι απαραίτητες προκειμένου να προχωρήσει και να εγκριθεί η μελέτη των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, που αποτελεί ένα βασικό και απαραίτητο στοιχείο για να προχωρήσει η κατασκευή του έργου. Υπάρχει μια συνεργασία από την πλευρά του Υπουργείου τόσο με το Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Πολιτισμού τον κ. Θωμά, όσο και με τον Νομάρχη τον κ. Σκοτινιώτη και τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας κ. Ζαμπουνίδη, συνεργασία η οποία έχει την αντίστοιχη συνεργασία με υπηρεσίες τις οποίες εποπτεύουν, που είναι η Νομαρχιακή Υπηρεσία, η Αρχαιολογική Υπηρεσία του Νομού Μαγνησίας και η περιφερειακή εφορία βυζαντινών αρχαιοτήτων στη Λάρισα. Ακόμη δεν έχουμε τη γραπτή τους συγκατάθεση, αλλά μετά από προφορική συνεννόηση θα έχουμε θετικές γνωμοδοτήσεις, προκειμένου να ξεπεράσουμε το ένα στάδιο, που αποτελεί σημαντικό στοιχείο για να προχωρήσει η μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

Όσον αφορά την αεροπορία στρατού, πριν από δέκα μέρες περίπου πραγματοποιήθηκε μια συνάντηση στο Υπουργείο Περιβάλλοντος με την παρουσία του Νομάρχη κ. Σκοτινιώτη και των υπηρεσιών του ΥΠΕΧΩΔΕ, υπηρεσιών της Γενικής Γραμματείας η οποία έχει την ευθύνη για τη μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων καθώς και την αντίστοιχη υπηρεσία των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, όπου συζητήθηκαν αναλυτικά οι ενδοιασμοί και οι επιφυλάξεις από την αεροπορία στρατού και οι οποίες αφορούν κυρίως την ασφάλεια και την λειτουργία του ελικοδρομίου, που είναι ήδη εγκατεστημένο και λειτουργεί στην περιοχή της Κάρλας. Στη συνάντηση αυτή διαπιστώθηκε, ότι κάτω από ορισμένους όρους και περιορισμούς, τους οποίους θα λάβουμε υπόψη στη μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων δεν θα υπάρχει κανένα απολύτως πρόβλημα από την πλευρά της αεροπορίας στρατού. Βέβαια, επισημάνθηκε το γεγονός, όπως πολύ σωστά είπε και ο κ. Πρίντζος, ότι το αεροδρόμιο αυτό εγκαταστάθηκε σε μια περιοχή, η οποία βέβαια προορίζεται να αποκατασταθεί, δηλαδή να γίνει το μεγάλο και σημαντικό έργο της αποκατάστασης της περιοχής της Κάρλας, αλλά αυτό είναι βέβαια ένα γεγονός και θα πρέπει να το λάβουμε σοβαρά υπόψη μας και να μη συζητάμε ουτοπικές λύσεις για μεταφορά του ελικοδρομίου, κάτι το οποίο έχει πολύ μεγάλο κόστος και δεν είναι δυνατόν να γίνει. Βέβαια, στη συνάντηση αυτή συμφωνήθηκε ποιοι όροι θα πρέπει να επιβληθούν για να υπάρξει αυτή η προστασία και η ασφάλεια του ελικοδρομίου. Θα συνταχθεί πολύ γρήγορα και μια ειδική μελέτη για αυτό το θέμα και οι όροι αυτοί και οι περιορισμοί για την ασφάλεια και τη λειτουργία του ελικοδρομίου, θα περιληφθούν στη μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Η μόνη επίπτωση, που ίσως να έχει μια αλλαγή στο πρόγραμμα του έργου είναι τα 42.000 στρέμματα της περιοχής της λίμνης να περιοριστούν κατά 3.000 περίπου στρέμματα, δηλαδή να καταλήξουμε σε μία επιφάνεια γύρω στα 39-40.000 στρέμματα. Έτσι, και με αυτή τη διαδικασία που επιλέχθηκε σε συνεργασία με τις δύο υπηρεσίες εκτιμώ, ότι ξεπερνιέται και το πρόβλημα αυτό του ελικοδρομίου στην περιοχή της Κάρλας.

Όσον αφορά τη χρηματοδότηση του έργου, εμένα προσωπικά σαν Γενικό Γραμματέα ΥΠΧΩΔΕ, η επίσημη και δημόσια δήλωση του Υπουργού Κώστα Λαλιώτη, επειδή γνωρίζω τη συνέπεια των λόγων και των έργων, ότι το έργο θα προχωρήσει και θα καλυφθεί χρηματοοικονομικά, μου αρκεί. Ίσως να μην αρκεί σε εσάς και για αυτό θα επιθυμούσα να δώσω μερικές πρόσθετες διευκρινίσεις.

Όπως δηλώθηκε και από τον Υπουργό Κώστα Λαλιώτη, το έργο θα καλυφθεί από εθνικούς πόρους. Οι εθνικοί πόροι, όμως, δεν είναι μόνο δημόσιες επενδύσεις. Όπως γνωρίζετε, το Υπουργείο μας διαχειρίζεται και πόρους που προέρχονται από το φόρο των καυσίμων. Είναι το γνωστό πεντάδραχμο το οποίο είναι ένας φόρος πρόσθετος, τον οποίο διαχειρίζεται το ΥΠΕΧΩΔΕ και αφορά έργα και παρεμβάσεις για την αποκατάσταση του περιβάλλοντος σε όλη τη χώρα μας και αυτό είναι μια επιταγή του νόμου βάσει του οποίου συγκεντρώνεται αυτός ο φόρος. Σας αναφέρω ενδεικτικά, ότι

αυτό το ποσό ανέρχεται περίπου κατά μέσο όρο σε 30 δισεκατομμύρια δραχμές κατά έτος. Άρα, υπάρχει δυνατότητα από ένα μέρος αυτού του τέλους των καυσίμων, που αφορά δράσεις για την αποκατάσταση του περιβάλλοντος να διατεθεί ένα μέρος για την κατασκευή αυτού του έργου.

Θα ήθελα σ' αυτό το σημείο να πω, ότι η φύση αυτού του έργου όπως προτάθηκε να ενταχθεί στο Β' Κ.Π.Σ., η ίδια η φύση και η πρόταση είχε από μέσα της μια αρνητική δυνατότητα να ενταχθεί, διότι είναι γνωστό ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν χρηματοδοτεί τέτοιας φύσης εγγειοβελτιωτικά έργα. Και επίσης υπάρχει ένα δεύτερο στοιχείο, γιατί πρέπει να μιλάμε με ειλικρίνεια και κοιτώντας στα μάτια ο ένας τον άλλον, για να ενταχθεί ένα έργο το Β' Κ.Π.Σ. πρέπει να έχει ένα πλήρες τεχνικό δελτίο στο οποίο να αναγράφεται σαφώς η περιγραφή του έργου, να υπάρχουν έτοιμες μελέτες, να υπάρχουν εγκρίσεις και χρονοδιάγραμμα και κόστος κατασκευής έργου. Όπως γνωρίζετε, και όπως διαπιστώνετε και από τις εισηγήσεις και από την υπηρεσία, αλλά και από τον μελετητή, ακόμα οριστικοποιούμε αυτήν τη χρονική περίοδο την έκταση και τον προϋπολογισμό του έργου. Άρα, μία χρηματοδότηση του έργου και ένταξή του στο Κ.Π.Σ. θα μπορούσε εν μέρει να γίνει από εδώ και πέρα, όταν δηλαδή θα είχαμε την οριστικοποίηση του προϋπολογισμού και του χρονοδιαγράμματος του έργου για να μπορέσουμε με στοιχεία, τα οποία θα αποτελέσουν τα βασικά στοιχεία ενός τεχνικού δελτίου, να εντάξουμε το έργο, μέρος της κατασκευής του έργου ή στο επιχειρησιακό πρόγραμμα περιβάλλοντος ή σε ένα άλλο επιχειρησιακό πρόγραμμα που χειρίζεται τόσο το Υπουργείο Περιβάλλοντος όσο και η Γενική Γραμματεία Δημοσίων Έργων.

Εκτιμώ λοιπόν με τις διευκρινίσεις τις οποίες ανέφερα, ότι τόσο και το σοβαρό κομμάτι των επιφυλάξεων για την χρηματοδότηση του έργου θα καλυφθεί, διότι στα πρακτικά της βουλής είναι κατατεθειμένες οι δηλώσεις του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ κ. Λαλιώτη, ότι το έργο της Κάρλας είναι μία βασική επιλογή της κυβέρνησης, ένα έργο πνοής, ένα έργο που έχει και περιβαλλοντικό χαρακτήρα και η έναρξη κατασκευής του εντάσσεται σαν πρόγραμμα και σαν παρέμβαση στο μεγάλο έργο της εκτροπής του Αχελώου, που όπως γνωρίζετε έχουν αρχίσει οι δημοπρασίες.

Δεν θα ήθελα να σας κουράσω περισσότερο, εύχομαι καλή επιτυχία στη σημερινή συνάντηση, που έχει, εκτιμώ, περισσότερο ενημερωτικό χαρακτήρα και εκτιμώ ότι με αισιοδοξία από εδώ και πέρα και στη συγκεκριμένη χρονική περίοδο θα προχωρήσουμε για την οριστικοποίηση της μελέτης και την έναρξη κατασκευής του έργου στο 1996. Ευχαριστώ πολύ.

ΞΗΡΑΚΙΑΣ:

Ευχαριστούμε τον κύριο Γενικό Γραμματέα ΥΠΕΧΩΔΕ. Θα τον παρακαλέσουμε αν έχει την καλοσύνη να παραμείνει και να μας διαθέσει λίγο χρόνο για πιθανές ερωτήσεις που θα δεχθεί μετά τις ανακοινώσεις που έκανε.

Συνεχίζω στο πρόγραμμα. Καλούμε τον κ. Μαχαίρα, ο πρώτος από τους δύο εκπροσώπους των μελετητών και στη συνέχεια την κα. Γκατζέλια που θα αναφερθεί στα περιβαλλοντικά θέματα.

ΜΑΧΑΙΡΑΣ:

Κυρίες και κύριοι,

Έχω καλυφθεί σε πάρα πολλά σημεία από αυτά που είχα σκεφθεί να πω, κυρίως από την πολύ εκτεταμένη εισήγηση του κ. Πρίντζου, ο οποίος είπε όλο το ιστορικό της Κάρλας. Θα πρέπει να κάνουμε μία διευκρίνιση. Με αναφέρατε σαν έναν από τους μελετητές του έργου. Πράγματι έτσι είναι, είναι δύο ομάδες γραφείων μελετητών, το ένα είναι το δικό μου, το άλλο είναι του κ. Ματζιάρου που θα ασχολείται με τα υδραυλικά και από κει και πέρα υπάρχει μία πληθώρα συναδέλφων άλλων ειδικοτήτων, όπως εδαφοτεχνικά, μηχανολογικά, τοπογραφικά, γεωλογικά, τα οποία δεν σας αναφέρω τώρα για να μην απεραντολογούμε και θα πρέπει επίσης να αναφέρω και τον καθηγητή γεωλογίας τον κ. Μαρίνο, ο οποίος ήταν σύμβουλος μας σε όλη αυτήν τη μελέτη.

Εμείς είμαστε οι μελετητές της οριστικής τεχνικής μελέτης, της τελικής φάσης του έργου. Αυτό το λέω, διότι η συμβολή πολλών παλιών και νεότερων μηχανικών σε όλη την ιστορία της Κάρλας, που ως ιδέα, όπως είπε ο κ. Πρίντζος, περνάει τα εκατό χρόνια, πρώτη αναφορά στη γαλλική αποστολή το 1887, ήταν πάρα πολύ σημαντική. Και δεν πρέπει σε μια τέτοια ημερίδα να εμφανιζόμαστε εμείς οι τελευταίοι που ερχόμαστε, ως οι μελετητές του έργου. Το έργο δεν θα είχε φτάσει ποτέ εδώ αν τόσες γενιές μηχανικών δεν είχαν μοχθήσει πάνω σ' αυτό, αν δεν είχαν προτάσεις που πιθανόν να τροποποιηθούν ή να βελτιωθούν, δεν έχει σημασία, όμως η ιδέα ήταν παλιά, ανήκει σε πολλούς.

Υπήρχε η αρχική κατάσταση 1.500 περίπου τετραγωνικά χιλιόμετρα κλειστή λεκάνη απορροής, τα νερά της οποίας μαζεύονταν στο χαμηλό τμήμα και σχημάτιζαν την Κάρλα. Σ' αυτά τα νερά θα έπρεπε να προστεθούν και τα νερά που υπερχείλιζαν τότε από τον Πηνεϊό και ενίσχυαν τις παροχές. Αυτή η περίοδος που κράτησε μέχρι το 1940-50 εμφανίζει κάπως ψηλές στάθμες στην Κάρλα, δηλαδή + 48. Παρ' όλα αυτά δεν ήταν ποτέ η Κάρλα λίμνη με την έννοια της λίμνης, ήταν μάλλον κάποιος βάλτος με δύο-τρία μέτρα νερό. Οι συνήθεις στάθμες ήταν γύρω στο +48. Έχουν εμφανιστεί στάθμες και +50 το 1920 και +49 το 1931, αυτές ήταν οι εξαιρέσεις. Αυτή η περιοχή, η κλειστή αυτή λεκάνη, μη έχοντας διέξοδο αποχέτευσης των νερών στη

θάλασσα, αποχετευόταν μέσω των διαπερατών πετρωμάτων της περιοχής της λίμνης. Έπεφτε ο Πηνειός και η λεκάνη απορροής με την κατασκευή περιφερειακών συλλεκτήρων που οδήγησαν περί τα 500 τετραγωνικά χιλιόμετρα προς τον Πηνειό, έχει περιοριστεί σήμερα σε περίπου 1000 τετραγωνικά χιλιόμετρα. Η δεύτερη φάση, ας πούμε από το 1950-1960, στην Κάρλα σημειώνονται πολύ χαμηλότερες στάθμες, οι συνήθεις στάθμες είναι γύρω στο 46, έχουμε μία φορά μετρημένο 47,5. Και μετά το άνοιγμα της σήραγγας, βεβαίως, είναι η κατάσταση που επικρατεί σήμερα.

Εμείς θα σας περιγράψουμε με δύο λόγια την κατάσταση που φανταζόμαστε, ότι θα επικρατήσει μετά την κατασκευή των καινούριων έργων. Η βασική σύνθεση των έργων είναι όπως και στην προμελέτη του '82, μετέπειτα, όταν από μια ομάδα γραφείων εξετάστηκαν τα εγγειοβελτιωτικά έργα της Θεσσαλίας σε συνάρτηση με την εκτροπή που μάλιστα την υπόψη περιοχή είχε κοιτάξει το γραφείο του κ. Ματζιάρα, προτάθηκε άλλο σχέδιο αξιοποίησής της. Όταν άρδευση από τον Αχελώο, κατασκευή ενός μικρού σε έκταση ταμιευτήρα 14.000 στρέμματα, μόνο για αντιπλημμυρικούς σκοπούς που θα επιτύγγαναν μόνο με σήραγγα προς Αιγαίο - δέκα χιλιόμετρα σήραγγα. Επομένως, δεν μιλάμε για εκείνο το είδος σχεδίου αξιοποίησης, αλλά για εκείνο που είχε προταθεί το 1982. Ο ταμιευτήρας τελικά, κακώς τον λέμε για 42.000 στρέμματα, θα πρέπει από εδώ και μπρος να τον ονομάζουμε απλώς 40.000 στρεμμάτων, γιατί τόσος είναι ακριβώς μαζί με τα έργα που προτείνουμε εμείς. Έχει μια ολική χωρητικότητα 195.000.000 κυβικά μέτρα νερού, από αυτά και μέχρι τη στάθμη 45,35 περίπου είναι ο νεκρός όγκος, περίπου 20.000.000 κυβικά, μετά μέχρι την ανωτάτη στάθμη άρδευσης, που είναι το 48,80, έχουμε 130.000.000 κυβικά και μετά πάνω από την ανωτάτη στάθμη άρδευσης μέχρι την ανωτάτη στάθμη πλημμύρας που είναι το +50 έχουμε 48.000.000 κυβικά. Προβλέπεται στον συλλεκτήρα ένα έργο ασφαλείας.

Θα πρέπει να τονιστεί, ότι ο ταμιευτήρας αυτός τροφοδοτείται βασικά από χειμερινές παροχές του Πηνειού. Περίπου το 80% της ποσότητας που μπαίνει μέσα στον ταμιευτήρα έρχεται από τα νερά του Πηνειού, το υπόλοιπο 20% είναι από τα νερά της λεκάνης. Οι ποσότητες που χρειάζεται να αντληθούν από τον Πηνειό στην αρχική μορφή του σχεδίου είναι μεγάλες, είναι από 130-250.000.000 κυβικά το χρόνο. Η υδροδότηση του ταμιευτήρα προβλέπεται από τη θέση Καραούλι. Με το αρχικό σχέδιο αξιοποίησης έχουμε μια πολύ υψηλή ποσότητα 108.000.000, κυβικά με την οποία μπορούμε να εξυπηρετήσουμε περίπου 200.000 στρέμματα για άρδευση.

Το σχέδιο περιλαμβάνει τους συλλεκτήρες των ορεινών λεκανών. Η λειτουργία αυτών των συλλεκτήρων είναι να μαζεύουν τα νερά των ορεινών και ημιορεινών λεκανών και να τα στέλνουν χωρίς άντληση απευθείας στον ταμιευτήρα, εξασφαλίζοντας και την αντιπλημμυρική προστασία της χαμηλότερης περιοχής. Στις δύο άκρες του ταμιευτήρα προβλέπονται αντλιοστάσια αποχέτευσης, με τα οποία

αντλούνται τα νερά τα πλημμυρικά από τις τάφρους και πηγαίνουν μέσα στον ταμιευτήρα. Στις τάφρους πλέον θα αποθηκεύονται τα νερά της χαμηλής περιοχής. Οι διοχετευτικότητες αυτών των αντλιοστασίων, για να έχετε μια τάξη μεγέθους, εις μεν τη δυτική περιοχή είναι 24 κυβικά το δευτερόλεπτο, εις δε την ανατολική 3,6 κυβικά το δευτερόλεπτο.

Εκτός από τα έργα αυτά μελετήσαμε και τα βασικά έργα υδροδότησης από τον ταμιευτήρα για να εξυπηρετηθούν σε άμεση φάση οι αρδεύσεις. Ένα θέμα που μας προβλημάτισε πολύ είναι ότι η λεκάνη που προβλέπεται ο ταμιευτήρας δεν είναι στεγανή. Έχει πάρα πολλές διαφυγές και ήταν ένα θέμα, το οποίο ερευνήσαμε με μια μεγάλη σειρά γεωτεχνικών ερευνών.

Αν πάρουμε τη βόρεια όχθη του ταμιευτήρα, η οποία έχει ένα μήκος γύρω στα 11,5 χιλιόμετρα, τα 7,5 χιλιόμετρα συναντούμε μάρμαρα, πετρώματα επίσης υπάρχουν και στην άκρη της νότιας όχθης που είναι 5,5 χιλιόμετρα. Το υπόλοιπο μήκος των όχθων είναι κώνοι χειμάρρων, κορύματα ποικίλου πάχους συστάσεως και περατότητας. Επίσης θέλω να σας πω ότι στο έδαφος της Μαγούλας συνίσταται από μάρμαρα και πάρα πολύ κατακερματισμένους μεύσιους που με πάρα πολύ χαμηλή στάθμη υπογείου ύδατος. Επομένως και το έδαφος της Μαγούλας πρέπει να θεωρηθεί ότι δεν είναι καθόλου στεγανό και θα σας πω τι αντιμετωπίζουμε.

Οι διαφυγές από τη λίμνη πάντοτε ήταν γνωστό, ότι ήταν πολύ μεγάλες. Επειδή δεν υπάρχει πρακτικά τρόπος εκτίμησης εκ των προτέρων των διαφυγών δύο είναι οι τρόποι αντιμετώπισής τους, όπως τα αντιμετώπισε η μελέτη και όπως τα προτείνουμε εμείς στην οριστική μελέτη. Η σκέψη της προμελέτης ήταν η εξής: να κατασκευαστεί το έργο χωρίς έργα στεγανότητας, να λειτουργήσει ο ταμιευτήρας επί μερικά χρόνια, να γίνουν μετρήσεις, να μελετηθεί τότε ποια έργα στεγανότητας πρέπει να γίνουν, να διακοπεί η λειτουργία του ταμιευτήρα, να κατασκευαστούν τα έργα στεγάνωσης και να ξανά λειτουργήσει τότε. Αυτό αντιστοιχεί σε μία χρονική περίοδο, με τα ελληνικά δεδομένα, γύρω στα 20 χρόνια, χωρίς τις δυσκολότερες συνθήκες που θα έχουν γίνει τότε για να γίνουν τα έργα στεγάνωσης.

Εμείς προτείνουμε ευθύς εξαρχής έργα στεγάνωσης, τα οποία συνίστανται από επτά χιλιόμετρα αναχώματα στεγάνωσης για να αποκλείσουμε τα μάρμαρα της βόρειας ζώνης, 100 στρέμματα επιφανειακές στεγανώσεις με στρώματα αργίλου και σκύρων και προστασίας και μία επιφανειακή στεγάνωση στη Μαγούλα, εάν τυχόν παραμείνει η Μαγούλα μέσα στο σχέδιο, διότι λόγω αεροδρομίου και αρχαιολογίας πιθανόν να φύγει. Με αυτό επιτυγχάνουμε το εξής: Μπορεί κάνοντας τη στεγάνωση να έχουμε απολήψιμη ποσότητα περίπου 35% παραπάνω, ή να μειώσουμε τις παροχές από Πηνειό περίπου 40%, ή τέλος να βελτιώσουμε τις οικολογικές συνθήκες, δεχόμενοι κατωτάτη στάθμη ταμιευτήρα ψηλότερη από αυτή που προεβλέπετο αρχικά. Αν τυχόν, λόγω αεροδρομίου, μικρύνει η επιφάνεια του

ταμειυτήρα, θα καταφέρουμε να έχουμε την ίδια απολήψιμη ποσότητα. Τάξη μεγέθους διαφυγών είχε εκτιμηθεί τουλάχιστον κατά μέσο όρο 100 εκατομμύρια το χρόνο με χρονιές που μπορεί να φτάνει και να περνάει τα 200. Επομένως μιλάμε για ένα πολύ μεγάλο νούμερο.

ΞΗΡΑΚΙΑΣ:

Η κα. Γκατζέλια είναι υπεύθυνη των περιβαλλοντικών μελετών.

Κ. ΓΚΑΤΖΕΛΙΑ:

Η περιβαλλοντική μελέτη στηρίχθηκε στην προμελέτη, επομένως κάποια επιπλέον στοιχεία για τα οποία μίλησε ο κ. Μαχαίρας, όπως είναι οι στεγανώσεις, το ελικοδρόμιο κλπ. δεν περιλαμβάνονται, θα πρέπει να ληφθεί κάποια μέριμνα ώστε να τα περιλάβουμε στη συνέχεια.

Εδώ φαίνεται η πολυπλοκότητα του θέματος. Είναι όλοι οι παράμετροι, τις οποίες εξετάσαμε, μην τρομάζετε, θα σας παρουσιάσω ελάχιστα πράγματα που έχουν να κάνουν με τις εισροές στο σύστημα των καλλιεργειών, δηλαδή με τα λιπάσματα, τις καλλιεργητικές πρακτικές και τις εκροές που θα φτάνουν στα επιφανειακά νερά και στον Παγασητικό.

Σε επίπεδο γεωργικής ανάπτυξης πήραμε το σενάριο της πιο εντατικής καλλιέργειας, δηλαδή δεχθήκαμε ότι στο άμεσο μέλλον θα υπήρχε μία αντικατάσταση των καλλιεργειών από στάρι με βαμβάκι, το βλέπουμε στον πρώτο πίνακα, από 120.000 στρέμματα πηγαίνουμε στα 175.000, οι λοιπές καλλιέργειες μένουν όπως είναι και η κατάληψη της γης παραμένει η ίδια με τη διαφορά ότι στην θέση του μικρού ταμειυτήρα των 4.000 στρεμμάτων έχουμε τον ταμειυτήρα των 42. Στον κάτω πίνακα έχουμε τη διαφορά στην εισροή σε λιπάσματα με την αλλαγή αυτής της καλλιέργειας. Βλέπουμε, ότι συνολικά η ποσότητα αυτή δε διαφέρει πολύ. Η σημερινή είναι αυτή που θα έχουμε στο μέλλον.

Εάν πάρουμε τους 6.000 τόνους αζώτου που είδαμε προηγουμένως, με την παραδοχή ότι το 30% εκπλύνεται και από αυτό το 10% τελικά καταλήγει στον Παγασητικό έχουμε κάποιες συγκεντρώσεις αζώτου της τάξεως των 600 τόνων ετησίως. Οι 600 τόνοι αζώτου στον Παγασητικό δίνουν μια συγκέντρωση της τάξεως του 0,6 μικρογραμμοατόμων ανά λίτρο αζώτου που είναι μια ποσότητα χαμηλή σε σχέση με αυτή που έχουμε από μετρήσεις που έχουν γίνει από το ΕΚΘΕ.

Στη μελέτη έγινε προσπάθεια μέσω ενός μοντέλου διάχυσης να βρεθεί το πως ο ρύπος φτάνει στην εκβολή, η θέση εκβολής είναι ο Ξηριάς, το μικρό κομμάτι με τον πυκνό κάνναβο επάνω είναι ο εσωτερικός Παγασητικός και το σύνολο είναι όλος ο κόλπος. Το συμπέρασμα εδώ είναι, ότι αν δεχθούμε ότι η εκροή ρύπων είναι συνεχής

και είναι της τάξης των 600 τόνων το χρόνο στον εσωτερικό κόλπο, αυτό διαλύεται και φτάνει σε μια τιμή της τάξεως του 0,1 στην έξοδο του εσωτερικού κόλπου. Το συμπέρασμα επομένως είναι, ότι με τις συγκεκριμένες τιμές, που ήταν το χειρότερο σενάριο εντατικής εκμετάλλευσης, το οποίο εξετάσαμε, το θέμα των νιτρικών δεν φαίνεται να αλλάζει.

Εάν τώρα αυτό συνδυαστεί με κάποιες εφαρμογές λιγότερης λίπανσης, βελτίωσης των μεθόδων και των μέσω εφαρμογής κλπ., μια συνεχής κάλυψη των εδαφών με φυτά, εκτιμάμε, ότι θα βελτιωθεί η καλλιεργητική πρακτική και άρα τα υπολείμματα σε ρύπους.

Ένα άλλο θέμα, που μας απασχόλησε στη μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων είναι η αποκατάσταση του οικοσυστήματος και κατά πόσο αυτό σαν τεχνικό έργο μπορεί να διαμορφωθεί. εάν διαχειριστεί σωστά, προς τη μεριά ενός οικοσυστήματος, που θα έχει τον πλούτο και την ποικιλία αυτού του βιότοπου που είχε παλιά η Κάρλα.

Έτσι, προσπαθήσαμε να δώσουμε κάποιες κατευθύνσεις σε επίπεδο κατ' αρχήν μεθόδων δημιουργίας τεχνητών βιοτόπων είτε στην περιφέρεια, είτε στην παραλία του ταμιευτήρα, και προσπαθήσαμε ακόμη να εκτιμήσουμε ποιες θα ήταν οι ευνοϊκές συνθήκες για την ανάπτυξη του οικοσυστήματος με φυσικό τρόπο μέσα στο χρόνο. Θεωρούμε, ότι τα περιβαλλοντικά θετικά αποτελέσματα θα είναι ορατά από τον πρώτο χρόνο λειτουργίας του ταμιευτήρα, ότι το σύστημα θα εξελιχθεί μέσα στα τέσσερα - πέντε επόμενα χρόνια και αν επιλέξουμε κάποια σημεία για να αναπτύξουμε φυτική βλάστηση, μπορούμε να ελέγχουμε τη στάθμη πλημμύρας και το βάθος νερού, θα καταφέρουμε να έχουμε ένα βιότοπο που θα έχει όλη την γκάμα διαφοροποίησης που θα μπορούσε να έχει ένας φυσικός.

Έτσι, προτείνουμε κάποια μέτρα για τη δημιουργία καταφυγίων για την ιχθυοπανίδα, είναι ο πίνακας που βλέπετε. Στον πίνακα αυτό έχουμε μία ιδέα του ποια θα μπορούσε να είναι η βιομάζα σε ζωική παραγωγή στον ταμιευτήρα, και αυτό είναι συνάρτηση της έκτασής του και άρα της κατώτατης στάθμης την οποία θα διατηρήσουμε. Εάν τελικά επιλέξουμε το σύστημα που θα δουλεύει να μην είναι απλά ένα αρδευτικό έργο, που ο ταμιευτήρας αδειάζει το καλοκαίρι, αλλά κρατάμε μια κατώτατη στάθμη, θα μπορούμε να συντηρούμε έναν αρκετά μεγάλο πληθυσμό σε ψάρια και φυσικά αυτά να στηρίζουν πολλά είδη και μεγάλους πληθυσμούς ορνιθοπανίδας.

ΞΗΡΑΚΙΑΣ:

Ευχαριστούμε την κα. Γκατζέλια για την παρουσίασή της. Θα ήθελα να ενημερώσω τους συναδέλφους ότι μπορούν να ετοιμάζουν και γραπτά ερωτήματα, τα οποία θα μας βοηθούσε να υποβάλουν στο Προεδρείο για να κάνουμε πιο σύντομη και πιο αποδοτική τη διαδικασία. Να καλέσουμε, στα πλαίσια της συζήτησης πλέον, τους βουλευτές που παρίστανται, εάν και εφόσον το επιθυμούν. Αρχίζοντας μια και είμαστε στο Βόλο, από τους βουλευτές της Λάρισας.

ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Ανταποκρινόμενος στο να είμαστε πρακτικοί σήμερα σε αυτήν την ημερίδα, θα προσπαθήσω να ανταποκριθώ δεν ξέρω με πόση επιτυχία, με κάποιες περιληπτικές, τηλεγραφικές διαπιστώσεις.

Πρώτον, θεωρώ θετική τη σημερινή ημερίδα, γιατί επαναβεβαιώνει, επαναδιατυπώνει και επαναδιεκδικεί την υλοποίηση του έργου.

Δεύτερο, θεωρώ πολύ αξιόλογες τις εισηγήσεις που έγιναν. Βεβαίως εμάς σαν πολιτικούς δεν μας ενδιαφέρουν σε πρώτη μοίρα, γιατί εμείς έχουμε το ρόλο μας να παίρνουμε τις πολιτικές αποφάσεις, εσείς είστε εκείνοι που θα υλοποιήσετε αυτές τις αποφάσεις. Αλλά το κάνω, και μιλώ για αυτές τις αξιόλογες πραγματικά παρεμβάσεις, γιατί πολλοί άνθρωποι και για πολλά χρόνια έχουν αναλώσει πολύ χρόνο και από το Βόλο και από τη Λάρισα, βλέπω και για μια ακόμα φορά εδώ μια μελέτη του αξιότιμου συντοπίτη μας του κ. Χατζηλάκου, και δεν θα ήθελα να αφήσω απαρατήρητη αυτήν την προσφορά.

Τρίτο, θεωρώ πολύ διαφωτιστικές τις ανακοινώσεις που έκανε σήμερα ο Γενικός Γραμματέας ΥΠΕΧΩΔΕ, όπου ξεδιαλύνουν πολλά ερωτηματικά και με το αεροδρόμιο στο Στεφανοβίκειο και με την αρχαιολογική υπηρεσία, αλλά και με το θέμα της χρηματοδότησης, αλλά και την αποκατάσταση της αλήθειας γιατί το έργο αυτό σαν εγγειοβελτιωτικό ή σαν αρδευτικό δεν μπορούσε να μπει για γνωστούς λόγους, σαν μη επιλέξιμο στο Β' Κ.Π.Σ.

Τέταρτο και το σημαντικότερο, για μένα έχει σημασία η πολιτική απόφαση, η δέσμευση της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ και με τον Υπουργό Κώστα Λαλιώτη στο Βόλο, αλλά και με τις νέες προγραμματικές δηλώσεις της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ, που πράγματι αναφέρεται σαν έργο πνοής και εδώ ακούστηκαν οι πηγές χρηματοδότησης που συνέχεια θα ακολουθούν.

Τέλος, κύριε Πρόεδρε, δεν θα μπορούσα να μη σχολιάσω τη σημερινή διαδικαστική εκτροπή. Και πραγματικά ήθελα να το βάλω το θέμα αυτό, γιατί εμείς οι βουλευτές και θεωρώ, ότι άθελά σας, παρότι είπατε να είμαστε πρακτικοί, φαινόμαστε λίγο αναποτελεσματικοί. Θα έπρεπε σίγουρα να έχει προηγηθεί το πατροπαράδοτο πάγιο στην αρχή της διαδικασίας, να μιλήσουν οι βουλευτές, να εκφράσουν την πολιτική τους βούληση, γιατί κι εμείς έχουμε κάποιες συνεχείς και συγκεκριμένες υποχρεώσεις. Και βεβαίως αυτό που θα εκφράζαμε δεν θα ήταν κάτι διαφορετικό από αυτό που τώρα μετά από τρεις ώρες εκφράζουμε, αλλά ότι είμαστε αλληλέγγυοι σ' αυτό το έργο και σε ότι έχει σχέση με την ανάπτυξη και την πρόοδο των περιφερειών μας. Θα έλεγα λοιπόν, ότι αυτό το παράδειγμα, πρέπει να είναι παράδειγμα προς αποφυγή.

ΞΗΡΑΚΙΑΣ:

Ευχαριστούμε τον κ. Αδαμόπουλο. Αν επιτρέπετε κ. Χατζημιχάλη, γιατί υπάρχει μια επιμονή του κ. Νάκου να προηγηθείτε, θα μας κάνετε τη χάρη να το δεχθείτε. Ο κ. Χατζημιχάλης.

ΧΑΤΖΗΜΙΧΑΛΗΣ:

Ευχαριστώ πολύ για την πρόσκλησή σας στην οποία ανταποκρίθηκα, ευχαριστώ πολύ τον κ. συνάδελφο που μου παραχωρεί το χρόνο του. Θα είμαι πολύ σύντομος, απαντώντας σε δύο προκλήσεις, τις οποίες αισθάνθηκα ότι ένιωσα, ακούγοντας τη διαδικασία. Η πρώτη είναι να είμαστε πρακτικοί και να κρίνουμε επί του αποτελέσματος. Το δέχομαι αυτό, επιτρέψτε μου, όμως, κάποιιοι από εμάς τους πολιτικούς να μην αρκούμαστε να είμαστε πρακτικοί, αλλά να είμαστε και οραματιστές. Αυτό το λέω, γιατί έχει κάποια σημασία.

Πιστεύω, ότι όταν συζητάμε για την Κάρλα, πρέπει να συζητάμε πολύπλευρα και, όπως είπα, να οραματιζόμαστε και λίγο. Το έργο θα γίνει, είναι δέσμευση της κυβέρνησης, είναι δέσμευση που ξεκίνησε ως πρώτη της έκφραση το 1994, αν θυμάμαι καλά, από τον Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ Κώστα Λαλιώτη και τον αναπληρωτή τότε Γιάννη Σουλαδάκη, στη συνέχεια εκφράστηκε και πάλι εδώ στο Ν.Σ. Μαγνησίας, εκφράστηκε σήμερα από το Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου κ. Βούλγαρη. Αυτή η δέσμευση πιστεύω, ότι θα υλοποιηθεί. Δεν αρκούν, όμως, οι δεσμεύσεις των πολιτικών, χρειάζεται και η ενεργοποίηση των φορέων.

Όταν συζητάμε για την Κάρλα, δεν πρέπει να συζητάμε μόνο για το έργο, για την απόδοση στην παραγωγή μας, για τις επιπτώσεις στο περιβάλλον, για τα οποία πιστεύω, ότι θα είναι θετικές, πρέπει να συζητάμε και κάποια άλλα θέματα, που δεν ακούστηκε κάτι μέχρι εδώ και που πιστεύω ότι θα ακουστεί στη συνέχεια. Η Κάρλα

είναι ένας χώρος που μπορεί να αξιοποιηθεί όχι μόνο τουριστικά αλλά και πολιτισμικά. Υπάρχουν πολλές προτάσεις γι αυτό και πιστεύω, ότι σήμερα θα πρέπει να συζητηθούν. Δεν είναι ένας ταμειυτήρας μόνο, που θα αυξήσει την παραγωγή μας.

Δεύτερο σημείο που θέλω να θέσω. Ξέρετε όλοι, δεν μπαίνω στις λεπτομέρειες, που αναφέρθηκαν, θα ήθελα για πολύ περισσότερο χρόνο να ακούσω τους μελετητές, τα προβλήματα που υπάρχουν. Το πρόβλημα με την αρχαιολογία και το πρόβλημα με το στρατό. Το πρόβλημα της χρηματοδότησης θεωρώ, ότι έχει απαντηθεί ήδη ιδιαίτερα θετικά. Το πρόβλημα με το στρατό είναι πολιτικής απόφασης θέμα και πιστεύω, ότι θα λυθεί. Το πρόβλημα με την αρχαιολογία είναι διαφορετικό και θέλω να βάλω και κάτι επιπλέον. Η εμπλοκή στα θέματα της αρχαιολογίας αφορά μια σειρά οικισμούς της νεολιθικής εποχής και της εποχής του χαλκού, που συμπίπτουν με τη συλλεκτήρια τάφρο. Αυτοί οι οικισμοί θα αξιοποιηθούν και πως; Θέτω απλώς ένα ερώτημα.

Μπαίνω στη δεύτερη πρόκληση. Η δεύτερη πρόκληση αφορά τους πολιτικούς, τη στάση τους και τη συμπεριφορά τους. Κι αυτό γιατί ακούστηκε και θέλω να πω και εγώ, ότι είναι πολύ θετική η πρωτοβουλία σας σήμερα να ενημερωθείτε και να ενημερώσετε την κοινωνία της Μαγνησίας. Φαντάζομαι ότι κάτι τέτοιο θα έπρεπε και πρέπει να γίνει και για την κοινωνία της Λάρισας. Αυτό από την πλευρά των φορέων, των επιμελητηρίων. Από την πλευρά των πολιτικών, όμως θα δώσω μια απάντηση. Οφείλουμε και εμείς να κάνουμε το ίδιο. Επειδή είμαι ένας από αυτούς, που ενημέρωσε και αναφέρθηκε ο αγαπητός μου φίλος και συντοπίτης ο Κώστας Γκούμας σ' αυτούς που ενημέρωσαν την κοινωνία της Λάρισας από τις εφημερίδες, και ένας από αυτούς που ασχολήθηκαν με το θέμα από την εκλογή του ως βουλευτής στη Λάρισα. Θα ήθελα να πω, ότι είναι ευθύνη και δική μας να ενημερωνόμαστε και δεν ήταν δύσκολο να ενημερωθεί κανείς από τους μελετητές, δεν ήταν δύσκολο να ενημερωθεί από τον κ. Φατούρο από το Υπουργείο Γεωργίας, δεν ήταν δύσκολο να ενημερωθεί κανείς από τον κ. Σφαέλο στο Υπουργείο ΠΕΧΩΔΕ, ή από τον κ. Βούλγαρη, τον κ. Χρυσικόπουλο, ή τον κ. Λαλιώτη και να ξέρει, να έχει μια εικόνα για την πορεία του έργου.

Το δυσκολότερο απ' όλα, κατά τη γνώμη μου, είναι να μπορέσουμε να συνδέσουμε τις δυνάμεις μας και τις δυνατότητές μας και να προγραμματίσουμε την ανάπτυξή μας. Κι αυτό το επαναφέρω ως πρόκληση για τους φορείς. Πιστεύω, ότι θα πρέπει να υπάρχει μια άμεση και απόλυτη συνεργασία όλων των φορέων σε πανθεσσαλικό επίπεδο, αλλά και σε κάθε νομό ιδιαίτερα και χωριστά για να μπορέσουμε να σχεδιάσουμε την ανάπτυξή μας και να μην οδηγούμαστε σε καθυστερήσεις χρόνων. Το τονίζω αυτό με αφορμή και κάτι άλλο που άκουσα για το φορέα διαχείρισης των υδάτινων πόρων. Αν συζητάμε για φορέα διαχείρισης των υδάτινων πόρων με αφορμή το έργο της Κάρλας, γιατί δεν πρέπει να συζητήσουμε για έναν φορέα διαχείρισης των υδάτινων πόρων της Θεσσαλίας, όταν ``σφάζονται``

οι νομοί μεταξύ τους, ή όταν ``σφάζονται`` οι κοινότητες μεταξύ τους. Γιατί δεν έπρεπε να συζητήσουμε εδώ και πάρα πολλά χρόνια για τη δημιουργία μικρών φραγμάτων, που θα είχαν αντιμετωπίσει το πρόβλημα της υπεράντλησης των υδάτινων πόρων και της εξάντλησής τους, αντί να περιμένουμε με σταυρωμένα χέρια τον Αχελώο εδώ και δέκα χρόνια. Γιατί δεν προγραμματίζουμε σωστότερα την ανάπτυξή μας, εάν δε συνδυάσουμε τις δυνάμεις μας, δεν θα μπορέσουμε ποτέ να το κάνουμε.

Επειδή αισθάνομαι ότι τρώω πολύ πολύτιμο χρόνο, γι αυτό κλείνω εδώ, πιστεύοντας πως στο μέλλον θα μπορέσουμε πολιτικοί και φορείς, ιδιαίτερα οι φορείς, να πάρουν την πρωτοβουλία και να σχεδιάζουν ξεπερνώντας το πρακτικό αποτέλεσμα, βάζοντας και μερικές πινελιές χρώματος και οράματος για τις επόμενες δεκαετίες και όχι για τους επόμενους μήνες ή τα επόμενα εξάμηνα. Με αφορμή αυτό θέλω να πω, ότι ο ρόλος των φορέων είναι καταλυτικός. Εγώ το αισθάνθηκα αυτό, γιατί η ενασχόλησή μου με το θέμα της Κάρλας, και επιτρέψτε μου να μιλάω σε πρώτο πρόσωπο, είχε σαν αφορμή την κινητοποίηση της συντονιστικής επιτροπής των προέδρων των παρακαρλίων περιοχών. Είχαν μία δυναμική, είχαν ένα πάθος και τους αξίζουν συγχαρητήρια. Μαζί μ' αυτούς και στους φορείς που ανέλαβαν τη σημερινή διοργάνωση, προφανώς έχουν μία πορεία ενασχόλησης πολλών ετών με το θέμα, και πιστεύω, ότι με αφορμή αυτή τη συνάντηση θα πρέπει να αποφασίσουμε τουλάχιστον την ενεργοποίηση, όλων των φορέων, τη σύνθεση όλων των δυνάμεων σε μία ενιαία πορεία που θα αφορά το μέλλον της περιφέρειάς μας, και αυτό το μέλλον πρέπει να το σχεδιάσουμε σήμερα, τις επόμενες δεκαετίες, που πρέπει από σήμερα να σχεδιάσουμε. Ευχαριστώ πολύ.

ΞΗΡΑΚΙΑΣ:

Ευχαριστούμε τον κ. Χατζημιχάλη, ο κ. Νάκος βουλευτής Μαγνησίας έχει το λόγο.

ΝΑΚΟΣ:

Κυρίες και κύριοι,

Σ' αυτό το τεράστιο θέμα πίστευα ότι θα μπορούσαμε σήμερα να δούμε το τοπίο να γίνεται πιο ξεκάθαρο, μετά τη σημερινή συνάντηση και μετά την παρουσία του Γενικού Γραμματέα του ΥΠΕΧΩΔΕ. Εγώ δεν είμαι αισιόδοξος, γιατί βλέπω πράγματι μια αισιοδοξία να πλανάται στην αίθουσα και θα σας πω τηλεγραφικά για ποιους λόγους.

Πρώτον, από το 1986 που εξελέγη για πρώτη φορά Δημοτικός Σύμβουλος, το έργο έμπαινε σαν έργο προστασίας περιβάλλοντος. Και μάλιστα, τότε, συζητούσαμε για μικρό ή για μεγάλο ταμιευτήρα, με το μικρό ο οποίος δεν μπορούσε

να πάρει τις πλημμυρικές παροχές. έστω και με συχνότητα εμφανίσεως του φαινομένου στα 50 χρόνια. και μάλιστα ο καβγάς μας ήταν αν η υπερχειλίση θα ήταν η σήραγγα που υπάρχει που οδεύει στον Παγασητικό. ή θα ήταν σήραγγα προς το Αιγαίο που είναι ανοιχτή θάλασσα. Είναι απορίας άξιο. λοιπόν, που αυτά που συζητούσαμε εμείς κάτω από την πίεση των γεγονότων του μολυσμένου Παγασητικού και του θανάτου της περιοχής μας, όταν κάναμε τους ντεντέκτιβ στα κανάλια που απορρέουν τα απόβλητα του Χατζηδημά. ή τα βοθρολύματα ουσιαστικά από τον Πηνειό. όταν αντλούντο και έπεφταν στην τάφρο T1. αυτό να μην το ήξεραν αυτοί οι οποίοι υπέβαλαν τα προγράμματα στην Ευρώπη και έβαλαν το έργο ως αρδευτικό. ώστε να αποκλειστεί από Β' Κ.Π.Σ.

Το δεύτερο είναι το θέμα του αεροδρομίου. Σε πόσες εργολαβίες δεν γίνονται τροποποιήσεις 3.000 στρεμμάτων. όπως είπε ο κ. Μαχαίρας, στα 42.000 στρέμματα κατά τη διάρκεια της κατασκευής. ώστε να μην αποτελεί αυτό λόγος. Εμένα δεν με πείθει καθόλου, ότι αυτά τα 3.000 στρέμματα αποτελούν αιτία για να αναβληθεί ή να μετατεθεί η κατασκευή του έργου. Όσο για την αρχαιολογική υπηρεσία, το είπε ο κ. συνάδελφος εδώ, πρόκειται περί αστειοτήτων κατά τη δική μου άποψη.

Και έρχομαι στο μεγάλο θέμα, πάντα, της μελέτης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Πολύ ωραίες οι μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων και απαραίτητες για να δημοπρατηθεί κάθε έργο. Έχει γίνει μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων αυτών των οφθαλμοφανών πραγμάτων, ή θα γίνει αν έχουμε υφάλμυρο υδροφόρο ορίζοντα. Ποιες είναι οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις με τα 200 και τα 300 μέτρα, που οι γεωργοί μας αντλούν τα νερά. Άρα, σε ποια ζυγαριά βάζουμε τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις που θα υπάρξουν μετά την κατασκευή του έργου, όταν έχουμε τον κίνδυνο θάνατο μπροστά μας. Θεωρώ, ότι όλα είναι προφάσεις εν αμαρτίαις και αυτό που με ανησυχεί περισσότερο είναι η σύνδεση του έργου με το έργο του Αχελώου. Από το 1986 λέμε, ότι σε καμία περίπτωση αυτό το έργο ζωής δεν μπορεί να συνδεθεί με το έργο εκτροπής του Αχελώου. Και το ξανακούσαμε από τον κ. Λαλιώτη και το ξανακούμε σήμερα. Αυτό είναι ένα ανεξάρτητο έργο ζωής του θεσσαλικού κάμπου. Δεν μπορούμε να το συνδέσουμε με τη διαδικασία του Μεσολογγίου, ή τη λιμνοθάλασσα του Μεσολογγίου. Είναι ένα έργο ανεξάρτητο και αυτοτελές. Και πάντα η δική μας περιοχή, τουλάχιστον, το είχε σαν κυρίαρχο αίτημα. Φτάνει πια, εγώ δεν θέλω να ξανακούσω σύνδεση του έργου με την εκτροπή του Αχελώου, την οποία είναι σίγουρο, ότι εγώ δεν θα είμαι εν ζωή να τη δω ολοκληρωμένη.

Το αίτημά μας, και παρακαλώ κ. Γενικέ μια που είστε από την περιοχή μας, αποσύνδεση από τον Αχελώο. Μπαίνουν κι άλλες περιοχές στο παιχνίδι, αν θα γίνει το έργο του Αχελώου, ή δεν θα γίνει. Εμείς θέλουμε τον ταμειυτήρα της Κάρλας, είναι έργο ζωής και θανάτου, τώρα, χωρίς συνδέσεις, χωρίς προϋποθέσεις και όλα τα άλλα θα τα βρούμε στην πορεία. Ευχαριστώ πολύ.

ΞΗΡΑΚΙΑΣ:

Ευχαριστούμε τον βουλευτή κ. Νάκο και συνάδελφό μας μηχανικό και καλούμε την άλλη συνάδελφό μας και βουλευτή κ. Ροδούλα Ζήση.

ΖΗΣΗ:

Κύριοι Πρόεδροι, κύριοι συνάδελφοι βουλευτές, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι του τεχνικού, γεωτεχνικού κόσμου, φίλοι κοινοτάρχες που είστε σήμερα εδώ με την αγωνία γι αυτό το έργο, που από εσάς έχει ξεκινήσει σαν διεκδίκηση εδώ και πάρα πολλά χρόνια.

Επιτρέψτε μου, με αναφορά στα όσα είπε ο φίλος μου ο Φώτης Χατζημιχάλης, να δηλώσω εδώ, ότι αυτό το έργο για το Νομό Μαγνησίας, αγαπητέ Φώτη, δεν ξεκινάει το 1993 όταν εκλεγθήκαμε βουλευτές. Κάποιοι από εμάς είχαν την τύχη και την ατυχία να λειτουργήσουν μέσα από τα Δημοτικά Συμβούλια, μέσα από το Τεχνικό Επιμελητήριο και τη διοίκησή του και να διεκδικήσουν αυτό το έργο μέσα από όλους τους δυνατούς τρόπους με την δεοντολογία που επέτρεπαν οι θεσμοί και βέβαια η τεχνική μας γνώση. Είμαι κι εγώ από εκείνους που κουράστηκαν να μιλούν για τον ταμιευτήρα της Κάρλας και να περιμένουν κάθε φορά την κάθε ηγεσία του υπουργείου, την κάθε κυβέρνηση να προχωρήσει στην υλοποίηση αυτού του έργου. Δεν θα αναφερθώ στην ιστορική αναδρομή, εξάλλου ήταν πλούσιο το υλικό σήμερα εδώ, που κατατέθηκε από τις εισηγήσεις και θέλω να ευχαριστήσω γι αυτό, όπως ήταν πάρα πολύ πλούσια και θετική η μελέτη, που αν βρισκόμουν σε μια επιτροπή αξιολόγησης, σαφώς θα της έδινα το πράσινο, να προχωρήσει και να παρακάμψουμε τις όποιες γραφειοκρατικές αγκυλώσεις. Ως πολιτικός όμως εδώ, θα ήθελα να δούμε μέσα από αυτές τις εισηγήσεις την αξιολόγηση μιας πορείας και μιας οριοθέτησης της ανάπτυξης στη Θεσσαλία γενικότερα και ποιες ήταν οι στρεβλώσεις εκείνες που δεν μας επέτρεψαν να κερδίσουμε το στοίχημα με το χρόνο και την ανάπτυξη.

Μπήκαν πολλά ζητήματα εδώ και νομίζω, ότι ο καθένας από εμάς, χωρίς ιδιαίτερους συνειρμούς, από τα ίδια τα δεδομένα, μπορεί να δει ότι έχουμε μια υστέρηση χρονική και μια υστέρηση γενικά πολιτική στην αμεσότητα της υλοποίησης των έργων.

Κύριε Γενικέ, έλκετε την καταγωγή σας από εδώ και γνωρίζετε πολύ καλά, ότι οι παρακάρλιες κοινότητες, ο Νομός Μαγνησίας και η Θεσσαλία ολόκληρη μέσα από διάφορες διεκδικήσεις ζήτησαν αυτό το έργο. Προσωπικά με ερωτήσεις στη βουλή και με συσκέψεις που έγιναν στο υπουργείο, μια που συμμετείχα και στο ΚΤΕ του ΥΠΕΧΩΔΕ, έβαλα πολλές φορές αυτό το θέμα, ζητώντας όχι να γίνει το έργο του

Αχελώου, απεναντίας, και θέλω να διευκρινίσω αυτό που είπε ο κ. Νάκος, ζητούμε να γίνει άμεσα το έργο του Αχελώου, γιατί πρέπει επιτέλους να αρδευτεί η Θεσσαλία. Τα 5,2 εκατομμύρια στρέμματα που έχει ο θεσσαλικός κάμπος και που αυτή τη στιγμή από ότι γνωρίζω είναι το 1,2 που αρδεύεται, θα πρέπει να προχωρήσει άμεσα αυτό το έργο. Όμως, με τίποτα δεν μπορούμε να συνδέσουμε τον ταμιευτήρα της Κάρλας με το έργο αυτό στην προκειμένη χρονική συγκυρία. Οι απαντήσεις που είχαμε από το Υπουργείο ήταν ότι από το εθνικό σκέλος θα δοθούν 15 περίπου δισεκατομμύρια. Εσείς σήμερα πολύ θετικά μας είπατε, ότι υπάρχουν κάποιοι άλλοι τρόποι για να δοθούν αυτά τα χρήματα. Εγώ θα ήθελα να ακούγαμε μια πρόταση, όπως είναι, αν θέλετε, και η πρόταση της μελέτης που να λέει χρονικά πέρα από τις υστερήσεις τις χρονικές που θα έχουμε, λόγω αρχαιολογίας και λόγω αεροδρομίου, να ακούσουμε ένα χρονοδιάγραμμα του υπουργείου, υπολογίζοντας κι αυτούς τους χρόνους για να δούμε επιτέλους πότε θα πάρει σάρκα και οστά αυτό το έργο. Και δεν είναι κάτι που το ζητάμε οι πολιτικοί, είναι κάτι που το ζητάνε οι φορείς, που το ζητάει όλος ο λαός της Μαγνησίας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η πορεία για αυτό το έργο φαίνεται από τις σημερινές εισηγήσεις, ότι είναι δέσμευση της κυβέρνησης και ότι θα υλοποιηθεί άμεσα. Όμως, για να μπορέσει η κυβέρνηση να υλοποιήσει αυτό το έργο και για να της θυμίσουμε αυτή τη δέσμευση, θα πρέπει κι εμείς, ο καθένας από το δικό του μετερίζι και συνολικά και συλλογικά να βοηθήσουμε προς αυτήν την κατεύθυνση. Και ο τρόπος, βέβαια, δεν είναι ο καθένας από εμάς να πηγαίνει στον κάθε υπουργό και στον κάθε γενικό γραμματέα, ο καλύτερος τρόπος είναι αυτός που έγινε σήμερα εδώ, με αυτήν την ημερίδα για την οποία θέλω να συγχαρώ τους συναδέλφους μου και του ΓΕΩ.Τ.Ε. και του Τ.Ε.Ε Δυτικής Θεσσαλίας και Μαγνησίας. Ένας τρόπος που ενώνει όλες τις παραγωγικές και επιστημονικές και πολιτικές δυνάμεις προς μία κατεύθυνση γρήγορης και άμεσης ανάπτυξης για το συγκεκριμένο θέμα, αλλά και γενικότερα για την περιοχή.

ΞΗΡΑΚΙΑΣ:

Ευχαριστούμε την κυρία Ροδούλα Ζήση, ο κ. Τζανής, βουλευτής Μαγνησίας.

ΤΖΑΝΗΣ:

Η πρόσκληση του Προεδρείου να είμαστε πρακτικοί προσκρούει σε μια δυσκολία σε ότι με αφορά, γιατί είμαι θεωρητικός, είμαι δικηγόρος και κάποιες έννοιες πρακτικές είχα την ευκαιρία σήμερα από τους μελετητές του έργου να τις ακούσω και να τις αποδεχθώ για αυτό και κάπου "αξίωσα" να δοθεί περισσότερος χρόνος στους μελετητές. Συγχαρητήρια στα δύο τεχνικά επιμελητήρια για τον ουσιαστικό και

επιστημονικό χαρακτήρα αυτής της ημερίδας, αλλά και γιατί δίνουν κι ένα μήνυμα που πρέπει να επεκταθεί και σε άλλους τομείς.

Οι δύο νομοί έχουν κατά καιρούς περάσει ψυχροπολεμικές φάσεις. Θα έλεγα ότι αυτό το ψυχροπολεμικό κλίμα βόλευε μια σχολή πολιτικών, η οποία στήριζε την επιβίωσή της στην καλλιέργεια τοπικιστικών διαφορών. Αυτά στη σημερινή εποχή, στην εποχή της Ευρώπης των περιφερειών, στην εποχή που οι πολιτικοί θέλουν να δώσουν μία άλλη διάσταση στην έννοια της πολιτικής, έτσι λέμε τουλάχιστον, είναι αντιλήψεις, νοοτροπίες και συμπεριφορές που δεν μπορούν να συνεχίζονται. Γι αυτό πιστεύω, ότι οι θεσσαλικοί νομοί και όχι μόνο ο Βόλος με τη Λάρισα έχουν πολλούς τομείς κοινής δραστηριοποίησης, πολλούς τομείς συνεργασίας. Δεν είναι μόνο αυτές οι ενδιαφέρουσες προτάσεις που ακούστηκαν από το Φώτη το Χατζημιχάλη για την αξιοποίηση των υδάτινων πόρων, υπάρχουν πάρα πολλοί τομείς στους οποίους πρέπει να δούμε συνολικά τις ανάγκες τις περιφέρειας και πως μπορούμε να αντιμετωπίσουμε τα προβλήματα του λαού της περιφέρειας της Θεσσαλίας.

Από όλα αυτά, αγαπητοί φίλοι, που ακούγονται σήμερα, θα μπορούσα να πω, ότι κοινή συνισταμένη, ακόμα και μέσα από την τοποθέτηση του Θανάση του Νάκου, που δεν συμμερίζεται το κλίμα της αισιοδοξίας αλλά είναι δικαίωμά του, σαν κοινή συνισταμένη θα μπορούσε να βγει σε ότι αφορά όλους τους παράγοντες που συμμετέχουν, η κοινή μας απόφαση αυτό το έργο να προχωρήσει και να γίνει. Και για όσους από μας έχουν στο μυαλό τους την εικόνα της Κάρλας πριν αποξηρανθεί, δεν θα μπορούσε να είναι διαφορετικά. Η αποξήρανση της Κάρλας είναι γνωστό πια, ότι υπήρξε ένα τεράστιο οικολογικό, πολιτιστικό και από κάθε πλευρά έγκλημα. Πιστεύω, λοιπόν, ότι η σύμπτωση της βούλησης όλων των πολιτικών από όπου κι αν προέρχονται είναι το όπλο για να προχωρήσουμε στη διεκδίκηση της χρηματοδότησης του έργου, διότι νομίζω ότι το κρίσιμο στοιχείο είναι αυτό και του ξεπεράσματος των όποιων αντιρρήσεων υπάρχουν, είτε αυτές οφείλονται σε σοβαρά αίτια, είτε οφείλονται σε λιγότερο σοβαρά. Και θα έλεγα, ότι οι αντιρρήσεις που προβάλλονται από πλευράς Υπουργείου Εθνικής Άμυνας δεν ξέρω ως ποιο βαθμό είναι ιδιαίτερα σοβαρές, επαναλαμβάνω δεν έχω τις ειδικές γνώσεις για να υπεισέλθω σ' αυτά τα θέματα, αλλά όταν πρόκειται για ένα μεγαλόπνοο έργο από το οποίο συναρτάται η ανάπτυξη μιας ολόκληρης περιοχής, η ανάπτυξη του τουρισμού της περιοχής, η ανάπτυξη του αθλητισμού στην περιοχή και θα έλεγα η αναζωογόνηση ολόκληρης της περιοχής της Κάρλας, όποιες κι αν είναι οι δυσκολίες, που επικαλείται το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, είναι υποχρέωση όλων, τεχνικών, ειδημόνων ή μη, να συμβάλουν ώστε να ξεπεραστούν.

Εγώ δεν θα πω τίποτα περισσότερο, αγαπητοί φίλοι, θα επισημάνω μόνο αυτό που, μέσα από τα όσα κατέθεσαν οι επιστήμονες που ασχολήθηκαν με το θέμα, μου προκάλεσε κάποια ανησυχία. Και πιστεύω ότι πρέπει εν τη γενέσει του και στη ρίζα του να αντιμετωπιστεί ο σχετικός κίνδυνος. Είναι ο κίνδυνος που άκουσα να

διαφαίνεται για πιθανή ρύπανση του Παγασητικού. Αυτό αντιλήφθηκα από την εισήγηση της κ. Γκατζέλια. συγκράτησα ότι υπάρχει κίνδυνος από τη διαρροή αζώτου στον Παγασητικό, αν κακώς το αντιλήφθηκα, παρακαλώ αυτό να διευκρινιστεί. Πάντως, θεωρώ ότι αυτό είναι απαραίτητο στοιχείο για να συζητάμε για τη διεκδίκηση της κατασκευής αυτού του έργου. Δεν θα προβάλλω τοπικιστικές αντιλήψεις, δεν είναι του χαρακτήρα μου, αλλά θεωρώ, ότι έχουμε κάνει τόσο μεγάλο αγώνα για να διώξουμε τα σημάδια των οικολογικών εγκλημάτων, που έχουν γίνει πάνω στον Παγασητικό Κόλπο, ώστε όποια και να είναι η ωφέλεια που μπορεί να προκύψει από το έργο, το ξεκαθαρίζουμε ότι εγώ προσωπικά δεν θα συμφωνήσω με την αποδοχή ενός κινδύνου ρύπανσης του Παγασητικού.

Τελειώνω, λέγοντας ότι μέσα από την αναγέννηση της Κάρλας, είναι καιρός και τα Συμβούλια Περιοχής και όλες οι παρακάρλιες κοινότητες να προχωρήσουν στην ανασύσταση του μεγάλου δήμου της Βοιβής, ακόμη και ξεπερνώντας και τα σύνορα του Νομού Μαγνησίας και Λάρισας..

Και πάλι συγχαρητήρια, κύριοι Πρόεδροι, για την πολύ καλή ημερίδα.

ΞΗΡΑΚΙΑΣ:

Ευχαριστούμε τον κ. Τζανή. Παρακαλούμε τον βουλευτή κ. Αντωνίου, ο κ. Σούρλας ευγενώς προσφέρθηκε να μιλήσει τελευταίος.

ΑΝΤΩΝΙΟΥ:

Κατ' αρχήν θα ήθελα να συγχαρώ τα Τ.Ε.Ε Μαγνησίας, Λαρίσης και το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο για την πρωτοβουλία αυτή που έλαβαν για να πραγματοποιηθεί η σημερινή ημερίδα που παράλληλα προωθεί τη διανομαρχιακή ενότητα συνεργασίας των δύο νομών, που είναι ένα πρωτόγνωρο πράγμα στα τελευταία μας χρόνια.. Είναι ένα έργο ζωής και νομίζω, ότι έτσι πρέπει να αντιμετωπιστεί, όλοι μας έχουμε πειστεί, ότι το έργο αυτό πρέπει να κατασκευαστεί, να γίνει ο ταμιευτήρας της Κάρλας, είναι ένα έργο αναπτυξιακό, από το οποίο απορρέουν πάρα πολλά χρήσιμα αποτελέσματα, όπως είναι η άρδευση, η υδροδότηση, η ιχθυοκαλλιέργεια, το περιβάλλον, με την επανασύσταση της Κάρλας θα επανέλθει η χλωρίδα και η πανίδα, και θα βελτιωθεί το μικρό τμήμα.

Επίσης, δεν θα μπω στη λογική των τεχνικών, διότι δεν είμαι κάτοχος αυτών των πραγμάτων, νομίζω, όμως ότι εδώ σ' αυτή την περίπτωση χρειάζεται η πολιτική βούληση. Όταν σφάλμα που δεν ενετάχθη στο Β' πακέτο Ντελόρ το έργο αυτό, το οποίο το είχε προτείνει η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας υπό τον Κ. Μητσοτάκη. Νομίζω ότι τα 16 δις δεν επαρκούν. Σήμερα μας είπε ο κ. Βούλγαρης ο Γενικός Γραμματέας ΥΠΕΧΩΔΕ, το οποίο είναι και το υπουργείο το οποίο θα αναλάβει όλη

αυτήν την κατασκευή, αν πραγματοποιηθεί, ότι τα χρήματα τα υπόλοιπα θα εξασφαλιστούν από τα καύσιμα. Δεν νομίζω, κ. Βούλγαρη, ότι είναι δυνατόν να μαζευτούν τόσα χρήματα για να κατασκευαστεί το έργο αυτό από τους φόρους αυτούς. Είναι άποψη δική μου. Επομένως, λοιπόν, δεν μπαίνω σ' αυτή τη λογική και δεν είμαι αισιόδοξος για το αποτέλεσμα της πραγματοποίησης του έργου.

Το αρχαιολογικό και το θέμα του επιτελείου στρατού μπορεί να αντιμετωπιστεί με σοβαρότητα μέσω της πολιτικής βούλησης, αλλά και με τη δική μας συμπαράσταση, των βουλευτών και των άλλων φορέων, οι οποίοι εμπλέκονται σε όλη αυτή την υπόθεση της κατασκευής του ταμιευτήρα της Κάρλας. Έχω την εντύπωση, ότι θα πρέπει να απεμπλακεί από τον Αχελώο, διότι ο Αχελώος είναι σαν της Άρτας το γεφύρι που δεκάξι χρόνια αναγγέλλεται και Αχελώο δε βλέπουμε να κατασκευάζεται. Επομένως, λοιπόν, θα πρέπει να αποκοπεί και το έργο αυτό να είναι αυτοτελές, ώστε αν υπάρχει και η πολιτική βούληση εκ μέρους της σημερινής κυβερνήσεως να μπορεί να φέρει θετικά αποτελέσματα.

Πάντως, διατηρώ τις επιφυλάξεις μου για το έργο αυτό, το οποίο, όπως σας είπα, είναι ένα έργο ζωής για την ευρύτερη περιοχή της Μαγνησίας και της ευρύτερης περιοχής Λαρίσης και νομίζω, ότι θα πρέπει προς αυτήν την κατεύθυνση όλοι να στρέψουμε την προσοχή και να καταβάλουμε κάθε δυνατή προσπάθεια για να μπορέσουμε να απεμπλέξουμε το έργο αυτό από τα γρανάζια στα οποία βρίσκεται.

Σας ευχαριστώ και εύχομαι καλή επιτυχία. Τα αποτελέσματα που θα συναχθούν από τη σημερινή ημερίδα, θα παρακαλέσω το Προεδρείο να τα πάρουμε κι εμείς, ώστε ανάλογα να συμβάλουμε στη βοήθεια, την οποία, νομίζω ότι θα την έχετε από εμάς. Σας ευχαριστώ πολύ.

ΞΗΡΑΚΙΑΣ:

Ευχαριστούμε τον κ. Αντωνίου. Ο κ. Σούρλας, βουλευτής Μαγνησίας. Έχει το λόγο.

ΣΟΥΡΛΑΣ:

Δυστυχώς ένα απρόκλητο γεγονός δεν μου επέτρεψε να παρακολουθήσω από την αρχή την ημερίδα. Άκουσα όμως από τους συναδέλφους και ιδιαίτερα την παρέμβαση που έκανε ο Γενικός Γραμματέας, ο κ. Βούλγαρης. Και δεν προτίθεμαι, βέβαια, να κάνω χρονική αναδρομή και να δω τα λάθη που έγιναν, αλλά είχα την εντύπωση, ότι όσο πλησιάζαμε στο Β' πακέτο Ντελόρ μπορούσε να γίνει πραγματικότητα αυτό το όνειρο πολλών ετών, από τότε που πάρθηκε η εσφαλμένη απόφαση για αποξήρανση της Κάρλας, από την οποία εγώ σαν παρακάρλιος βουλευτής έχω τα δικά μου τα βιώματα και τις συναισθηματικές σχέσεις.

Αλλά, ποιος έκανε το μεγάλο λάθος να μην προτείνει το έργο αυτό σαν περιβαλλοντικό έργο, σαν έργο αντιπλημμυρικό ή αρδευτικό και ενώ γνώριζε, ότι αν προταθεί σαν εγγειοβελτιωτικό έργο δεν θα γίνει. Εσείς θα ψάξετε, και όλοι θα ζητήσουμε τις ευθύνες. Το είπα αυτό γιατί όσο το έργο δεν εντάχθηκε και δεν εντάσσεται στο Β' πακέτο Ντελόρ, το βλέπω να μη γίνεται στο κοντινό μέλλον. Αυτή είναι η δική μου εκτίμηση. Και δεν θα πειστώ κ. Βούλγαρη, ότι από εθνικούς πόρους θα γίνει το έργο αυτό. Γνωρίζετε πολύ καλά, και ίσως από μένα καλύτερα, ότι τα μεγάλα προβλήματα συμμετοχής από εθνικούς πόρους στο Β' πακέτο Ντελόρ είναι τεράστια. Και γνωρίζετε αφού παρακολουθείτε το υπουργείο και έχετε και τοπικό ενδιαφέρον, και καλά κάνετε, ότι μέσα από τον κοινοβουλευτικό έλεγχο, που είναι η επίσημη διαδικασία, εγώ δεν δικαιούμαι να πειστώ, όταν τελευταία και προ πενταμήνου πήρα απάντηση από τον κ. Γείτονα, που λέει ότι σύντομα υπογράφονται οι αποφάσεις περιβαλλοντικών όρων και χωροθέτησης του έργου. Και πέρασαν πέντε μήνες και νομίζω, ότι δεν υπογράφηκε καμία απόφαση και δεν δημοπρατείται το έργο. Αν δεν υπάρξει, κατά τη δική μου εκτίμηση, ένταξη του έργου στο Β' πακέτο Ντελόρ, το βλέπω σαν μακρινό όνειρο. Αν, όμως, παρά ταύτα, εγώ κάνω λάθος εκτίμηση, αν δεν υπάρξει συγκεκριμένη δέσμευση της κυβέρνησης κατηγορηματική, ότι θα δοθούν αυτές οι πιστώσεις, τότε δικαιούμαι και πάλι να είμαι πολύ επιφυλακτικός. Και τα περί μελετών και συνεχών μελετών, που έχουν το χρόνο που απαιτείται, τα βλέπω σαν δευτερεύοντα. Επειδή υπάρχει η δυσκολία της χρηματοδότησης του έργου, νομίζω, ότι δεν προωθούνται αυτές οι διαδικασίες, δεν επισπεύδονται.

Δεν μπορώ να σταθώ καθόλου στη λογική του αεροδρομίου, που έγινε λάθος το αεροδρόμιο εκεί και πρέπει γι' αυτό να ζητηθούν ευθύνες. Εκεί δεν λειτουργεί το αεροδρόμιο πέρα από την Κάρλα που αποξηράνθηκε, δε λειτουργεί τώρα το αεροδρόμιο, έχει προβλήματα μεγάλα, και υγρασίας και νέφωσης και κινδύνους διατρέχει. Και κάποια στιγμή σ' αυτόν τον τόπο πρέπει να ζητούνται ευθύνες και να επιβάλλονται κυρώσεις. Όλα τα περνάμε και τα ξεφυλλίζουμε και γυρίζουμε σελίδες και έτσι πάει λέγοντας. Τώρα τα περί οικισμών και αρχαιολογικών, ξέρουμε λίγη ιστορία, έχουμε διαβάσει, δεν νομίζω ότι αυτά μπορεί να αποτελούν άλλο πρόβλημα, το πρόβλημα είναι οι πιστώσεις.

Γι αυτό θα πρότεινα να γίνει μια συνάντηση στην Αθήνα με τον αρμόδιο υπουργό και να υπάρξουν κατηγορηματικές και υπεύθυνες διαβεβαιώσεις. Έχουμε κάθε δικαίωμα, κύριε Γενικέ, να δυσπιστούμε, έχουμε υποχρέωση να δυσπιστούμε και να μην τα παρουσιάζουμε εδώ έτσι όπως είδα να επικρατεί ένα κλίμα ευφορίας και ικανοποίησης. Όχι, δεν είναι έτσι τα πράγματα. Μακάρι να είναι έτσι. Αν υπάρχουν περιθώρια, ας το κάνουμε. Υπάρχουν περιθώρια για το πακέτο Ντελόρ;

Δεν το ξέρω αυτό. Αν υπάρχουν περιθώρια για το Β' πακέτο Ντελόρ, επισπεύσατε εσείς οι ειδικοί, για τους οποίους αξίζουν έπαινοι για την προσπάθεια

που κάνετε και από το Βόλο και τη Λάρισα Τ.Ε.Ε. και όσους άλλους συνέδραμαν, και σύντομα και μετά από αυτήν την ημερίδα. αν είναι δυνατόν άμεσα την επόμενη ή μεθεπόμενη εβδομάδα, συνάντηση με τον Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ και να πάρουμε τις οριστικές απαντήσεις. Αυτή είναι η πρότασή μου στο αγαπητό Προεδρείο και δράττομαι της ευκαιρίας να ευχαριστήσω τον Μάκη Εξαρχόπουλο, κάπου εδώ πρέπει να είναι, ο οποίος έδωσε πολύ μεγάλη μάχη. Παράλληλα να έχουμε και τα πολιτιστικά μας οφέλη που είναι πολύ σημαντικά.

Δεν ξέρω αν θα κάνετε δεκτή την πρόταση αυτή της σύσκεψης στην Αθήνα, πιστεύω, ότι θα πρέπει να την σκεφθείτε πάρα πολύ. Ευχαριστώ πολύ.

ΞΗΡΑΚΙΑΣ:

Ευχαριστούμε και τον κ. Σούρλα. Πριν δώσουμε το λόγο, επιτρέψτε μου κ. Γενικέ, επειδή τοποθετήθηκαν όλοι οι παρευρισκόμενοι βουλευτές και τους ευχαριστούμε γι αυτό, θα ήθελα να τονίσω ότι: Αναφέρθηκαν πολλές φορές που έγιναν στις και αυτό νομίζω, δικαιώνει την επιλογή του Προεδρείου να τους ακούσουμε μετά τις εισηγήσεις, για να είναι μεστές και ουσιαστικές οι τοποθετήσεις τους. Σκεφτείτε το, ίσως και για άλλη φορά, αυτό το πατροπαράδοτο που ανέφερε ο κ. Αδαμόπουλος είναι καλύτερα να το αντιστρέψουμε και να το μετατρέψουμε σε ουσιαστικό. Ας μη γίνει, όμως αντικείμενο διαμάχης αυτό, μια σκέψη κάναμε, την υλοποιήσαμε και βλέπουμε, ότι έχει θετικά αποτελέσματα. Για τα αρνητικά, παρακαλούμε την κατανόησή σας.

Η δεύτερη παρατήρηση είναι ότι την πρόταση του κ. Σούρλα έτσι κι αλλιώς την είχαμε στο μυαλό μας, δεν χρειάζεται να τη σκεφθούμε πολύ. Τα συμπεράσματα που ήδη ετοιμάζουμε και θα σας ανακοινώνουμε το κατ' αρχήν σχέδιό μας στο τέλος, έχουμε σκοπό να τα επιδώσουμε στην Πολιτεία απαιτώντας την ουσιαστική πλέον προώθηση του θέματος, δεδομένου ότι έχουν ακουστεί εξαγγελίες και πολύ πρόσφατες για υλοποίηση του έργου, που για κάποιους λόγους δεν προχώρησαν. Δεν πειράζει όμως, ακούμαστε στη σημερινή τοποθέτηση του κ. Γενικού, ο οποίος κάτι θέλει να συμπληρώσει και να του δώσουμε αμέσως το λόγο.

ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ:

Μετά από τον κύκλο των τοποθετήσεων και των βουλευτών, που μέσω του κοινοβουλίου, όπως είπτε πολύ σωστά ο κ. Σούρλας, είναι υποχρέωσή τους να αμφισβητούν, να προτείνουν, ώστε το πρόγραμμα των έργων και των παρεμβάσεων για την ανάπτυξη της χώρας μας να είναι πιο σαφές και να έχουμε και γρηγορότερους ρυθμούς, θα ήθελα να διευκρινίσω δύο σημεία από τις τοποθετήσεις. Κατ' αρχάς, θα ήθελα να διευκρινίσω, ότι υπάρχει μια παρεξήγηση της δήλωσης του υπουργού του Κώστα Λαλιώτη, ότι το έργο της Κάρλας θα συναρτηθεί με τα έργα της εκτροπής

Αχελώου. Αυτή η συνάρτηση, η οποία βέβαια έγινε με δήλωση ότι το έργο της Κάρλας θα πραγματοποιηθεί στα πλαίσια των έργων της εκτροπής του Αχελώου, έχει μία κατά κάποιον τρόπο προγραμματική έννοια.

Με δεδομένο, ότι θα πρέπει πια στη χώρα μας να βλέπουμε τέτοιες μεγάλες παρεμβάσεις και έργα πνοής, που αποτελούν από τις μεγαλύτερες παρεμβάσεις που γίνονται πια στη χώρα μας, όπως το έργο της Κάρλας, να ακολουθούν ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα και μια ολοκληρωμένη δράση, που αφορά το μέρος εκείνο του έργου της Κάρλας, που είναι το αρδευτικό έργο. Όπως γνωρίζετε, το έργο της εκτροπής του Αχελώου, που ήδη ξεκίνησε με τις σημαντικότερες δημοπρασίες, έχει σαν στόχο την βελτίωση του υδροφόρου ορίζοντα του θεσσαλικού κάμπου και την αύξηση της δυνατότητας της άρδευσης σ' αυτό το σημαντικό κομμάτι της χώρας μας, που μπορεί να δώσει τη μεγαλύτερη δυνατή ανάπτυξη στην περιοχή του θεσσαλικού κάμπου. Ένα μέρος λοιπόν της παρέμβασης του έργου της Κάρλας αφορά και την άρδευση της περιοχής. Μ' αυτήν λοιπόν την έννοια αυτό το έργο γίνεται στα πλαίσια του έργου της εκτροπής του Αχελώου και δεν υπάρχει καμία συνάρτηση, γιατί οπωσδήποτε οι δημοπρατήσεις για τα έργα της Κάρλας θα ακολουθήσουν το δικό τους ρυθμό και το δικό τους χρονοδιάγραμμα, σύμφωνα με την εγκεκριμένη μελέτη και την μελέτη των περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Άρα εδώ πιστεύω, ότι διευκρινίζεται αυτό το θέμα και ότι το ένα έργο δεν συναρτάται χρονικά και οικονομικά από το άλλο. Απλώς, αποτελεί ένα μέρος μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης που αφορά το αρδευτικό μέρος στην περιφέρεια της Θεσσαλίας.

Όσον αφορά τη διαχείριση των υδάτινων πόρων που αναφέρθηκε, πρέπει να σας ενημερώσω ότι το Υπουργείο Περιβάλλοντος έχει εντάξει στο επιχειρησιακό πρόγραμμα του περιβάλλοντος που χρηματοδοτείται από το Β' Κ.Π.Σ., μία μελέτη, η οποία θα έχει εφαρμογή σε όλες τις υδρολογικές λεκάνες και εδώ κάνω και μία προσωπική παρέμβαση, να έχουμε την πρώτη εφαρμογή στη λεκάνη της Θεσσαλίας. Είναι το έργο του masterplan των νερών, δηλαδή του γενικού σχεδίου διαχείρισης των υδάτινων πόρων στη χώρα μας. Είναι κάτι που λείπει από τη χώρα μας και που αποτελεί μία από τις βασικές επιλογές, σε συμφωνία με την Ευρωπαϊκή Ένωση, που χρηματοδοτείται από το Β' Κ.Π.Σ. Εκτιμώ, ότι σε συνεργασία με το Υπουργείο Βιομηχανίας μέσα σε ένα μήνα, διότι έχουν εγκριθεί οι προδιαγραφές θα προκηρυχθεί αυτή η μελέτη του γενικού σχεδίου της διαχείρισης των υδάτινων πόρων στη χώρα μας.

Όσον αφορά το μέρος της χρηματοδότησης, πιστεύω κι εγώ, ότι είναι το σημαντικότερο σημείο αυτού του έργου. Αποτελεί, όπως σας ανέφερα, μία δέσμευση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, του κ. Λαλιώτη και μαζί και με τη δική σας συμπράσταση εκτιμώ, ότι από τη στιγμή που θα έχουμε την ολοκλήρωση της παρέμβασης και την ολοκλήρωση της μελέτης για το συνολικό έργο και το συνολικό προϋπολογισμό, οπωσδήποτε θα πρέπει να γίνει μια συνάντηση με

τον υπουργό. ώστε το θέμα και οι πηγές της χρηματοδότησης να ξεκαθαρίσουν. Προσωπική μου εκτίμηση, όπως σας ανέφερα και πριν, είναι ότι μπορεί το έργο αυτό να καλυφθεί και από εθνικούς πόρους και από κοινοτικούς πόρους, αλλά και από πόρους, τους οποίους έχει τη δυνατότητα να διαθέσει το υπουργείο, που προέρχονται από το φόρο των καυσίμων και αφορούν καθαρά περιβαλλοντικές δράσεις. Ένα μέρος του έργου, το οποίο έχει την περιβαλλοντική δράση και την περιβαλλοντική διάσταση είναι δυνατόν να καλυφθεί και από αυτούς τους πόρους και αυτή θα είναι και η προσωπική μου εισήγηση, γιατί οπωσδήποτε υπάρχει και θα υπάρχει ένα συνεχές προσωπικό ενδιαφέρον μου προς την πλευρά και σε συνεργασία με τους βουλευτές της περιοχής, για να οριστικοποιήσουμε τη μορφή και τον τρόπο χρηματοδότησης του έργου.

ΞΗΡΑΚΙΑΣ:

Θα παρακαλέσω κάτι κ. Σούρλα. Για να μην μετατραπεί η ημερίδα σ' ένα διάλογο ανάμεσα στα πολιτικά πρόσωπα.

ΣΟΥΡΛΑΣ:

Να ρωτήσω τον κ. Βούλγαρη αν υπάρχει τώρα η δυνατότητα ένταξης στο Β' πακέτο Ντελόρ.

ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ:

Αυτή η δυνατότητα υπάρχει και όπως σας ανέφερα πριν για να μπορέσουμε να εξετάσουμε ποιο κομμάτι του έργου μπορεί να ενταχθεί στο Β' Κ.Π.Σ. θα πρέπει να έχουμε οριστικοποιήσει και τη μελέτη, αλλά και τη μελέτη των περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Το χρονοδιάγραμμα θα αναλυθεί, υπάρχουν εδώ οι εκπρόσωποι και ο κ. Σφαέλος, έχουν το χρονοδιάγραμμα των συμβατικών υποχρεώσεων, θα αναλυθούν, αλλά όπως σας ανέφερα και πριν μέσα στο Β' εξάμηνο του 1996, από τη στιγμή που έχουμε ξεκινήσει τη χρηματοδότηση του έργου, μπορούμε να ξεκινήσουμε και τις εργασίες.

Α.ΜΠΑΡΜΠΟΥΤΗΣ:

Θα ήθελα μία μικρή παρέμβαση με αφορμή την πρόταση του κ. Σούρλα και την πρόταση του κ. Χατζημιχάλη πιο πριν για συστράτευση των φορέων. Να πω ότι έναν τέτοιο φορέα, μια συντονιστική επιτροπή, όπως ξέρετε, στα πλαίσια της διεκδίκησης των έργων του Αχελώου, έχουμε την ΠΑΣΕ, την Πανθεσσαλική Συντονιστική Επιτροπή. Στα πλαίσια, λοιπόν, της συντονιστικής επιτροπής,

επιχειρούμε να κάνουμε παρεμβάσεις και ήδη δύο μήνες προσπαθούμε να συναντηθούμε με την πολιτική ηγεσία του ΥΠΕΧΩΔΕ και δεν το κατορθώσαμε. Είναι πολύ δύσκολο για διάφορους λόγους, δεν τους κρίνω εδώ. Θα ήθελα τη βοήθεια όλων των βουλευτών σαν φορείς, και του Γενικού Γραμματέα που σήμερα βρίσκεται εδώ. Ευχαριστώ.

ΞΗΡΑΚΙΑΣ:

Τον λόγο έχει ο κ. Σφαέλος για να μας πει λίγα πράγματα για την χρηματοδότηση, είναι ο διευθυντής της Δ7 του ΥΠΕΧΩΔΕ, της αρμόδιας διεύθυνσης που επιβλέπει και παρακολουθεί την πορεία του έργου και των μελετών.

ΣΦΑΕΛΟΣ:

Εγώ νομίζω, κ. Πρόεδρε, ότι λίγο πολύ οι ομιλητές οι προηγούμενοι με κάλυψαν και ιδιαίτερα ο Γενικός Γραμματέας, ο κ. Βούλγαρης. Εκείνο που θα μπορούσα να πω για το θέμα της εντατικοποίησης και ολοκλήρωσης της μελέτης, βεβαίως, είμαστε ιδιαίτερα θετικοί στο να προχωρήσουμε όσο το δυνατόν πιο γρήγορα στην ολοκλήρωση. Αυτό σχετίζεται βασικά με κάποια προβλήματα που αντιμετωπίζουμε, τα οποία πιστεύουμε ότι στα πλαίσια της συνεννόησης ιδιαίτερα με την αεροπορία στρατού θα μπορέσουμε να καλύψουμε καθώς και στο πρόβλημα το οποίο υπάρχει επίσης με κάποιες τροποποιήσεις που θα πρέπει να γίνουν, πριν τελικά οριστικοποιηθεί η μελέτη. Οι περιβαλλοντικές μελέτες έχουν ολοκληρωθεί, βεβαίως υπάρχει το θέμα της χωροθέτησης, αυτό βέβαια εξαρτάται από τις αρχαιολογικές υπηρεσίες από τις οποίες περιμένουμε απάντηση, πιστεύω, ότι σύντομα θα έχουν ολοκληρωθεί κι αυτές, ώστε να προχωρήσουμε και στην έγκριση των περιβαλλοντικών όρων. Πιστεύω, επίσης, ότι μέσα στις δυνατότητες του χρονοδιαγράμματος είναι εντός του έτους να προχωρήσει η έναρξη δημοπράτησης του έργου. Βεβαίως, όπως αναφέρθηκε, είναι και το θέμα της χρηματοδότησης, στο οποίο βέβαια αναφέρθηκε ο κ. Γενικός Γραμματέας, νομίζω ότι ανεξάρτητα από αυτή τη λύση, οι διαδικασίες δημοπράτησης του έργου, είναι εφικτές μέσα στο β' εξάμηνο του 1996, διότι δεν υπάρχουν πολλά άλλα προβλήματα, εκτός από αυτά που αναφέρθηκαν, τα οποία είναι γνωστά στο ακροατήριο.

Για το θέμα του χρονοδιαγράμματος των έργων, ας το πούμε σε μίνιμουμ χρόνο βλέπουμε το λιγότερο τρία χρόνια εκτέλεσης. Δηλαδή ένας ρεαλιστικός χρόνος τεσσάρων ετών είναι σε λογικό επίπεδο. Βεβαίως εξαρτάται, λέω και πάλι από παράγοντες χρηματοδότησης, σημαντικό στοιχείο της πορείας των έργων. Και ελπίζω να έχουμε ξεκαθαρίσει και τα προβλήματα τυχόν κατάληψης κάποιων χώρων που απαιτούνται, όπως είναι βασικά τα έργα κατασκευής των διωρύγων, όπου πρέπει να

απαλλοτριωθούν σημαντικές εκτάσεις, για τις οποίες πιθανόν να έχουμε κάποια προβλήματα. Αλλά, η φάση έναρξης δημοπράτησης των έργων μπορούμε να πούμε από τώρα, ότι είναι εφικτή στο το β' εξάμηνο.

Κοιτάξτε κάτι, το θέμα της διαδικασίας των απαλλοτριώσεων δεν μπορεί να ξεκινήσει, αν δεν οριστικοποιηθούν οι άξονες ορισμένων έργων. Και οι άξονες ορισμένων έργων εξαρτώνται από τα θέματα του αεροδρομίου και επίσης τα θέματα που έχουν τεθεί από κάποιες κοινότητες σχετικά με την πορεία της διώρυγας υπ' αριθ.3.

Μπορεί να ξεκινήσει η διαδικασία δημοπράτησης, με την έννοια ότι θα συνταχθούν τα συμβατικά τεύχη, θα μπορεί να γίνει η προκήρυξη. Υπάρχει κάποιος ενδιάμεσος χρόνος, κατά τον οποίο μπορούμε να λύσουμε τα προβλήματα. Άλλωστε, μπορούμε να ξεκινήσουμε βασικά από την κατασκευή του ταμιευτήρα, όπου νομίζουμε, ότι εκεί δεν υπάρχει πρόβλημα. Και σαν επόμενη φάση, μπορούμε να προχωρήσουμε τα έργα των διωρύγων. Αυτά σίγουρα μπορούν να γίνουν πολύ πιο γρήγορα από ένα έργο ταμιευτήρα, όπου έχουμε τα προβλήματα κατασκευής του αναχώματος, που θα μας δώσουν κάποιο χρόνο για να μπορούμε παράλληλα να προχωρήσουμε στις άλλες διαδικασίες. Δηλαδή, το βλέπω εγώ σαν ολοκληρωμένο έργο με διάφορες ενδιάμεσες φάσεις εκτέλεσης, και όχι πακέτο το σύνολο των έργων. Δηλαδή, καλό είναι τα έργα που μπορούν να προχωρήσουν ανεξάρτητα, όπως το θέμα της κατασκευής των αναχωμάτων της λίμνης να μη συνδυαστούν με τα τυχόν προβλήματα που μπορεί να έχουμε στις διώρυγες σε σχέση με τις απαλλοτριώσεις. Νομίζω, επομένως, ότι σας κάλυψα για το θέμα του προβληματισμού σας, ως προς το χρονοδιάγραμμα.

Μην ξεχνάμε, ότι η παρέμβαση ενός τέτοιου έργου στο χώρο είναι σημαντική, η δημιουργία μιας λίμνης πιθανόν να δημιουργήσει κάποια μικροπροβλήματα σε εκείνους, οι οποίοι εδραιώθηκαν σε μια περίπτωση στο θέμα ότι δεν υπήρχε η λίμνη και τώρα μπήκαν κάποιες άλλες παράμετροι, οι οποίες δεν είχαν ληφθεί υπόψη στο ότι κάποια στιγμή θα γίνει η λίμνη και επομένως θα θιγούν κάποιοι, για τους οποίους θα πρέπει να λύσουμε το πρόβλημα, είτε λέγονται καλλιεργητές, είτε ακόμα και το αεροδρόμιο. Το αεροδρόμιο είναι ένα δεδομένο, πρέπει να το αντιμετωπίσουμε, είναι εθνικής σημασίας, έτσι όπως τουλάχιστον το έχουμε καταλάβει και νομίζω, ότι είναι απαραίτητο μια και έχουν επενδυθεί μεγάλα κεφάλαια εκεί να συνυπάρξει με τη λίμνη. Είναι λοιπόν δεδομένη η θέλησή μας, ότι θα πρέπει να κάνουμε εκείνες τις παρεμβάσεις που πρέπει στο έργο, ώστε να βοηθήσουμε τη συνύπαρξη των δύο αυτών επενδύσεων. Νομίζω, ότι στη συζήτηση που θα προκύψει μετά από τις ερωτήσεις, θα μπορέσουμε να διευκρινίσουμε ορισμένα πράγματα.

ΞΗΡΑΚΙΑΣ:

Πριν δώσω το λόγο στην κ. Αδρύμη για να υπερασπίσει την αρχαιολογική υπηρεσία, γιατί της έχουν γίνει κάποιες μομφές, αν οι εκπρόσωποι της Νομαρχίας Μαγνησίας, ο εκπρόσωπος της Περιφέρειας, ή ο εκπρόσωπος του Δημάρχου Λάρισας, θέλουν να κάνουν ένα σύντομο χαιρετισμό. Ο Αντιδήμαρχος Λάρισας, ο κ. Καραϊσκος έχει το λόγο.

ΚΑΡΑΙΣΚΟΣ:

Κατ' αρχήν θέλω να μεταφέρω σε όλους σας το έντονο ενδιαφέρον του Δημάρχου που γιορτάζει σήμερα και γι αυτό δεν ήρθε, καθώς και του Δ.Σ. και την αγωνία τους μετά από αυτά που ακούσαμε και είδαμε, ότι ο ορίζοντας της Θεσσαλίας είναι δυνατόν ανά πάσα στιγμή να νεκρωθεί και να πούμε ότι είναι οπωσδήποτε αναγκαία η ανασύσταση της λίμνης Κάρλας. Έτσι συνδυάζει όλα τα έργα που αφορούν το θεσσαλικό χώρο. Και εννοώ εδώ την υδραυλική μελέτη του Πηνιού, την ανασύσταση της λίμνης της Καλιπεύκης και τόσα άλλα έργα, τα οποία θα δώσουν άλλη μορφή και άλλη λειτουργία, έτσι ώστε να επαναφέρουν την πανίδα και τη χλωρίδα, τα πολιτισμικά στοιχεία εκείνα, αλλά και το τελευταίο που είπε ο κ. Τζανής, να δραστηριοποιηθούν οι τοπικές κοινωνίες, ώστε να διοργανώσουν το μεγάλο δήμο της περιοχής γύρω από τη λίμνη, γιατί έτσι θα εφαρμοστεί στη συνέχεια το πολιτιστικό έργο, το οποίο θα προκύψει μετά την ανάπτυξη της περιοχής.

Πριν 40 χρόνια με την αποξήρανση μιλούσαμε για ανάπτυξη της περιοχής. Δεν λογαριάζαμε όμως καθόλου όλες τις άλλες παραμέτρους, τις πολιτιστικές και τις τοπικές καταστροφές στα επαγγέλματα και σε τόσα άλλα πράγματα. Σήμερα, ερχόμαστε εδώ και μιλάμε πάλι για ανάπτυξη με την ανασύσταση, λογαριάζοντας αυτά τα αντίθετα αποτελέσματα. Τελειώνοντας, για να μην κατατρώμε και το χρόνο και για να δώσουμε τη δυνατότητα στους ειδικούς να πουν κι άλλα πράγματα, θέλω να ευχαριστήσω για την πρόσκληση και να συμμετέχει και ο Δήμος σ' αυτήν την επιτροπή, εφόσον υπάρξει δυνατότητα επίσκεψης του υπουργού για το ξεκαθάρισμα όλων των δεδομένων χρηματοδότησης του έργου, καθώς και κατασκευής.

Εμείς πρέπει να γίνουμε πρακτικότεροι από τους πρακτικούς, που είστε εσείς, που πρέπει να τελειώσετε γρήγορα τις μελέτες για να προχωρήσει. Γιατί, ξέρετε, τα έργα μπορεί να χρηματοδοτούνται, αλλά να προσκρούουν πάντα στις αδυναμίες των μελετών, είτε των προμελετών, είτε των οριστικών μελετών. Και επειδή έχω πικρά εμπειρία από τέτοιου είδους καταστάσεις, θα παρακαλέσω τους πρακτικούς να γίνουν περισσότερο πρακτικοί από εμάς τους μη πρακτικούς. Ευχαριστώ πολύ.

ΞΗΡΑΚΙΑΣ:

Ευχαριστούμε τον κ. Καραϊσκο. Θα παρακαλούσα την κα. Αδαμάκη, εκ μέρους της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Μαγνησίας, σαν Πρόεδρος της κοινής επιτροπής, που έχει συστήσει ο Νομάρχης Μαγνησίας, κ. Σκοτινιώτης, που παρακολουθεί από κοντά το έργο μετά τη δική μας προτροπή στις κοινές συναντήσεις που είχαμε αυτόν τον καιρό.

ΑΔΑΜΑΚΗ - ΤΣΑΒΕΛΛΑ:

Κυρίες και κύριοι, συνάδελφοι, ως Πρόεδρος μιας επιτροπής, η οποία δείχνει το ζωηρό ενδιαφέρον της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης του Νομού Μαγνησίας για την υπόθεση του ταμιευτήρα της Κάρλας, της Κάρλας που κατά τη δική μου γνώμη θα έπρεπε να λέγεται ταμιευτήρας της Βοιβηίδας. Ο Νομάρχης και το Ν.Σ. Μαγνησίας από τη στιγμή που ανέλαβαν προσπάθησαν να προωθήσουν με κάθε τρόπο την κατασκευή του έργου.

Θα με συγχωρήσουν οι έγκριτοι συνάδελφοι φίλοι που μίλησαν προηγουμένως και υποβάθμισαν αρκετά το πρόβλημα του στρατού. Μερικές φορές εμείς οι τεχνικοί λέμε, ναι τεχνικά όλα γίνονται, όμως υπάρχουν και πράγματα, που μπορεί κάποια στιγμή να σταματήσουν σε στενοκεφαλιές κάποιων ανθρώπων και υπηρεσιών. Το βλέπεις μπροστά σου και δεν ξέρεις πως να το αντιμετωπίσεις και πως να το λύσεις με όση διάθεση και να έχεις. Δεν μπορεί να σταματάει ένα τεράστιο έργο πνοής, ανάπτυξης περιβάλλοντος για μια τεράστια περιοχή για όλο το θεσσαλικό κάμπο, γιατί μπορεί να πέσει μια βόμβα στο φράγμα και να κατακλυστεί ένα αεροδρόμιο, το οποίο δεν ξέρουμε αυτή τη στιγμή κι αν έπρεπε να είναι εκεί. Και δεν οφείλονται όλα στην ηγεσία του ΥΠΕΧΩΔΕ, ή στη βούληση των κυβερνήσεων.

Ένα σημείο μόνο θέλω ακόμη να τονίσω, που είναι και πίστη όλου του Ν.Σ. της Μαγνησίας, ότι αυτό το έργο το θέλουμε όχι μόνο για την άρδευση, όχι μόνο για την ανάπτυξη, όχι μόνο για τους πολιτισμικούς λόγους που υπάρχουν για την περιοχή, κυρίως μας ενδιαφέρει το περιβάλλον, μας ενδιαφέρει να δώσουμε και να αποδώσουμε τη δανεική γη, το δανεικό περιβάλλον που χρησιμοποιούμε τώρα, να το αποδώσουμε στα παιδιά μας, γιατί σ' αυτά ανήκει. Σας ευχαριστώ.

ΞΗΡΑΚΙΑΣ:

Ευχαριστούμε την κ. Τζαβέλλα, η κα. Αδρύμη έχει το λόγο και στη συνέχεια θα γίνουν παρεμβάσεις από όσους ζητήσουν το λόγο και στο τέλος θα υπάρξει μια ανακοίνωση του Προεδρείου για τα συμπεράσματα και τις προτάσεις. Στις παρεμβάσεις να γίνονται και προτάσεις για το πως δραστηριοποιούμαστε από εδώ και πέρα. Σαν αυτήν την πρόταση που έκανε ο κ. Σούρλας.

ΑΔΡΥΜΗ:

Ευχαριστώ πάρα πολύ που μου δίνετε το λόγο για να απαντήσω, εν πάση περιπτώσει. γιατί η αρχαιολογική υπηρεσία είναι ένα υπαρκτό πρόβλημα για τη δημιουργία αυτού του έργου. Έχουμε διαβεβαιώσει όλους τους φορείς, παρ' όλο που το πρόβλημα είναι υπαρκτό, ότι θα βρούμε κάποια λύση και το έργο στο τέλος θα πραγματοποιηθεί. Όμως, πρέπει να σας πω, ότι από την κατασκευή αυτού του έργου "θίγονται" εβδομήντα αρχαιολογικοί χώροι. Είναι πάρα πολύ σοβαροί χώροι, χώροι που έχουν δημιουργηθεί από 30.000 χρόνια π.Χ. και εντεύθεν, είναι χώροι νεολιθικοί και της εποχής χαλκού. όπως είπε ένας προηγούμενος ομιλητής, οι οποίοι μας δίνουν όλες μας τις ρίζες, όλη τη δημιουργία του νεολιθικού πολιτισμού της Θεσσαλίας. Δεν μπορούμε τόσο εύκολα και αβασάνιστα να πούμε, ότι τους θυσιάζουμε.

Μα, θα μου πείτε, ότι η Κάρλα δεν προϋπήρχε: Δεν ήταν μια λίμνη σ' αυτό το χώρο. άρα πώς χάνονται θίγονται όλοι αυτοί οι οικισμοί; Θα σας πω, ότι η Κάρλα δεν υπήρχε πάντα. Δεν ξέρουμε, πότε έγινε ακριβώς, αλλά είναι σίγουρα ένα αποτέλεσμα ενός τεκτονικού φαινομένου, που έγινε σε μια εποχή άγνωστη για εμάς, με το οποίο οδηγήθηκαν τα νερά του Πηνειού προς αυτή την περιοχή και για ένα διάστημα λίμνασαν και αργότερα σιγά σιγά δημιουργήθηκαν οι δύο λίμνες: η Νασονίδα και η Κάρλα.

Δυστυχώς, στη μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων, πρέπει να το πω αυτό, δεν έχουν ληφθεί υπόψη όλα τα στοιχεία που αφορούν τους αρχαιολογικούς χώρους. Ίσως, γιατί όταν μας ζητήθηκαν τα στοιχεία, το έργο αυτό δεν μας είχε δοθεί σε όλες του τις λεπτομέρειες. Δηλαδή, ξέραμε τον ταμιευτήρα, όπου και δεν υπάρχουν πολύ σοβαρά προβλήματα, αλλά δεν ξέραμε την πορεία των συλλεκτών. Αυτοί, οι οποίοι έχουν μήκος 55 χιλιόμετρα, διέρχονται κατά κυριολεξία μέσα από όλους αυτούς τους αρχαιολογικούς χώρους. Βέβαια αυτό, σας διαβεβαιώνω, ότι δεν είναι κάτι που δεν λύνεται.

Δώστε στην αρχαιολογική υπηρεσία την ευκαιρία να ερευνήσει και να δει το μέγεθος και να χρονολογήσει όλους αυτούς τους αρχαιολογικούς χώρους που ξέρει, θα δώσει την ευκαιρία να δημιουργηθούν επισκέψιμοι αρχαιολογικοί χώροι, μέσα όμως από το έργο, δηλαδή θα πρέπει να προβλεφθεί μέσα από το έργο η δυνατότητα να γίνουν αρχαιολογικές έρευνες, η δυνατότητα να διασωθούν αυτοί οι αρχαίοι οικισμοί, να προβληθούν και να γίνουν επισκέψιμοι αρχαιολογικοί χώροι, ώστε να συμβάλουν κι αυτοί στο ότι η Κάρλα μπορεί να γίνει μια τουριστική περιοχή.

Αυτά τα προβλήματα, όπως καταλαβαίνετε, δεν είναι απλά.. Απαιτούν οι ανασκαφές πάρα πολύ χρόνο. Θα πρέπει μέσα στην πορεία αυτού του έργου, να αντιληφθούν οι υπεύθυνοι, ότι θα πρέπει να δώσουν στην αρχαιολογική υπηρεσία τη δυνατότητα να ερευνήσει όλους αυτούς τους χώρους, τη δυνατότητα τη χρονική, κατ' αρχήν, και δεύτερο την οικονομική.

Όπως σας είπα, η Κάρλα δεν ήταν πάντα λίμνη. Αυτή την εποχή που δημιουργούνται ο αρχαιολογικοί χώροι, επειδή η Ελλάδα ήταν γνωστό από την αρχαιότητα ότι είχε πρόβλημα νερού. Στον Όμηρο αναφέρεται ως πολυδίψειος η Ελλάδα, πάντα όπου υπήρχε νερό δημιουργούνταν πυκνοί οικισμοί. Γι αυτό στην Κάρλα και στην περιοχή γύρω, υπάρχουν περίπου 300 αρχαιολογικοί χώροι. Από αυτούς είναι φυσικό να θίγονται μόνο οι 70. Είναι μια ευκαιρία σ' εμάς να ερευνήσουμε αυτούς τους οικισμούς. Όμως, μη το θεωρείτε σαν μία ευκαιρία και μόνο. Δηλαδή, θα πρέπει η έρευνα να γίνει σωστά, μέσα στα χρονικά περιθώρια που απαιτεί μία έρευνα, μία έρευνα ενός νεολιθικού ή ενός παλαιολιθικού οικισμού.

Στην Κάρλα έχουμε τα μοναδικά παλαιολιθικά σπήλαια της περιοχής. Αυτά δεν ήταν πάντα πλημμυρισμένα, δεν ήταν πάντα μέσα στη λίμνη, γι αυτό σας λέω ότι δεν ξέρουμε πολύ καλά πότε δημιουργήθηκε η λίμνη. Αλλά στα 30.000 χρόνια, ένα μέρος ήταν στεγνό, δεν ήταν πλημμυρισμένο. Η λίμνη ήταν σε ένα άλλο σημείο, όχι αυτό που θεωρούμε σήμερα παρόχθιο.

Νομίζω ότι σας έδωσα να καταλάβετε, ότι η αρχαιολογική υπηρεσία έχει ένα πρόβλημα, ένα πρόβλημα υπαρκτό, όχι ένα πρόβλημα απλώς για να αναφέρεται, ούτε αποτελεί τροχοπέδη στο να αναπτύσσεται η περιοχή. Θα προσπαθήσει με κάθε τρόπο και σας είπα, ότι έχει διαβεβαιώσει όλους τους φορείς, ότι οι εγκρίσεις και οι άδειες θα δοθούν, όμως ζητούμε από όλους τους αρμόδιους του έργου να αντιληφθούν, ότι θα πρέπει οι οικισμοί αυτοί να μην καταστραφούν, αλλά να αποτελέσει αυτό μία αφορμή, ώστε να αναδειχθούν και να δημιουργηθεί στην περιοχή ένας σοβαρός χώρος πολιτισμού και τουριστικής αξιοποίησης. Ευχαριστώ πολύ.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ:

Γιατί τόσα χρόνια η αρχαιολογική υπηρεσία δεν προχώρησε στις έρευνές της, ώστε αυτοί οι αρχαιολογικοί χώροι να αποτελέσουν δεδομένο για το ποια έργα μπορούν να γίνουν στην περιοχή της Θεσσαλίας;

ΑΔΡΥΜΗ:

Είναι ένα πάρα πολύ σοβαρό ερώτημα και σας ευχαριστώ που μου το θέσατε, γιατί θέλω να σας πω, ότι μέχρι το 1972 στην περιοχή της Θεσσαλίας υπήρχε ένας

και μοναδικός αρχαιολόγος από το 1956-1972. ένας μόνο για όλα τα αρχαία της περιοχής Θεσσαλίας. Μετά το 1980, αρχίζουν να επανδρώνονται οι αρχαιολογικές υπηρεσίες. Αλλά πρέπει να σας πω, ότι το 0.5% του κρατικού προϋπολογισμού πηγαίνει στο Υπουργείο Πολιτισμού για όλα τα έργα του Υπουργείου. Δυστυχώς, παρ' όλο που είμαστε μία χώρα με πάρα πολύ πλούσιο πολιτισμό, δεν είμαστε σε θέση ακόμη να διασώσουμε όλα αυτά τα μνημεία, τα οποία είναι πάρα πολλά, δεν είναι μόνο στη Θεσσαλία, δεν είναι μόνο στην Κάρλα.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ:

Δηλαδή, μπορώ να συμπεράνω, ότι αν το έργο είχε υλοποιηθεί τότε, όταν το συνέλαβαν οι πατεράδες μας, δηλαδή τη δεκαετία του 1960, αυτή τη στιγμή λόγω της ύπαρξης ενός μόνο αρχαιολόγου εκείνα τα χρόνια, δεν θα υπήρχε θέμα συζητήσεως, καταλαβαίνω καλά:

ΑΔΡΙΜΗ:

Κοιτάξτε, οι αρχαιολογικοί χώροι της περιοχής της Κάρλας έχουν κηρυχθεί ως αρχαιολογικοί χώροι, ενώ είναι γνωστοί από το 1955-56, τότε που ο Τσουντος έκανε έρευνες στην περιοχή. Όμως κηρύχθηκαν με μία πρόσθετη υποστήριξη από τον Θεοχάρη το 1957. Δηλαδή, μόλις ήρθε στη Θεσσαλία, το πρώτο πράγμα που έκαμε ο σημαντικός αυτός αρχαιολόγος ήταν να προστατέψει τους οικισμούς της Κάρλας. Και ξέρετε γιατί; Γιατί μόνο από όλη τη Θεσσαλία στην Κάρλα έχουμε δείγματα παλαιολιθικής κατοίκησης. Δηλαδή, εκεί υπήρξαν οι ιδανικές συνθήκες για να ζήσει ο παλαιολιθικός άνθρωπος, το μοναδικό δείγμα παλαιολιθικού πολιτισμού είναι από αυτήν την περιοχή.

Λοιπόν, καταλαβαίνετε, ότι δεν είναι τόσο αβασάνιστο, ούτε όμως και τόσο εύκολο να λυθεί το πρόβλημα. Είναι αδύνατο σε εμάς, στους 300 αρχαιολογικούς χώρους, που έχει η περιοχή εκεί γύρω, να κάνουμε επεμβάσεις χωρίς να υπάρχει αφορμή έργου. Διότι αυτή τη στιγμή μη ξεχνάτε ότι η Ελλάδα, και συγγνώμη που καταχρώμαι το χρόνο σας που είναι περιορισμένος, είναι ένα εργοτάξιο. Έχουμε έργα που γίνονται στην εθνική οδό και δυστυχώς περνούν μέσα από σημαντικούς αρχαιολογικούς χώρους. Έχουμε έργα στο βιολογικό σταθμό του Βόλου, έχουμε έργα για το φυσικό αέριο, σας αναφέρω την εκτροπή του Αχελώου, δηλαδή έχουμε πολλά μεγάλα έργα, τα οποία μας καλούν να κάνουμε επεμβάσεις. Πρέπει να ανταποκριθούμε, δεν έχουμε την υποδομή, όμως προσπαθούμε. Ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΞΗΡΑΚΙΑΣ:

Ευχαριστούμε πολύ την κ. Αδρύμη και να τονίσουμε, ότι δεν βλέπουμε την αρχαιολογική υπηρεσία ως τροχοπέδη στην ανάπτυξη, αλλά τιμούμε το έργο της και τη συμβολή της στην ανάδειξη του πολιτισμού της χώρας μας. Λοιπόν, θα ακολουθήσει τώρα κύκλος ομιλητών, θα παρακαλέσω σύντομες παρεμβάσεις και συγκεκριμένες προτάσεις. Υπάρχει ένα κινητό μικρόφωνο, το οποίο θα σας δίδεται και στο τέλος θα υπάρξει ένα κείμενο συμπερασμάτων. Έχουν καταγραφεί ο κ. Τζανακούλης, ο κ. Χατζηλάκος, ο χρόνος σύντομος, νομίζω, ότι ένα δίλεπτο είναι αρκετό, γιατί από ότι βλέπω υπάρχουν αρκετοί που θέλουν να κάνουν παρεμβάσεις, ο κ. Βολιώτης στη συνέχεια. Παρακαλώ να αρχίσουμε με τον κ. Χατζηλάκο.

ΧΑΤΖΗΛΑΚΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, παρεμβαίνω στην ομιλία της κ. Ζήση, δεν βλέπω να είναι παρούσα, αλλά δεν έχει σημασία, αφορά όλους, ίσως και κάποιος να την πληροφορήσει, ενδιαφέρει όλους μας.

Τρία σημεία: Το πρώτο είναι ότι ανέφερε, ότι από τα 5,2 εκατομμύρια στρέμματα της Θεσσαλίας αρδεύεται το 1.2. Είναι ένα νούμερο μέσα στα σωστά πλαίσια, αρκεί να προσθέσουμε ότι αρδεύονται πλημμελώς, διότι το αντίθετο δημιουργεί άλλες εντυπώσεις. Τα 1.200.000 στρέμματα αρδεύονται πλημμελώς.

Το δεύτερο είναι η ύδρευση της πόλης του Βόλου στην ευρύτερη περιοχή και δεν βλέπω τον κ. Δήμαρχο, τον κ. Πιτσιώρη, το έργο για το οποίο μιλάμε έχει άμεση σχέση με την λύση των προβλημάτων ύδρευσης της ευρύτερης περιοχής του Βόλου. Και πρέπει αυτό να συζητηθεί και να αντιμετωπιστεί.

Και το τρίτο, από το όλο σκεπτικό που έγινε της συσχέτισης του έργου της Κάρλας με τον Αχελώο, που πολύ σωστά ελέγχθηκε, ότι το ένα έργο είναι ανεξάρτητο απ' το άλλο, αλλά ότι συνδυάζονται θαυμάσια, είναι ότι με το έργο της εκτροπής του άνω ρου του Αχελώου θα δώσουμε λύση και στο πρόβλημα άρδευσης της πεδιάδας του Αλμυρού, κάτι που δεν ακούστηκε. Αυτά ήθελα να πω κι ευχαριστώ πολύ.

ΤΖΑΝΑΚΟΥΛΗΣ:

Κατ' αρχάς εγώ θα συμφωνήσω απόλυτα με τη διαδικασία που ακολουθήσατε σήμερα και αφήσατε τους πολιτικούς να μιλήσουν, αφού έγιναν οι εισηγήσεις. Κι αυτό φάνηκε, γιατί κάποιοι από τους πολιτικούς, που δεν ήταν εδώ από την αρχή και δεν ενημερώθηκαν, είπαν πράγματα τα οποία δεν στέκουν. Μίλησαν για το έγκλημα της αποξήρανσης της λίμνης, ενώ κατεδείχθη ότι δεν είναι έτσι

Λοιπόν, πέραν αυτού, εγώ παρότι είμαι αισιόδοξος από τη φύση μου, δυστυχώς η σημερινή ημερίδα, η οποία είναι συνέχεια της ημερίδας που προαναφέρθηκε, που κάναμε στο Στεφανοβίκειο πριν δυόμισι περίπου χρόνια, μου έδειξε, ότι αν πάμε με αυτούς τους ρυθμούς δεν πρόκειται να δούμε την Κάρλα όχι σε τέσσερα χρόνια, ούτε σε δεκατέσσερα. Οι δεσμεύσεις αυτές, που ειπώθηκαν ότι υπάρχουν, είναι δεσμεύσεις πολιτικές και όλοι ξέρουμε μέχρι ποιου σημείου μπορούν να υλοποιηθούν. Δεσμεύσεις προσώπων τα οποία έρχονται και παρέρχονται, δυστυχώς δεν φτάνουν στην υλοποίηση των έργων.

Απ' ότι διαφαίνεται γίνονται αυτές οι μελέτες και αυτό το οποίο φάνηκε και είναι εν μέρει τροχοπέδη, από ότι φαίνεται και θα αργήσει να λυθεί, είναι το θέμα της αρχαιολογικής υπηρεσίας και του στρατιωτικού αεροδρομίου. Και βέβαια πρέπει να διαφυλαχθούν αυτά τα αρχαιολογικά, αλλά και η ερώτηση η δική μου είναι, ότι αν δεν υπήρχε το θέμα της Κάρλας, αν ποτέ η αρχαιολογική υπηρεσία, πέρα από το ότι έχει επισημάνει ότι υπάρχουν αυτοί οι οικισμοί, τους ερευνούσε. Με τα μέσα, που είπε η εκπρόσωπος της αρχαιολογικής υπηρεσίας, με τα πενιχρά οικονομικά μέσα, δεν υπήρχε περίπτωση να γίνει ποτέ καμία έρευνα εκεί.

Λοιπόν, για να μην καταχρώμαι τον χρόνο εγώ σας είπα, ότι δυστυχώς απεκόμισα σήμερα, βέβαια πολύ καλά κάνατε και σας συγχαίρω που κάνατε αυτήν την ημερίδα και είχατε αυτούς εδώ τους εκπροσώπους και των μελετητών και των συναρμόδιων Υπουργείων Γεωργίας και ΠΕΧΩΔΕ, αλλά σας είπα, ότι δυστυχώς δεν είμαι καθόλου αισιόδοξος μετά από αυτά που ακούστηκαν.

Και προτείνω αυτό που ακούστηκε για τη συστράτευση. Το έργο θα προχωρήσει και θα γίνει με πολύ γρήγορους ρυθμούς, μόνο αν συστρατευθούν όλοι οι συναρμόδιοι φορείς, κοινωνικοί, κοινότητες, Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, επιμελητήρια και όλοι οι άλλοι, για να κάνουν μια δυναμική παρουσία προς το ΥΠΕΧΩΔΕ και προς όλους αυτούς, οι οποίοι κινούν τα νήματα. Αλλιώς, λυπάμαι θα το πω για πολλοστή φορά, δεν πρόκειται να γίνει τίποτα και πιθανόν μετά από τρία τέσσερα χρόνια να έρθουμε εδώ να κάνουμε μια άλλη ημερίδα και να λέμε ουσιαστικά τα ίδια πράγματα. Ευχαριστώ.

ΒΟΛΙΩΤΗΣ:

Φίλες και φίλοι, η λέξη περιβάλλον ακούστηκε εδώ πάρα πολλές φορές και θέλω να ευχαριστήσω το Προεδρείο που δίνει το λόγο στους εκπροσώπους του περιβαλλοντικού κινήματος στην Ελλάδα να κάνουν ένα χαιρετισμό στη σημερινή ημερίδα, έστω και καθυστερημένα.

Εκπροσωπώ 65 περιβαλλοντικές οργανώσεις από όλη την Ελλάδα και είμαι μέλος της επταμελούς γραμματείας και εξουσιοδοτημένος να έρθω στη σημερινή ημερίδα. Η

επταμελής γραμματεία περιβαλλοντικών οργανώσεων προέκυψε από το τελευταίο συνέδριο, το 6ο στη σειρά στο Μεσολόγγι, τον περασμένο Οκτώβριο. Μία από τις αποφάσεις του συνεδρίου αυτού, ήταν να οργανώσει η επταμελής γραμματεία και οι υπόλοιπες 65 περιβαλλοντικές οργανώσεις μία συγκέντρωση έξω από το ΥΠΕΧΩΔΕ στις 22 Απριλίου 1996, που είναι παγκόσμια μέρα της γης, για όσους δεν το ξέρουν, με ένα θέμα καμπάνιας, το οποίο θα επιλεγεί από τις περιβαλλοντικές οργανώσεις με μία διαδικασία ψηφοφορίας. Η ψηφοφορία αυτή κράτησε περίπου δύο μήνες και το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας ήταν να επιλεγεί ως θέμα για πανελλαδική καμπάνια το πρόβλημα της ρύπανσης και διαχείρισης των υπόγειων και επιφανειακών νερών. Θέμα συναρτούμενο απόλυτα με το θέμα της σημερινής ημερίδας. Επομένως, έχει ξεκινήσει η επταμελής γραμματεία και οι 65 περιβαλλοντικές οργανώσεις αυτή τη διαδικασία με αυτήν την καμπάνια. Και θα προσπαθήσουμε να εκμεταλλευτούμε κάθε ευκαιρία, όπως η σημερινή, για να γίνει γνωστό αυτό το θέμα, μια που με την ευκαιρία αυτή είναι αυτονόητο ότι είστε προσκεκλημένοι όλοι σαν άτομα και σαν φορείς και σαν οργανώσεις, σ' αυτήν την κοινή προσπάθεια των 65 περιβαλλοντικών οργανώσεων, στις 22 Απριλίου, στις 12 το μεσημέρι έξω από το ΥΠΕΧΩΔΕ.

Θα ήθελα να δώσω κατ' αρχήν τα συγχαρητήρια στην οργανωτική επιτροπή για τη σημερινή ημερίδα εκ μέρους της επταμελούς γραμματείας, να αντιπαρέλθω τις αντιοικολογικές παρατηρήσεις του Προέδρου του Γ.Ε.Ω.Τ.Ε.Ε. για όσους ήταν από την αρχή και τις άκουσαν, με μόνο δύο παρατηρήσεις, τελείως ανώδυνες, γιατί δεν είναι σημείο αντιπαράθεσης η σημερινή ημερίδα.

Πρώτον, πολλά μέλη του Γ.Ε.Ω.Τ.Ε.Ε. είναι εκλεκτά μέλη περιβαλλοντικών οργανώσεων και μάλιστα, θα έλεγα, ότι αυτοί οι επιστήμονες με την κατάρτιση που έχουν είναι ένα μέρος του συνόλου των επιστημόνων που συμμετέχουν σε περιβαλλοντικές οργανώσεις και βοηθούν σε όλα τα προβλήματα που αναπτύσσονται σε όλη την Ελλάδα.

Να πω ακόμα ότι ο ταμιευτήρας της Κάρλας είναι ένα μέρος του συνολικού προβλήματος της διαχείρισης, αλλά και της ρύπανσης των νερών σε όλη την Ελλάδα, που είναι όπως σας είπα το θέμα της καμπάνιας.

Να θεωρήσω θετικό αυτό που είπε ο κ. Σφαέλος, αν δεν κάνω λάθος, από το Υπουργείο Γεωργίας, πρώτη φορά να ακούγεται ότι η οικολογική γεωργία έχει αρχίσει να παίρνει κάποια θέση μέσα στα προγράμματα του Υπουργείου Γεωργίας, αν κι από ότι γνωρίζουμε είναι πολύ δισταχτικά τα πρώτα βήματα.

Με αυτήν την έννοια, λοιπόν, θα πρέπει να προσεχτεί και ο ταμιευτήρας της Κάρλας από την περιβαλλοντική άποψη, δεν είναι δυνατόν να μην υπάρξουν προβλήματα, εάν δεν υπάρξει μία ευρεία ζώνη περιβαλλοντικής προστασίας, γύρω από τον ταμιευτήρα της Κάρλας. Θα προκύψουν, αν δεν προσεχτεί αυτό το πράγμα, άλλα προβλήματα στο περιβάλλον.

Να πω, γιατί με πρόλαβε ο κ. Γενικό Γραμματέας του ΥΠΕΧΩΔΕ στη δευτερολογία του, ότι εκτός από το πρόγραμμα Υδροσκόπιο, το οποίο έχει εξαγγελθεί, και εν πολλοίς δεν είναι γνωστό, από το ΥΠΕΧΩΔΕ σαν ένα πρόγραμμα που εφαρμόζεται και αφορά στην καταγραφή των υδατικών πόρων σε όλη την Ελλάδα, εξήγγειλε ο κ. Γενικός, για όσους πρόσεξαν, ένα άλλο πρόγραμμα το οποίο δεν ονόμασε, θα μπορούσαμε να το ονομάσουμε Υδρονόμιο αυτό και προτείνω να αναπτυχθεί και ένα τρίτο πρόγραμμα με ενδεχόμενο τίτλο Υδροοικονόμιο. Αυτά τα τρία προγράμματα είναι απαραίτητα για την ομαλή εξέλιξη και ανάπτυξη αυτού του τόπου.

Κλείνοντας τη σύντομη αυτή παρέμβαση, ευχαριστώντας και πάλι που δόθηκε ο λόγος στις περιβαλλοντικές οργανώσεις, να καλέσω και πάλι και τους φορείς της περιοχής που συνδέονται με το πρόβλημα, το οποίο είναι το θέμα της καμπάνιας, αλλά και τους απλούς πολίτες να συμμετέχουν στις 22 Απριλίου στη συγκέντρωση που προγραμματίζεται να γίνει έξω από το ΥΠΕΧΩΔΕ. Ευχαριστώ.

ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ:

Τηλεγραφικά για ένα λεπτό μόνο, δεν ήμουν από την αρχή, ήρθα όταν άρχισε ο κ. Θάνος, δεν ανεφέρθησαν οι αγαθές περιβαλλοντικές επιπτώσεις που θα έχει η ανασύσταση της λίμνης. Θα έχετε υπόψη σας για τους παγετούς και τις ζημιές και πόσα λεφτά πληρώνει κάθε τόσο ο Ο.Γ.Α. Δεν ξέρω αν αναφέρθησαν, πάντως θα υπάρξει και μία αλλαγή του κλίματος επί τα βελτίω εν συνεχεία.

Ήθελα κάτι άλλο τώρα. Κάποιος μελετητής μίλησε για τις βροχοπτώσεις. Υπάρχουν τέλεια στοιχεία, αξιόπιστα στο φυτοπαθολογικό σταθμό από 25ετίας, και εκεί μπορεί όποιος μελετητής θέλει να πάρει ακριβή στοιχεία τουλάχιστον για βροχοπτώσεις, οι οποίες ισχύουν βέβαια για την κοντινή περιοχή. Κάτι άλλο, το οποίο το πιστεύω και τώρα έγινα ακόμη πιο σίγουρος γι αυτό το πράγμα, αφού παρακολούθησα όλα αυτά και τους πολιτικούς συμπολιτεύσεως και αντιπολιτεύσεως, μοιάζει ότι αυτό το έργο παραπέμπεται εις τα καλένδας, προσωπική μου εντύπωση είναι. Και ξέρετε, όταν αρχίζουν μελέτες επί μελετών, συμβούλια, πηγαίνουμε μετά σε επιτροπές μελέτης κλπ., σημαίνει παραπομπή εις την ευθανασία. Πιστεύω, ότι κάτι τέτοιο πάει κι εδώ να γίνει και να δούμε ποιος θα πάει στο τέλος στον οφθαλμίατρο. Τίποτα άλλο.

ΞΗΡΑΚΙΑΣ:

Ευχαριστούμε τον κ. Ιωαννίδη. Ο κ. Μόσιαλος, συνάδελφος και μέλος της Διοικούσας Επιτροπής του τμήματος Κεντρικής και Δυτικής Θεσσαλίας.

ΜΟΣΙΑΛΟΣ:

Το ερώτημά μου απευθύνεται περισσότερο στον κ. Μαχαίρα, στους μελετητές γενικά, να μου λύσει μια απορία. Επειδή έτυχε να γίνω γνώστης κάποιων θεμάτων που έχουν σχέση με το συλλεκτήρα, η θέση του οποίου δημιουργεί πιθανόν προβλήματα στα αρχαία. Κάποιοι κάτοικοι της περιοχής έχουν κάποιες ιδέες, αν θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί αντί του συλλεκτήρα που σχεδιάστηκε προφανώς μέσα από επιστημονικές αναλύσεις, κάποια άλλη τάφρος που ήδη υπάρχει τώρα ανοιχτή. Αυτό είναι το ερώτημά μου.

ΜΑΧΑΙΡΑΣ:

Κοιτάξτε, για το κάθε θέμα υπάρχουν πολλές εναλλακτικές λύσεις, που είχαν στο παρελθόν εξεταστεί. Σ' αυτή τη φάση τώρα, στο τελείωμα, το να επανέλθουμε σε άλλες λύσεις, βεβαίως είναι ένα θέμα το οποίο έχω την εντύπωση ότι παλιότερα είχε εξεταστεί. Δεν υπεισιήλαμε τώρα σ' αυτή τη φάση, διότι όπως λέτε για τον ένα συλλεκτήρα, μπορεί να υπάρχουν επιμέρους θέματα για όλα τα επιμέρους έργα και διάφορες αντιμετώπισεις.

ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ:

Λέγομαι Δημήτρης Μιχαλάκης και είμαι δασολόγος και θα ήθελα να απευθύνω στον κ. Μαχαίρα ένα ερώτημα, σχετικά με τη στεγανοποίηση του ταμιευτήρα. Δεν ξέρω αν και κατά πόσο η μείωση της τροφοδότησης του ταμιευτήρα κατά 40% από τον Πηνειό, λόγω της στεγανοποίησής του θα επιφέρει αύξηση της αλατότητας του νερού, με αποτέλεσμα φυσικά την υποβάθμιση των εδαφών των περιοχών που θα ποτίζονται με τα νερά αυτά.

ΜΑΧΑΙΡΑΣ:

Τα έργα που προβλέπονται δίνουν κάποιες δυνατότητες. Μία από αυτές είναι η μείωση του νερού, μπορεί να μη γίνει αυτό να γίνει κάτι άλλο, να γίνει αύξηση της απολήψιμης ποσότητας, αυτό είναι κάτι το οποίο θα μελετηθεί, δίνει μια δυνατότητα.

ΤΣΙΤΟΤΑΣ:

Να μου επιτραπεί να δώσω μια απάντηση στην ερώτηση που έβαλε ο συνάδελφος ο δασολόγος, δεν είναι αυτή που μπορούσε να απαντήσει ο κ. Μαχαίρας. Επειδή ασχολήθηκα με την Κάρλα, είμαι ο μελετητής της εδαφολογικής μελέτης της περιοχής Κάρλας, έχω κάποια αντίληψη, και πέραν τούτου, Ξέρω ότι

συνήθως στους ταμιευτήρες, αυτούς που γίνονται για την αποθήκευση του νερού, με σκοπό την άρδευση, φροντίζεται το νερό, με το οποίο θα γεμίσουν, οπωσδήποτε να είναι καλής ποιότητας. Συνεπώς, το νερό το οποίο θα αρχίσει να παίρνει από τον Πηνειό, θα είναι, αφού γίνει το γλείψιμο, το ξέπλυμα της κοίτης του Πηνειού από όλα τα υπολείμματα, φάρμακα, γεωργικά, λιπάσματα κλπ., το καθαρό νερό, το οποίο θα ρέει στον Πηνειό, που συμπίπτει κυρίως με τις πλημμύρες και προς την άνοιξη και μέχρι αυτήν την εποχή. Αυτό θα είναι το νερό, με το οποίο θα γεμίσει ο ταμιευτήρας.

Συνεπώς, δεν υπάρχει κανένας απολύτως κίνδυνος, ότι το νερό, το οποίο θα αποταμιεύεται μέσα στον ταμιευτήρα θα είναι βεβαρημένο με αλάτια βλαβερά για τα εδάφη.

ΠΡΙΝΤΖΟΣ:

Θα ήθελα να πω, ότι το θέμα της χρηματοδότησης του ταμιευτήρα και πάλι σήμερα δεν ξεκαθάρισε. Παραμείναμε στο επίπεδο των προσωπικών υποσχέσεων. Και βέβαια, εμένα μου είναι σεβαστός ο κ. Βούλγαρης και ο κ. Λαλιώτης, ο κ. Βούλγαρης είναι μάλιστα από το Βόλο, και πραγματικά θέλω να πιστεύω, ότι έβαλε το κεφάλι του στον "ντορβά" σήμερα με αυτά που μας υποσχέθηκε. Μας άφησε την ελπίδα, και μάλλον είναι δυνατότητα, ότι το έργο και τώρα ακόμα, μπορεί να ενταχθεί στο Β' Κ.Π.Σ. Οι μελέτες βρίσκονται σε τέτοιο επίπεδο, που κάλλιστα μπορεί το έργο να μπει στο Β' Κ.Π.Σ. Νομίζω, ότι ο κύριος στόχος μας θα πρέπει να είναι αυτός, για να βγάλουμε και τον ίδιο από την αγωνία γιατί πιστεύω ότι έχει αγωνία. Του είπα σε κάποια στιγμή ότι οι κυβερνήσεις πέφτουνε μα η αγάπη μένει και η αγάπη είναι ο ταμιευτήρας που δε γίνεται.

Είχα βάλει ένα ερώτημα στους μελετητές και βέβαια δεν πήρα ξεκάθαρη απάντηση, εγώ το θεωρώ πολύ σοβαρό. Απ' ότι κατάλαβα και από τη μελετήτρια της περιβαλλοντικής μελέτης, φαίνεται ότι οι σκέψεις σας είναι τα νερά της χαμηλής ζώνης να έρχονται στον Παγασητικό. Δεν μας το ξεκαθαρίσατε αυτό το πράγμα και πρέπει να είστε σίγουροι, ότι αν επιδιώξετε αυτή τη λύση, τότε πραγματικά θα βρεθεί ένα άλλο εμπόδιο πολύ μεγάλο από το Νομό της Μαγνησίας. Αναζητείστε, λοιπόν, άλλες λύσεις και αυτό θα πρέπει να μας απασχολήσει. Τίποτε άλλο, ευχαριστώ.

ΞΗΡΑΚΙΑΣ:

Λοιπόν, εδώ ολοκληρώθηκε η ημερίδα μας. Πριν δώσω το λόγο στον συμπροεδρεύοντα, το συνάδελφο Μπαρμπούτη για να κλείσει με τα συμπεράσματα από τις προτάσεις που έγιναν και τις προτάσεις που υπήρχαν από τα επιμελητήρια, να σας ευχαριστήσω όλους για τη συμμετοχή σας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΗΜΕΡΙΔΑΣ

Από τις εισηγήσεις και από τη συζήτηση, που επακολούθησε, προέκυψαν τα παρακάτω συμπεράσματα.

1. Διαπιστώθηκε για μια φορά ακόμη η αναγκαιότητα κατασκευής του Ταμιευτήρα της Κάρλας των 40.000 στρεμμάτων.
2. Διαπιστώθηκε και επιβεβαιώθηκε η πλήρης αποδοχή του έργου από την πολιτεία, τους πολιτικούς φορείς, την Τοπική - Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, τους επαγγελματικούς κ.λ.π. φορείς καθώς και από τον Τεχνικό και Γεωτεχνικό κόσμο.
3. Καταδείχθηκαν, επισημάνθηκαν και δεν αμφισβητήθηκαν οι κίνδυνοι καταστροφής από την παραπέρα καθυστέρηση υλοποίησης του έργου, τους οποίους κανείς πλέον δεν δικαιούται να αγνοεί. Ειδικότερα επισημάνθηκε ο κίνδυνος οικολογικής καταστροφής από την υφαλμύρωση των νερών, που όμως με κατάλληλα έργα και αποφασιστική παρέμβαση της πολιτείας στην διαχείριση των νερών και στο μοντέλο οικονομίας της περιοχής, η κατάσταση μπορεί να είναι αναστρέψιμη.
4. Εκτιμήθηκε η αδιαμφισβήτητη ``ωριμότητα`` του έργου και συγκεκριμένα η κοινωνική αποδοχή του, η μη ύπαρξη σοβαρών ιδιοκτησιακών προβλημάτων, η συνειδητοποίηση των οικολογικών και οικονομικών παραμέτρων, (προστασία του κλειστού οικοσυστήματος του Παγασητικού Κόλπου) η αποδοχή και προώθηση των τεχνικών λύσεων και τέλος η ύπαρξη μελετών (κύρια περιβαλλοντικών και τεχνικών).
5. Επισημάνθηκε καθυστέρηση στις διαδικασίες δημοπράτησης του έργου και ήδη διαπιστώνεται ότι βρισκόμαστε εκτός του χρονοδιαγράμματος υλοποίησής του, όπως τουλάχιστον αυτό είχε αναγγελθεί το 1995 από τον Υπουργό Χωροταξίας Περιβάλλοντος και Δημοσίων Έργων κ. Κων/νο Λαλιώτη.
6. Επίσης επισημάνθηκαν τα σοβαρά προβλήματα που έχουν ανακύψει όσον αφορά στην υλοποίηση του έργου και συγκεκριμένα;
 - α) Το έργο δεν έχει ενταχθεί σε κάποιο χρηματοδοτικό πρόγραμμα της Ε.Ε. με κίνδυνο να μην έχει εξασφαλισμένη χρηματοδότηση. Σύμφωνα με δήλωση του Υπουργού κ. Λαλιώτη, η χρηματοδότηση θα εξασφαλισθεί από εθνικούς πόρους. Όχι μόνο από Δημόσιες Επενδύσεις, αλλά και από πρόσθετους φόρους (καύσιμα κ.λ.π.),

μέρος των οποίων θα διατεθεί για το έργο. Πάντως δηλώθηκε ότι το έργο αποτελεί βασική επιλογή και της Κυβέρνησης και σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των υπηρεσιακών παραγόντων του ΥΠΕΧΩΔΕ καθώς και του Γεν. Γραμματέα του ΥΠΕΧΩΔΕ κ. Βούλγαρη, η έναρξη κατασκευής του είναι εφικτή μέσα στο Β' εξάμηνο του 1996.

β) Ανακύπτουν κάποιο κίνδυνοι από τις Υπηρεσίες του Στρατού και την Αρχαιολογική Υπηρεσία. Όμως επίσημα δηλώθηκε από τον Γεν. Γραμματέα του ΥΠΕΧΩΔΕ κ. Βούλγαρη ότι τα προβλήματα που προέκυψαν κατά την έγκριση της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, από την Αρχαιολογική Υπηρεσία και το Αεροδρόμιο Στεφανοβικείου, ξεπεράσθηκαν ήδη και έχει δοθεί προφορική έγκριση (ενώ σύντομα αναμένεται και η γραπτή έγκριση).

Μετά τα παραπάνω οι φορείς που συμμετείχαμε στην Ημερίδα:

Ζητούμε,

- Την άμεση ένταξη του έργου σε πρόγραμμα χρηματοδότησης με πόρους Εθνικούς ή Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Την επιτάχυνση των διαδικασιών δημοπράτησης του έργου
- Την άρση των όποιων εμποδίων απομένουν (αρχαιολογική υπηρεσία, απαλλοτριώσεις, Στρατός, κ.λ.π.) και παράλληλα δηλώνουμε ότι δεν θα επιτρέψουμε την αναζήτηση προσχημάτων για αναβολή ή ματαίωση του έργου.
- Τέλος προειδοποιούμε ότι ο ταμιευτήρας της Κάρλας των 40.000 στρεμμάτων είναι έργο περιβαλλοντικό, πολλαπλής σκοπιμότητας και έργο ζωής, θα είναι δε βαριές οι ευθύνες της πολιτείας (κυβέρνησης) αν δεν προχωρήσει στην κατασκευή του και δεν τηρηθούν οι υποσχέσεις που δίδονται

Τα συμπεράσματα της Ημερίδας θα τεθούν υπόψη της πολιτείας και Ειδικότερα των Υπουργών ΠΕΧΩΔΕ, κ. Κ.Λαλιώτη και Γεωργίας κ. Σ. Τζουμάκα.

Προς τούτο εξουσιοδοτήθηκε η Οργανωτική Επιτροπή των τριών (3) Επιμελητηρίων και αναλήφθηκε σχετική δέσμευση από τον Γ.Γραμματέα του ΥΠΕΧΩΔΕ κ. Αλ. Βούλγαρη.